

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:36 • 19 Aralık '97 • 100 000 TL.(KDV dahil)

Sermaye düzeninin krizi derinleşiyor, saldırıları artıyor:

- ✓ "Enflasyon düşürülemiyor rejim tehlikede"!!..
- ✓ Savaş bütçesi ekonomiyi altüst ediyor...
- ✓ Sosyal çürüme ve yozlaşma had safhada...
- ✓ Çetelerin iktidarı sürüyor...
- ✓ IMF'nin "şok paket"i devrede...
- ✓ Dış politikada iflas!
- ✓ ABD-İsrail eksenine tam mahkumiyet!

Kriz yönetimi için işbirlikçiler görev başında:

- ✓ Sendika ağalarının ESK ihaneti devam ediyor...
- ✓ Türk-İş'ten MGK-TÜSİAD'a tam destek...
- ✓ Rıdvan Budak'tan medyatik şov...

Saldırılara işçi-emekçiden yanıt:

- ✓ "Kışı bahara çevireceğiz!"

Kışı bahara çevirmek için:

***İşçi Memur Elele,
Genel Greve!***

İÇİNDEKİLER

S.Y. Kızıl Bayrak'tan.....	2
Kapak	3
Sınıf Hareketi	4-5
Gençlik Hareketi / Kamu Çalışanları Hareketi	6
Dış Politika.....	7-9
Devlet Terörü.....	10
Gençlik Hareketinin Sorunları	11-13
Program sorunları üzerine konferanslar:	
Ulusal sorun-10(Orta Sayfa).....	14-17
Sınıf Hareketinin Sorunları	18
Bültenlerden	19
Uluslararası Politika.....	20-22
Zindanlar	23
Sınıf Hareketinin Sorunları	24-25
Ekim Gençliği'nden	26
Mücadele Postası.....	27

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:36 ● 19 Aralık 1997
Fiyatı: 100 000 TL. (KDV dahil)
Sahibi ve Y. İşl. Md.:Bülent H. Oğuz
EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli cad.. No: 52/5 İstanbul
Tel: 0 (212) 638 28 83 Fax: 0 (212) 517 39 49
e-mail: kb@arti.net.tr

Baskı:

SERLER Matbaacılık
İSTANBUL
Tel: 0 (212) 880 40 75

Genel Dağıtım:
BİRYAY

EKSEN Yayıncılık Büroları

Atatürk Bul. Gevrek Sok. Kartal Tıp Mrkz. Karşısı
Karakaş İşhanı No:13/22, Kartal/İSTANBUL

Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No: 33
Gebze/KOCAELİ, Tel: 0 (262) 642 41 90

853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/604
Konak/İZMİR, Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50

İlkiz Sok. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5
Sihhiye/ANKARA, Tel-Fax: 0 (312) 229 40 19

Cemal Gürsel Cad. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3 No: 306
ADANA, Tel: 0 (322) 363 28 78

Terakki Mah. Cumhuriyet Cad. Papila İşhanı Kat: 2 No: 1
ZONGULDAK, Tel: 0 (372) 252 25 92

Ünlü Cad. Sarı Sok. Mavi Köşe İşhanı No: 8
BURSA, Tel: 0 (224) 223 65 39

S. Y. Kızıl Bayrak'tan

HEP DAHA İLERİYE

Gazetemiz Kızıl Bayrak yayın hayatına başladığından bu yana sermaye sınıfının her türlü saldırı yöntemini enine boyuna inceledi ve diğer materyallerini de kullanarak bunu kitlelere ulaştırmaya çalıştı. Esnek üretim, kalite çemberleri, özelleştirme, eşel-mobil, Ekonomik Sosyal Konsey(ESK) gibi birçok temel saldırı ve bu saldırılara karşı koyma yöntemleri konusunda işçi-emekçileri bilinçlendirmeye çalıştı.

Kızıl Bayrak yayınlarında popülist politika tarzından uzak durup hep sermayeye karşı işçi sınıfının bağımsız politik hattını oluşturmaya çalıştı. Çünkü biz çok iyi biliyoruz ki; tüm ezilenlerin gerçek kurtuluşu ancak işçi sınıfı ideolojisi etrafında kenetlenip savaşmasıyla mümkündür. Bu savaş yaşamın her alanında verilecektir. Fabrikalar, atölyeler, semtler, okullar, evler v.s. Bu perspektifle komünist açık alan faaliyetimiz öncelik sırasını da belirleyerek yaşamın her alanında kendisini varetmeye çalıştı. İşçi sınıfı ideolojisini ulaşabildiği her yere taşıdı ve taviz vermeden savundu. Dört yıla yaklaşan faaliyetimizde haftalık gazete aşamasına ulaşırken birçok sanayii kentinde bürolarımızı açtık. En son Kartal büromuzun açılışı bu ivmeye yeni bir soluk kattı.

Tarihsel-toplumsal olayları marksizmin bilim yöntemiyle değerlendirenler sürekli ilerler ve kendilerini sağlam bir ideolojik zemine oturturlar. Tersini yapanlar ise popülist politikaların ucubeliğinde boğulur kalırlar. Tarih akıp giderken onlar ya tarihin akışını tersine çevirmeye çalışır ya da değişimi anlamakta güçlük çekerler.

Bizim parolamız hep "ışık daha çok ışık" oldu. Çünkü sınıflar savaşı bunu gerektiriyor. Sınıflar savaşında varolanla yetinen, kendisini yenilemeyen tükeniyor. Sermaye

sınıfı bunu çok iyi bildiği için sürekli yeni saldırı yöntemleri geliştiriyor. Bir saldırı yöntemi miadını doldurmak üzereyken burjuvazinin teorisyenleri oturup yenilerini üretiyor. Türkiye kapitalizmi de ekonomik-sosyal krizini aşmada ESK'i önemli bir saldırı aracı olarak görüyor. Kapak yazımızda, sermayenin kriz yönetiminde ESK'i nasıl kullandığı konusunda somut bilgiler bulacaksınız. Sendika ağalarının işbirliği, ESK içerisindeki pratiği ve DİSK'in Ankara yürüyüşü de bu çerçevede gazetemizin iç sayfalarında yer alıyor.

Komünist açık alan faaliyetinin yayıncılıktan çok öte bir şey olduğunu 4 yıla yakın bir süredir attığımız her adımla dosta düşmana gösterdik. Yakın süreçte Reslan, TIBSET ve Brandi direnişleri üzerinden geliştirdiğimiz Ortak-Komite deneyimi bunun en somut göstergesi oldu. Biz süreçleri tahlil etmedeki ideolojik üstünlüğümüzü görmek, kendimizi eleştireceksek bunun pratiğe geçirilmesindeki eksikliklerimiz üzerinden eleştirmek zorundayız. Ortak-Komite süreci bizim için böyle bir süreçtir. Ortak-Komitenin ete-kemiğe büründürülmesinde pratik ilk adımları atabilmemize ve gerek yurt içinde gerek yurt dışında önemli bir kampanya örgütlülebilmemize rağmen, reformizmin ayak oyunlarını boşa çıkartmadığımız için süreci başarıyla sonuçlandıramadık. Fakat işçi sınıfı bu deneyimden çok şey öğrendi. Devrimci hareketin sürece ilgisizliği ise onun ideolojik platformunun ne kadar sınıf mücadelesinden uzak olduğunu da gösterdi. Ortak Komite deneyimi yazımızın 3. bölümünü de bu sayımızda yayınlıyoruz.

Sınıf ve kitle hareketinin ne yönde gelişebileceğini iyi tahlil etmemiz yeni dönemde pratik olarak

oldukça önümüzü açmış durumda. Katıldığımız işçi-emekçi eylemlerinde şiarlarımız ve sermaye sınıfı karşıtı ideolojik platformumuz tam da bu yüzden hayat bulabiliyor. Örneğin; geçen sayımızın kapağına çıkarttığımız, "Sistem çürüyor emekçiler yürüyor" sloganını, 11 Aralık KESK eyleminde şiarlaştırmış, DİSK'in Ankara mitingine "Sistem çürüyor işçiler yürüyor" uyarlamasıyla taşımıştık. Slogan öylesine yaygınlaştı ki, Burjuva basın bile DİSK'in Ankara mitingini değerlendirirken bu sloganı başlık yapmak ve en çok atılan sloganlardan biri olarak yazmak durumunda kaldı.

Kızıl bayrağımızı inatla dalgalandıran okur ve çalışanlarımıza karşı devlet terörü de son hızıyla sürüyor. Gazetemizin her sayısı toplatılıyor. Geçen hafta DİSK'in Ankara yürüyüşünde bildiri dağıtımı yapan okurumuz Dündar Dursun Özkan'ın gözaltına alınıp işkenceden geçirilmesinden sonra bu kez de 18 Aralık'ta yazı işleri müdürümüz Bülent Hakan Oğuz ziyarete gittiği Ümraniye Cezaevi önünden gözaltına alındı. Gazetemiz baskıya girdiği sırada yazı işleri müdürümüz halen gözaltındaydı.

Sermayenin katil sürülerinin bugüne kadarki hiçbir baskısı bize geri adım attıramadı. Komünist işçi partisinin eşğine geldiğimiz şu dönemde bizler Kızıl Bayrağımızı dalgalandırmanın görev ve sorumluluğunun her zamankinden daha çok bilincindeyiz. Katil sürüleri boşuna başarılı olma hayalleri kurmasınlar...

Kızıl Bayrak Daha Yüksekte Dalgalanacak!

Gazetene sahip çık! Abone Ol! Abone Bul!

Adı :	Soyadı :
Adresi :	
Tel :	

6 Aylık Yurt içi 2 000 000 TL. 1 Yıllık Yurt içi 4 000 000 TL.
Yurt dışı 130 DM. Yurt dışı 260 DM.

Fatma ÜNSAL adına, Y. Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.

TL için :0079219-2

DM. için :3002991-8 No'lu hesaba yatırdım.

Makbuzun fotokopisi ektedir.

Abone
Formu

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

EKİM 3. Genel Konferansı

**Örgütsel
ve
Siyasal
Tartışmalar
(Tutanaklar)**

EKİM 3. Genel Konferansı

**Siyasal ve Örgütsel
Değerlendirmeler**

Sermaye düzeninin krizi derinleşiyor, saldırılar yoğunlaşıyor

Saldırılara karşı işçi-emekçi barikatını güçlendirelim!

Kapitalist sistem uzun süredir çok yönlü bir yapısal kriz içerisinde bulunuyor.

Yoğun emek sömürüsü üzerinde yükselen bu düzen, her türlü insanlık dışı baskı ve yönetime başvurmasına rağmen, ayakta durmakta zorluk çekiyor. Gün geçmiyor ki bir bürokrat “rejim tehlikede”, “sosyal patlamalar kapıda” açıklamasını yapmasın. Üstelik henüz ciddi bir tepki örgütlenmemesine rağmen durum böyle ifade ediliyor. Zira burjuvazi şunu çok iyi biliyor; bunca baskı ve sömürü er-geç tepki doğuracak, gün gelip kendi ayağına dolaşacaktır.

Sermaye düzeninin bunca ağır baskı ve sömürü koşullarına rağmen ekonomisini bir türlü düzlüğe çıkaramaması sosyal çürümeyi de kaçınılmaz kılıyor. Buna Kürt halkına karşı yürütülen “kirli savaş”ın faturası da eklenince, sömürgeci devletin çıkış yolları kapanıyor. Bu noktada tek tutunulan dal şovenizm ve ırkçılıktır. Fakat bu dalın kırılmamasının hiçbir garantisi yoktur. Çünkü yıllardır çocuklarını kirli savaşta kaybeden Türk ana-babaları da artık savaşı sorgulamaya başlamıştır. İnsanlar artık çocuklarının ne uğruna öldüklerini ve Kürt halkının neden yıllardır pes etmediğini anlamaya çalışıyor.

Yoksullaşma ve sefaletin ulaştığı boyut ise bunalımlı bir toplum yaratmıştır. Zam ve enflasyon insanların en çok yüzyüze kaldığı kelimelerdir. İş cinayetleri, işkence, gözaltında kayıplar, intihar, yakma, trafik kazaları, gelir dağılımı uçurumu, işsizlik gibi konularda Türk devleti her zaman başa geçiyor. Elbette diğer kapitalist ülkeler de çok farklı değil bu konularda, fakat sermaye devleti kendisini tamamen bir çete devleti olarak tahkim ettiği için bunları en üst boyutuyla yaşıyor.

Emperyalistler ise gerçekte bunlara karşı çıktıkları için değil, kendi çıkarları gerektirdiği için Türk devletini karşılarına alıyorlar. Avrupa Birliği’ne üyelikte insan hakları, Kıbrıs ve Kürt sorununu Türk devletinin karşısına bir engel olarak çıkarıyorlar. Türk devleti, emperyalistlerin sömürgeciliğine ve faşizmine kimsenin sesini çıkarmamasına, kendisinin sömürgeci faşist niteliğine ise tavır alınmasına küserek, AB ile ABD arasında bir seçim yapmanın çözümsüzlüğü ve çıkmazı içerisinde kıvranıyor. Sermaye devleti kendi halkını aldatarak “milli onurumuzu koruyoruz” adı altında zaman zaman çeşitli emperyalist ülkelere karşı küskün çocuğu oynuyor. “Milli birlik beraberlik” yalanlarıyla emekçi halkı uyutmaya çalışıyor. Ama bir yandan da stratejik değeri en yüksek ülke kaynakları uluslararası sermayeye peşkeş çekiliyor. Özelleştirme adı altında trilyonluk işletmeler, arsalar emperyalistler arasında paylaştırılıyor. Dahası sermaye devleti emperyalizme göbekten bağlı olduğunu çok iyi biliyor.

Çünkü sermayenin durumu idare edebilmek için krediye, emperyalistlerin ise sermaye ihracı, soygun ve yağma için daha uygun bir ortama ihtiyacı var. Bunu bir ülkede sağlamak da ancak IMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist finans kurumlarının ekonomik saldırı programlarının hayata geçirilmesiyle mümkün.

Bugün birbiri ardına gelen zamların, sefalet ücreti uygulamasının, özelleştirmelerin, mezarda emeklilik dayatmasının arkasında IMF’nin bu saldırı programı vardır. Bu program sermaye tarafından her ne kadar “milli birlik beraberlik”, “fedakarlık” aldatmacasıyla devreye sokulduysa da tepkilerin önü alınmadı. Gelenen süreçte bu tepkiler işçi-emekçilerde kendiliğinden bir şekilde dışa vurmaya başladı. Bu saldırı programının ağırlığını ve oluşan tepkinin devrimci bir kanala aktığında neler olabileceğini çok iyi hesaplayan burjuvazi “uzlaşma”ya özel bir önem veriyor. Sermayenin kriz yönetimini bu noktadan sonra salt baskı ve şiddetle sağlayamayacağı ortada. Bu nedenle sendika ağalarının işçi sınıfı adına kendileriyle işbirliği yapması büyük önem taşıyor.

Kriz yönetimi için işbirlikçiler devrede

Sermaye devleti ve onun en has kurumu MGK, laiklik-şeriat ikileminin topluma pompalandığı bir dönemde, usta bir manevrayla, gelecekteki Ekonomik Sosyal Konsey’in ilk adımı olan 5’li inisiyatifi (Türk-İş, DİSK, TİSK, TESK, TOBB), yani laiklik cephesini kurdurmuştur. Bu 5’li çete MGK’nın emrinde giderek planlı-programlı bir devlet kurumuna, ESK’e dönüştü.

ESK gelinen noktada MGK-TÜSİAD hükümetinin en önemli kurumlarından birisine dönüşmüş durumdadır. Sermaye sınıfı özellikle işçi-emekçilere yönelik saldırı programları söz konusu olduğunda mutlaka ESK onayı isteniyor. Bunların yasallaşmasında TBMM’den önce ESK’in onayına başvuruyor. Buradaki ısrar işçi sınıfına ihanet demek olan bu “uzlaşma” zemininin kalıcılaştırılmasına yöneliktir. Bugün işçi sınıfı üzerinde sermayenin başaramadığı oyunları sendika ağaları başarıyor. 12 Eylül faşist darbesi sonrası baskıcı yasalari eylemleriyle delen işçiler kendilerine bir meşruluk alanı yaratmışken, bugün sendika ağaları işçi sınıfı hareketini yasal sınırlar içerisinde hapsetmeye çalışmaktadır.

Örneğin DİSK yönetimi Ankara yürüyüşüyle IMF’nin saldırı programına ve sistemin krizine karşı işçilerden gelen tepkiyi, sermayeyle anlaşmalı bir şekilde düzen içi kanallara çekerek baskıyı hafifletmiştir. Bu yönüyle DİSK ağaları

kendilerini MGK-TÜSİAD hükümetine karşı bir eylem düzenliyor gibi gösterirken, gerçekte tabandan gelen radikal eylem istemine karşı bir dalgakıran işlevi görmüştür. Örneğin yürüyüşe medyada şov yapmak amacıyla sadece sendika yöneticileri ve bürokratları katılmıştır. Çalışma Bakanı’yla görüşmelerde sonuç alınamayacağı halde Ankara mitingi hafta içine getirilmiş ve hiçbir fabrikada üretimi durdurma kararı alınmamıştır. Eyleme gelenler bu koşullarda eyleme gelebilmiştir.

Bu eylem çizgisi, işçi sınıfına hedef göstermeyen, sonuç aldırmayan uzlaşmacı bir eylem çizgisidir. Fakat onbinlerce işçinin sokağa çıktığı bir eylem, fabrikalarında buluşamadığımız işçilerle alanlarda buluşmak ve onlara politika taşımak açısından önemlidir. Bu devrimciler ve komünistler için önemli bir fırsattır. Sınıf hareketini kendiliğindenliğe ya da sendikal bürokrasiye bırakmamak komünistlerin asli görevlerindendir. Burada eksen alınması gereken politika ise ESK’in ne anlama geldiği ve bağımsız sınıf tavrının aciliyetidir.

KESK’in, DİSK’in eylemlerine katılan Türk-İş ağaları tam bir kış uykusundalar. Tek pratikleri MGK-TÜSİAD hükümetinin politikalarına ve ESK’e tam destek vermektir. Bayram Meral ESK’e katılıp işçilerin her türlü “fedakarlığa” katlanabileceği sözünü verebilmektedir. Zaten kendisini sınıfa en acımasız saldırılar üzerinden tanımlayan MGK-TÜSİAD hükümetine kuruluşunda en büyük desteği veren DİSK ve Türk-İş değil midir?

Saldırıları işçi ve emekçilerden yanıt: “Kış bahara çevireceğiz!”

Arka arkaya gelen saldırı paketlerine karşı içten içe oluşan tepki son dönemde kendisini değişik biçimlerde açığa vuruyor. 35.000 işçi-emekçinin katıldığı Susurluk mitingi, İSSP’nin eylemi, Tuzla deri işçilerinin eylemleri, KESK eylemleri ve DİSK’in Ankara yürüyüşü ve mitingi bunun en somut örnekleridir. Özellikle KESK ve DİSK’in eylem şiarları “Kış bahara çevireceğiz!” oldu. Eylemlerdeki “Kış bahara çevireceğiz!” söylemi, MGK-TÜSİAD hükümetinin başbakanı Mesut Yılmaz’ın “Bu kış zor geçecek” açıklaması üzerine gelişti. M. Yılmaz bunu söylerken, aslında IMF’nin şok paketinin en acımasız bir biçimde uygulanacağını ve bunun faturasının da her zaman olduğu gibi işçi ve emekçilere ödettirileceğini kastediyordu.

İşçi-emekçilerin kendiliğinden bir biçimde yükselttiği “Kış bahara çevireceğiz” şiarı kendi içinde çok anlamlıdır. Bu slogan bir kararlılığın ifade edilmesidir. Fakat sloganlar pratik adımlara vesile olup yaşamda yerini bulup bulmadığını anlamını korur. Kuşkusuz işçi-emekçilerin bu şiarla

bugün eylem alanlarına çıkması çok önemlidir. Ama bize kış dayatan sermaye düzeninin ta kendisidir. Bütün sorunların kaynağı kapitalist sistemin kendisidir. Yani sorunlar geçici değil yapısalıdır. Bu “zor kış” dayatmasının arkası gelecektir. Kış aynı sertlikte karşılanmadığı oranda bu sefer tipi olarak, boran olarak geri dönecektir.

Bugün işçi-emekçilerin büyük çoğunluğu “kış bahara çevirmek”ten ekonomik-sendikal haklarını iyileştirmeyi anlamaktadır. Fakat şu unutulmamalıdır ki, ekonomik-sendikal hakların iyileştirilmesiyle kış bahara çevrilmez. Kaldı ki, bugünkü sermaye diktatörlüğü koşullarında ekonomik-sendikal haklar mücadelesi bile çok sert yaşanmak durumundadır. Örneğin bugünün işçi direnişlerinin hepsi sendikal hakların elde edilebilmesi için yapılıyor. KESK’in 11 Aralık’ta tüm yurttan iş bırakma eylemi gerçekleştirmesine rağmen bir sonuç alamaması buna en iyi örnektir. 11 Aralık’ta birçok ilde hizmete yönelik yaşam durmuştur. Hal böyleyken ESK güdümlü DİSK yönetiminin Ankara yürüyüşünden hiçbir sonuç alamayacağı açıktır. DİSK’in sendika ağaları işten atılan 40 bin işçi adına yürüyeceğine, bu 40 bin işçinin nerede olduğunun hesabını versin önce. Sendikal hakları için direnen hangi işçi direnişini başarıya ulaştırmıştır, onun hesabını versin...

Kış bahara çevirmek için: İşçi-memur elele genel greve!

“Kış bahara çevirmek” işçi sınıfı ve emekçilerin bağımsız politik hattıyla mümkündür. Sermaye düzeninin ve onun çete iktidarının hedeflenmesi ile mümkündür. Sermaye devletinin geri adım atmasını üretim alanlarından gelen basınç, yani grev sağlayacaktır. KESK’in 11 Aralık’taki iş bırakma eylemini bunun bir ilk adımı saymak gerekir. İşçi eylemlerinde genel olarak henüz bu biçimde bir iş bırakma bile söz konusu değildir. Oysa işçi ve emekçilerin bugünden başlatacağı küçük çaplı eylemler gelecekteki genel grevin bir kaldıracı olacaktır. İşçi-emekçi eylemlerinin aynı dönemde patlak vermesi birleşik direnişin örülmesi için önemli bir şanstır. Fakat son dönemdeki kamu emekçilerinin eylemlerine işçilerin katılımına, işçilerin eylemlerine ise kamu emekçilerinin katılımına baktığımızda, bu şansın iyi değerlendirilemediği görülecektir. Hem işçiler hem de emekçiler tarafından şiarlaştırılan “İşçi memur elele genel greve!” sloganı ete-kemiğe büründürülmelidir.

Gelecekteki genel grev-genel direnişin nüveleri ancak buradan atılabilir. Şimdi kapitalist yağmaya, emperyalist sömürüye karşı işçi-emekçi barikatını güçlendirme zamanıdır.

Sistem Çürüyor İşçiler Yürüyor

DİSK'in "İşimiz, ekmeğimiz, geleceğimiz için sendikal haklar yürüyüşü"nün son durağı Ankara oldu. 8 Aralık'ta İstanbul'dan başlatılan yürüyüşün 16 Aralık'ta Ankara'da bir mitingle bitirilmesi planlanmıştı.

Bu çerçevede 8 gün süren yürüyüşte ağırlıklı olarak sendika yöneticileri ve bürokratlarından oluşan 202 kişilik yürüyüş ekibi çeşitli illerde işçiler tarafından karşılandı. Karşılama belli bir coşku ve kitlesellik içermesine rağmen sendika ağalarının eylem perspektifi karşılama biçimini belirliyordu. Örneğin; DİSK işçi sınıfına ihanetin en büyük boyutu olan Ekonomik Sosyal Konsey'in (ESK) içerisinde yer almasına rağmen bu konu yürüyüş boyunca komünistlerin sınırlı müdahaleleri dışında hiçbir biçimde gündeme gelmedi.

Yürüyüşün son ayağı Ankara

16 Aralık sabahı Ankara'da olacak yürüyüş kortejinin ODTÜ kavşağında karşılanması düşünülmüştü. Bunun için çeşitli illerden ve Ankara'dan işçiler sabah 9.00'dan itibaren toplanma alanına gelmeye başladı. Biz de Kızıl Bayrak olarak 9.30'dan itibaren toplanma yerindeydik. Karşılama için işçiler ODTÜ önünde "Mezarda emekliliğe hayır!" yazılı yağmurluklar giyip, korkuluk biçiminde bekliyordu.

Üzerinde "Mezarda emekliliğe hayır!", "O şimdi emekli!" yazılı maket tabutlar da hem karşılamada hem de yürüyüş anında ellerindeydi. Direnişte olan Adana Yüksekbaş (Sümerbank) işçileri de "Özelleştirmeye, işçi kıyımına hayır!" yazılı önlükleri ve Yüksekbaş direnişçi işçileri DİSK'in Ankara yürüyüşünü selamlıyor" yazılı pankartlarıyla kortej bekliyordu. Kortej bekleyenler arasında Yüksekbaş işçilerinin canlılığı gözleniyordu. Biz de Yüksekbaş işçilerinin onurlu dienişine destek vermek için yürüyüş sıralamasında Yüksekbaş işçilerinin Direniş Komitesi imzalı pankartının arkasında yerimizi aldık. "Yaşasın Yüksekbaş direnişimiz!", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiç birimiz!", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!", "Yaşasın sınıf dayanışması!" sloganlarını oldukça coşkulu bir biçimde birlikte haykırdık. Birlikte oluşturduğumuz kortej ve attığımız sloganlar başta emekli Sümerbank işçileri ve Kırıkkale Petrol-İş üyesi işçiler olmak üzere bütün işçiler tarafından coşkuyla karşılandı. Yanından geçtiğimiz işçi kortejleri ise "Sistem çürüyor, emekçiler yürüyor!" sloganımıza oldukça büyük ilgi gösterdi. Burjuva basın da bu eyleme özgü geliştirdiğimiz sloganı en sık atılan sloganlar listesine yazmak zorunda kaldı.

Yürüyüşte, DİSK Genel-İş, Birleşik Metal-İş, Tekstil-İş, OLEYİS, Petkim-iş, Sosyal-İş, Nakliyat-iş... Türk-İş'den TÜMTİS, Tezkop-İş, Petrol-İş... KESK'den Tüm Bel-Sen, Tüm Maliye-Sen, Bank-Sen, Enerji Yapı Yol-Sen, Maden-Sen, Tüm Sosyal-Sen... DKÖ'lerden Halkevleri, TMMOB, Ankara Tabipler Odası, 68'liler Vakfı, Halk Ozanları Kültür Derneği, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği ve ÖES...

Öğrenci gençlikten ODTÜ öğrencileri, Beytepeği öğrenciler, Ankara Lisesi Gençlik Platformu(ALÖP)... Siyasi partilerden; ÖDP, SİP, İP, DSİP, EMEP, DBP, BP...

Devrimci, sosyalist basından ise Kızıl Bayrak, Kaldıraç ve Devrimci İşçi Hareketi pankartları açıldı.

DİSK'e bağlı sendikalarından Genel-İş ve DİSK-tekstil en kitlesel katılım sağlarken ODTÜ öğrencileri de 400'ü aşan bir kitleyle yürüyüşe katıldı.

KESK'e ve Türk-İş'e bağlı sendikaların katılımı düşük düzeydeydi. Yürüyüşün her aşamasında milletvekilleriyle birlikte şov yaparak yerini alan CHP ise pankart açmadı.

Siyasi partilerden HADEP kitlesel katılırken diğer partilerin katılımı sınırlıydı. Halen direnişi devam eden işçilerden ise sadece Yüksekbaş işçileri pankart açtı.

DİSK'in Ankara yürüyüşü daha başlamadan önce bu yürüyüşün bir eylem pratiği olarak neyi hedeflediğini ve sendika ağalarının hesaplarını ortaya koymuştuk. Özetle, bu tür eylemlerle sendikal bürokrasinin sermaye sınıfıyla işbirliği içinde işçilerde sistemin derinleşen krizine karşı oluşan tepkileri düzen içi kanallara akıtmaya çalıştığını söylemiştik. Bu nedenle yürüyüş boyunca müdahalemiz temelde bu çizginin kırılmaya çalışılması ve sermayeyle yapılan işbirliğine tepkiyi örgütlemek şeklinde oldu. Yürüyüşün önemli bir kısmını Adana Yüksekbaş işçileriyle birlikte geçtikten sonra Yüksekbaş direnişçi işçileriyle birlikte "Sokağa, eyleme, genel greve!" ve

"Kapitalist yağmaya karşı birleşik direniş!" yazılı pankartlarımızı açtık. "ESK sınıfı ihanettir!", "Ekonomik Sosyal Konsey'e hayır!", "Sistem çürüyor işçiler yürüyor!", "Özelleştirmeye, sefalet ücretine, ESK'ya, sendikasılaştırılmaya hayır!", "Birlik, mücadele, zafer!", "Kış bahara çevireceğiz!", "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber, ya hiç birimiz!", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!", "Yaşasın Yüksekbaş direnişimiz!", "Yüksekbaş işçisi yalnız değildir!" sloganlarını ise önümüzde "Okulların kapıları işçi-emekçi çocuklarına kapatılmaz!", "Herkese eşit, parasız, bilimsel, anadilinde eğitim hakkı" yazılı pankartlarıyla yeralan ALÖP ve Yüksekbaş işçileriyle birlikte haykırdık. Bu üç kortejin coşkusu ve disiplini yürüyüşteki tüm işçi-emekçilere yansıdı. Sloganların çoğu katılımı karşılık buldu. Çalışma Bakanlığı'na gidilen yol boyunca yoğun bir Kızıl Bayrak kuşlaması yaptık. Kortejimizin şiarlaştırdığı "İşçi sınıfı savaştık sosyalizm kazanacak!" sloganı da özellikle Petlas ve Çukobirlik işçileri tarafından sevinçle karşılandı. Yürüyüş esnasında karşı-devrimin uşakları İP güruhuyla aramızda zaman zaman gerginlikler yaşandı. İP'e kortejimize fazla yaklaşmamaları konusundaki sert uyarımızla sorun çözüldü. Her zaman olduğu gibi provakatif bir görüntü ve pratikle eyleme katılan İP bu sefer amacına ulaşamadı.

Sermayenin katil sürüleri ise büyük bir yığınak yapmıştı. Çalışma Bakanlığı'nın etrafını itleriyle sarmış insaninkine benzemeyen gözleriyle etrafı süzüyorlardı. Eyleme kitlesel katılan tek devrimci kortej olmamız sebebiyle de katil sürüleri sivil -resmi güçleriyle kortejimize özel bir ilgi gösterdi. Çalışma Bakanlığı'nın önüne gelindiğinde kitle 15.000'i buldu. Yürüyüş boyunca medyaya hep şov yapan Rıdvan Budak, şovunun son yapan Rıdvan Budak, şovunun son Yılmaz ile görüşmeye girerek

tamamladı. Ses cihazından Rıdvan Budak'a söz vermek için bekleyen sendika bürokratları, kortejimizin "Yaşasın devrim ve sosyalizm!" ve "Zindanlar yıkılsın tutsaklara özgürlük!" sloganlarıyla alana girmesinden çok rahatsız olup, mikrofondan hakarete bulundular. Tabii sendika bürokratları tamamen kendi inisiyatiflerinde olmasını istedikleri bir eylemde işçi sınıfı devrimcilerinin varlığını hazmedemeyecekti. Sınıfın verili geri durumundan faydalanıp sermayeyle işbirliği yapan bu hainler, işçi hareketinin devrimcileşmesinden korkuyorlar. Fakat onların bu korkularını büyütme işi sınıfı devrimcilerinin en önemli görevlerindendir. İşçi sınıfı gerçek sınıf bilinciyle donandığında ise bu hainler, sermayeyle işbirliğinin değil ancak kendi cenaze törenlerinin şovunu topluma seyrettirme şansını yakalayacaklar.

Gelinen noktada sendika ağaları sermayeyle işbirliğini en üst boyuta tırmandırmış durumda. Bir yandan güya patronlar sınıfına karşı "sendikal Haklar Yürüyüşü" yapıyor, bir yandan da Çalışma Bakanı Nami Çağan ve Mesut Yılmaz'la görüşüp, öpüşüyor. Ve sermayenin bu en üst düzey temsilcilerinin işçilerin gözünün içine baka baka "haklısınız yürüyüşünüzü biz de destekliyoruz, sendikalaşmanın karşısında olan patronlar suç işliyorlar" yalanı ve ikiyüzlülüğüne ortak oluyor Rıdvan Budak. İşçi-emekçilerin bu ikiyüzlülüğü ve bu işbirliğine dur demesinin zamanı çoktan gelmiştir.

**Bürokratlar Defolsun,
Sendikalar Bizindir!**

DİSK Yürüyüşü üzerine notlar

*DİSK'in Sendikal Haklar yürüyüşü 8 Aralık günü, soğuk ve yağışlı bir havada, Merter'deki DİSK Genel Merkezi önünden başlatıldı. Yürüyüşün en önünde DİSK ağaları CHP milletvekilleriyle yanyana yer alıyorlardı. Daha sonra Merter İşçi Kurultayı, Tıbset, Brandi, Reslan işçileri, sendika ve demokratik kitle örgütleri vardı. Bir de ÖDP ve EMEP il yöneticileri katılmıştı yürüyüşe, *Yürüyüşün programı işçi düşmanı burjuva basına günlerce önceden fakslanmasına rağmen, devrimci, sosyalist basına sürekli ısrarlar sonucu ancak yürüyüşün ikinci günü verildi. Başlangıçta; "kontenjanımız çok dar bizimle gelemesiniz" gibi bahanelerle devrimci basını yürüyüşten uzak tutma çabaları, devrimci, sosyalist basın çalışanlarının kararlılığıyla boşa çıkarıldı. Zaman zaman dağıtılan bildirileri geri toplama, devrimci basın muhabirlerini araçlara almak istememe gibi huzursuzluklar yarattılarsa da, genelde fazla sorun çıkarmadılar.

*Eskişehir'de kamera çekimlerimiz polis tarafından engellenmeye çalışılıyor. Kasetimize el konuyor. Gözaltına alınmaya çalışılan arkadaşımız yürüyüş görevlilerinin müdahalesiyle serbest bırakılıyordu.

*Yürüyüşün bütün teknik işlerini üstlenen CHP para konusunda oldukça cömertti. Her karşılamada pankartını açtı. Bir tek kürsüde yoktu. Ona da gerek yoktu zaten. Çünkü kürsüdekiler yeterince propagandasını yapıyorlardı.

*Kocaeli'nde KESK'in eylemi dolayısıyla oldukça kitlesel ve coşkulu bir karşılama oldu. KESK'e bağlı sendika şubeleri dışında siyasi partiler ve Üniversite öğrencileri de vardı karşılamada. KESK'in gecesine, doğal olarak yürüyüşçüler davet edilmişlerdi. Salona giren işçileri; "İşçi memur elele, genel greve!", "Yaşasın sınıf dayanışması!", "Sokağa eyleme özgürleşmeye!" sloganlarıyla karşılayan kitle, bürokratları ise, "Kahrolusun sendika ağaları!" sloganı ve yuhalamalarla karşıladı.

*Merter'den Sivrihisar'a kadar gece konaklama yerleri parti, sendika binası, düğün salonu ve otellerdi. Doğal olarak anlaşılacağı üzere, ağalar otelde, işçiler de masa ve sandalye üstlerinde uyudu. Elbette biz devrimci, sosyalist basın çalışanları işçilerin yanındaydık.

*Sivrihisar'daki molada R. Budak, yürüyüşün "anlam ve önemi"ni anlatan tarihi konuşmasının ardından, burjuva basından Milliyet'le Cumhuriyet'e teşekkürlerini sunuyor. O burjuva basın ki, işçi-emekçi hareketine kudurganca saldırıları yüzünden, '94 eylemliliğinde İstanbul işçisinin tepkileri nedeniyle, yürüyüş ve mitinglerde kortejlere yanasamazdı. Abartmasız, pek çok devrimci basın mensubu, o günlerde, dayak yemekten devrimci basından olduğunu kanıtlayarak kurtulmuştur.

Burjuva basının, burjuva usaklarının taltiflerine boğulması doğaldır tabi. Tıpkı devrimci basının da işçilerle kucaklaşması, onların taktirini alması gibi...

DİSK yürüyüşünden yürüyüşçülerle röportajlar:

1. Genel-iş İzmir 5 Nolu Şube Başkanı İsmail Özhamarat:

KB: Yürüyüş kararı nasıl alındı? Bu kararın alınmasını neye bağlıyorsunuz? Neden yürüyorsunuz?

İÖ: Karar Genel Kurul'da, başkanlar kurulunda alınmış. Şubelerde geniş bir şekilde tartışılmadı. Şubelerde tartışılrsa çok daha iyi olurdu. Buna rağmen talepleri de düşünürsek çok doğru bir karar. Gebze'ye kadar bazı olumsuzluklar oldu. Yürüyüş kitlesi CHP'ye dolgu malzemesi olarak kullanıldı. Yürüyüşçüler rahatsızlıklarını dile getirince kısmen çözüldü.

KB: Yürüyüş bir başlangıç mı, sonuç mu? Başlangıçta neler yapacaksınız?

İÖ: Ankara'da Başbakan ve Çalışma Bakanı ile görüşecek olan R. Budak coşkuyu ve kararlılığı arkasına alarak taleplerimizin kabul edilmesi konusunda kararlı olması lazım. Sürece bırakılırsa, süreçte yapılacak tek şey var; sınıfın diğer konfederasyonlarıyla görüşülüp üretimden gelen gücün kullanılması ve genel grev zorunludur.

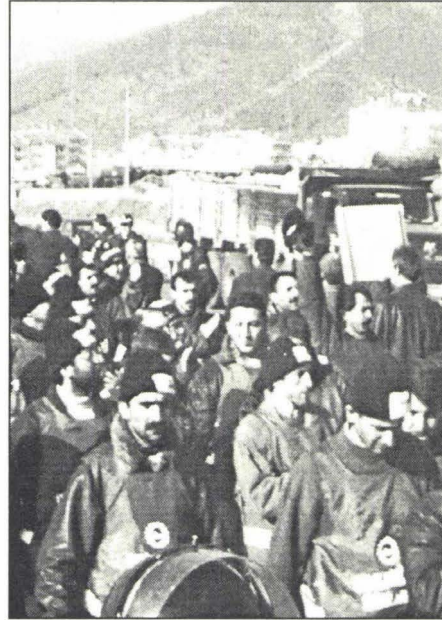
KB: Kamu emekçileriyle işçilerin eylem birliğini yakalayamamasının önündeki engeller sizce nelerdir? Yol boyunca bizi KESK ve işçiler karşıladı. Ortak sloganları "İşçi-memur elele genel greve!" idi.

İÖ: Bunu yukarıda belirtmeyi unuttum. KESK'le birlikte duruşun gerçekleşmesinin nedenleri sendika anlayışının devlet güdümlü olmasından kaynaklanıyor. Sınıfın iradesi yansımıyor. Türkiye'de bunu kendi sendikalarımızda hayata geçirmeye uğraşacağım. Kamu emekçileri de sınıfın bir parçasıdır ve birleşik bir mücadele yapılmalıdır. "İşçi memur elele genel greve" sloganı doğru bir slogan ve tespit. Artık sendikacılar bunu görmeli yoksa sınıf devlet güdümlü sendikacıları süreçte sırtından atacaktır.

KB: Eklemek istediğiniz birşey var mı?

İÖ: Başbakan her fırsatta "bu kış zor geçecek" diyor. Bu kış gerçekten zor geçecek, ama kendileri için. Biz kışı bahara çevirmesini biliyoruz. Yazı da kendilerine cehenneme çevirmesini biliriz.

**İşçi Memur Elele Genel Greve!
Yaşasın İşçilerin Birliği!
Yaşasın Sınıf Dayanışması!**

2. Hasan Turak:

KB: Yürüyüş kararı nasıl alındı, bu kararın alınmasını neye bağlıyorsunuz, neden yürüyorsunuz?

HT: Bizim geçtiğimiz süreçte temsilciler kurulu toplantısında alınan kararlar vardı. İşten çıkarmalara, nemalara, anti-demokratik uygulamalara karşı bir çalışma vardı. Bunlar o süreçte ufak tefek eylemlerle değiştirildi. Miting yapılacaktı, gerçekleştirilemedi. Yeniden yürüyüş kararı alınması, taleplerin elde edilmesinde kamuoyu oluşturma ve tabana iyi mesaj verme anlamında yürüyüş kararı alındı. Bugünkü siyasi iktidarın desteklenmesinin nedeni; işçiler adına birşeyler yapacağını, IMF reçetelerini uygulamayacağını söylemesiydi. Fakat bunun tersini yapan hükümeti protesto anlamı da içeriyor. '98 bütçesinde sınıf lehine hiçbir şey yok, özelleştirmeler sürüyor, zamlar sürüyor. Bugünkü oranlarıyla tüketim

mallarına ve ücretlere zam yapılmasa, yani dondurulsa dahi bizim için kazanç değildir. İşçilerin aleyhindeki anti-demokratik yasaların, örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması talebiyle, emekçi halkın yararına olan yürüyüşün örgütlenmeyi kolaylaştıracağı inancıyla yürüyoruz. Yasaları değiştirmek bu eylemle mümkün değil. Ama örgütlenmeyi kolaylaştıracağı ve kamuoyu oluşturma açısından, halkın desteğini alma açısından önemli.

KB: Şu ana kadar Ankara (öncesi Sivrihisar) atmosferi nasıl değerlendiriyorsunuz? Verilen destek nasıl?

HT: Yürüyüşün atmosferi çok iyi verilen destekler de çok iyi.

KB: Yürüyüş bir başlangıç mı?

HT: '80 sonrası bireycilik, bencilik "memurum işini bilir" politikalarıyla, çıkar rantıye politikalarıyla mücadele, örgütlü mücadeleye olan inancın yeniden canlandırılması. Halkla bütünleşmek, eylemlilikleri yaşatmak, '80 sonrası ilk defa yeniden toplumun sorunlarına sahip çıkmak açısından yararlıdır diyorum. Gerisi gelecek.

KB: Şu ana kadar talep ve R. Budak'ın konuşmalarında üzerinden atlanan sınıfın gündeminde olan konu var mı? Örneğin kirli savaş, ESK gibi...

HT: Bunlar eksik. Bunlar halkın can alıcı sorunları. Ülkenin bir tarafında kirli savaş sürerken sadece "barış" bu haliyle çok muğlak. Sınıflar arası mı? Ülkede bir mozaik var ve kardeş halklar var. Bunlar arasındaki kardeşliği korumak geliştirmek zorundayız.

ÇETELER MECLİSTE ÖĞRENCİLER ALANDA!

Öğrenci gençlik, Mecliste “Eşit, parasız, demokratik eğitim hakkımız engellenemez!” Pankartı açtıkları için, toplam 96 yıla mahkum edilen gençlerin şahsında tutsak öğrencilerle dayanışmak amacıyla Kızılay’da kitlesel bir miting düzenledi. Eğitim-Sen 1 nolu Şube’de toplanan 200 kişilik öğrenci devrimci marşlar söyleyerek Kızılay’a doğru harekete geçti. Saat 12:30 gibi alana daha önce gelen kitle ile birleşildi. Yaklaşık 3500 kişinin katılımı ile miting başlatıldı. Sabahın erken saatlerinde ise, il dışından gelen öğrencilerin yüzlercesi daha tren garından toplanarak gözaltına alınmıştı.

Bu miting, bir süredir sağ-sol çatışması, hakem Polis görünümündeki, amacından saptırılmaya, kısıp çatışmalara hapsedilmeye çalışılan öğrenci gençlik hareketinin sıkıştırılmak istendiği bu çemberi kırıp, öğrenci gençliğin sorunlarının çözümünün dayatıldığı ve geniş kitleleri içine alan bir mücadele hattının örülmesi açısından önemli bir fırsattı. Ancak daha mitingin başlaması ile birlikte kürsüdeki aydınların sıra savma, erken bitirme havası esmeye başladı. Kitlenin protestosu ve kürsüdeki öğrencilerin müdahalesi ile kırılan bu olumsuz hava yine de tersine çevirilemedi. Oldukça kısıp kaldı. Oysa bu kürsü, temeli haksızlığa, zorbalığa dayanan, mahkum edenlerin mahkum edileceği, öğrenci gençlik hareketinin resmi-sivil faşist saldırılarla bitirilemeyeceği mesajının verileceği, verilmesi gereken verdi. Bu eksikliği herşeye rağmen alandaki kitlenin coşkusu ve karallığı kırabilirdi. Sık sık “Çeteler Mecliste Öğrenciler Hapiste!”, “Kahrolsun Faşist Diktatörlük!”, “Eşit Bilimsel Ana Dilde Eğitim!”, “Gençlik Gelecek Gelecek Sosyalizm!”, “Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiç Birmiz!”, “Faşizme Karşı Omuz Omuz!”, “Ferman Devletin Üniversiteler bizimdir!”, “İnadına İsyân İnada Özgürlük!” sloganları atıldı. Eyleme; EKİM GENÇLİĞİ,

ODTÜ, DTCF, HUKUK FAKÜLTESİ, EMEK GENÇLİĞİ, HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, BİLKENT ÜNİVERSİTESİ, PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ, ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ, HFÖD, SBF-DER, ANKARA SAĞLIK HİZMETLERİ GENÇLER BİRLİĞİ, HALKEVLERİ, SES, TİM-BEL-SEN, SİP pankartları ile katıldı. Daha sonra kortejler Ziya Gökalp bulvarına doğru sloganlarla yürüyüşe geçti. Bu arada sabahın erken saatlerinden itibaren Kızılay’ı işgal ederek terör estiren polis, salyalarını akıtan köpekler gibi yürüyüşe geçen kitlenin arkasından saldırdı. Yaklaşık 100 kişiyi vahşice copleyarak gözaltına alan faşist kolluk güçleri hızını bununla da alamayarak caddeden geçen herkese saldırdı. Bu saldırıda kitle ikiye bölünmüştü. 200-300 kişilik bir grup Yüksel Caddesi’ne doğru ilerledi, Buradaki DYP binası önünde polisler taşlandı, polis otosunun camları kırıldı. 15 dakika kadar süren bu eylem boyunca, “Katil Devlet Yıkacağız elbet!”, “Yılgınlık yok direniş var!”, “Devrim şehitleri ölümsüzdür!”, “Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiç birmiz!”, “Devrimci tutsaklar onurumuzdur!” sloganları atıldı.

Diğer taraftan yaralananların bir bölümü SSK işhanına tedavi olmak üzere girdi. SSK işhanı önünde toplanan 500 kişilik kitle Sakarya’dan “Baskılar bizleri yıldırılmaz!”, “Çatlinin itleri yıldırılmaz bizleri!”, “Yılgınlık yok direniş var!”, “Yaşasın devrimci dayanışma!” sloganları ile Mithatpaşa Caddesi’ni trafiğe kapatarak Kızılay’a doğru yürüyüşe geçti. Azgın kolluk güçleri yeniden saldırıya geçti. Kitlenin dağılmasının ardında çok sayıda insan gözaltına alındı. Otobüs duraklarında bekleyen Ankara emekçileri polisin bu azgın tutumunu alkışlarla protesto etti. Eylemde yoğun bir şekilde Ekim Gençliği kuşlaması ümitsiz PDF Kitap Arşivi <https://arshi.org>

Tüm Maliye-Sen Şube Başkanı Ali Gürcan ile röportaj KAMU ÇALIŞANLARI MÜCADELESİ VE SORUNLARI

KB: Üyesi bulunduğunuz KESK’in eylem takvimi 15 Kasım’dan bu yana uygulanıyor. Sizce bu eylem takviminden beklenen ne idi. Beklenen sonuç elde edildi mi?

A. Gürcan: Öncelikle eylem takviminin niteliğine değinmek istiyorum. KESK aldığı kararla, kamu emekçilerinin katılımını engelleyen ve kamu emekçilerinin iradesini, mücadelesine egemenlerin insafına terkeden eylemlik tarzını benimsemiştir, 1-2 Şubat GYK toplantısında işyerlerimizden koptuğumuzu tesbit ederek işyerlerine dönük eylem ve mücadele kararları alan KESK, geçen Kasım ayının tüm cumartesilerini eylem günü seçmiştir. Bir düşünün, 15 Kasım oturma eylemi, 22 Kasım Cumartesi panel, 29 Kasım Cumartesi miting, 6 Aralık Cumartesi şenlik, hepsi hafta sonuna denk geliyor. Sadece 11 Aralık iş bırakma eylemi Perşembe günü. Bu yönüyle eylem takvimi oldukça gergindi ve kamu emekçilerinin kendi taleplerine kitlesel sahip çıkmasını engellemiştir. Örneklemek istiyorum, 15 Kasım Cumartesi günü yapılan yarım saatlik oturma eylemine katılmak için Kızılay’a en yakın semtte oturan üyemizin gidiş-geliş en azından bir saati yolda gidiyor ve bu açıdan doğaldır ki eylem kararının niteliği ve günü daha kitlesel katılımın olmamasının en önemli nedeni oluyor. Diğer taraftan kamu emekçilerinin durumundan doğru da tesbit yapmamız gerekiyor. Hazırlanan ‘98 bütçesi emekçi halklara ve sınıfa topyekün saldırdı. IMF dayatmalı bir bütçe özelleştirme adlı yağmacılığın, emekçi ve yoksul halk düşmanlığının kirli savaş geliştirmenin belgesidir. ‘98 bütçesi tüm vatan-millet-fedakarlık edebiyatına rağmen kamu emekçilerince kendi sorunlarını ve Türkiye’nin sorunlarını çözmeyecek nitelikte olduğu bilinmektedir. Bütçe konusunda yapılan tespitlerin pratik dönüşümü zorunluluk taşımaya rağmen ne yazık ki KESK’in ve sendikaların aldığı tutum emek örgütü olmanın gereğine denk düşmemiş ve kamu emekçilerinin sendikal mücadele isteği, KESK ve sendikalar tarafından görülmeyerek sendikal mücadelede ciddi yanılsamalar yaşatılmıştır. Kısaca yeniden değerlendiresek; KESK eylem takvimi 1-2 Şubat GYK kararlarının aksine işyerlerinden kopmayı geliştirmiştir. Eğitim-Sen’in hafta içi katılımının zorluğu nedeniyle kamu emekçilerinin sadaka maaş artışlarına karşı mücadele isteğini gerilettiği olmuş ve topyekün saldırı anlamına gelen 98 Bütçesine karşı ciddi bir kitlesel karşı koyuşun önünü alma işlevi taşımıştır. Kamu emekçilerinin hak alma mücadelesi, hükümetlik tepki göstermeyle sınırlandırılmış olup, bu

durumda görevini yerine getirmeyen sendika ve konfederasyon gerçeğini açığa çıkarmıştır. KESK’in eylem takvimi başarısız olmuştur. KESK’e bağlı sendikaların Ankara’daki üye sayısı dikkate alındığında önderliklerde ciddi bir sendikal zaafiyetin bulunduğu görülmektedir. 15 Kasım’daki oturma eylemine katılımın 1000 civarında olduğu, 22 Kasım’daki panalde 300 kişilik salonun dolmadığı, 29 Kasım’da ancak 3000 kamu emekçisinin eyleme katıldığı, 6 Aralık’ta yapılan şenlikte geçen yılın aksine salonun dolmadığı ve mali zarardan zor kurtulduğu dikkate alındığında başarılı bir süreçten ve mücadeleden bahsetmek yalnız olacak. Başarısızlığın temelinde ısrarcı mücadele hattı yerine teslimiyetçi tarzın esas alınmasının, alınan eylem kararlarının kitleselleşmeyi geliştirecek nitelikten yoksunluğunun, Eğitim-Sen eksenli sendikal mücadele dayatmasının aranması gerekmektedir. 11 Aralık eylemini ayrıca değerlendirmek gerekiyor. Öncelikle yeni yanılsamalar yaratmamak için gerçek dışı yaklaşımları eleştirmek gerekiyor. KESK Genel Başkanı Siyami Erdem, 1 milyona yakın kamu emekçisinin eyleme katıldığını ve alanlara çıktığını ifade ediyor. Bu çok abartılı bir açıklamadır. Örneğin menur kenti denilen Ankara’da Kızılay Meydanı’ndaki eyleme 15 bine yakın kamu emekçisi katılmıştır. Yani KESK’in Ankara’daki üye sayısının yarısının altında katılım olmuştur. Katılım konusunda bir yanda üye sayısının iki katından fazla kamu emekçisini alana taşıyan Tüm Maliye-Sen vardı. Diğer yandan üyesini alana taşıyamayan sendikalar. Bu boyutuyla genelleştirdiğimizde KESK Türkiye genelinde üye sayısı kadar kamu emekçisini alana çıkartamamıştır. 11 Aralık eyleminde açığa çıkan önemli bir gerçek ise vizite eyleminin başarısızlığıdır. KESK’e bağlı en çok üyesi bulunan sandika olan Eğitim-Sen’in eyleme katılımı sadaka ücret artışına ve ‘98 bütçesine karşı koyuşumuzu zayıflatmıştır. Vizite eylemi taban tarafından sahiplenilmiştir. Umuyoruz ki sendikalarımız ciddi tartışmalar yaratan, emekçi örgütü olmanın, sendika olmanın gerekliliğine uygun olmayan yaklaşımları konusunda bu süreçten gereken dersi çıkarırlar. Ayrıca bunca yoksullaştırmayı, emek düşmanlığına, Türk ve Kürt halklarını her açıdan kemiren kirli savaşa karşı, her türlü saldırıyı finanse eden bütçeye karşı her zaman ifade edildiği gibi tüm emek ve halk güçlerinin birleşik mücadelesiyle cevap verilmeliydi. KESK bu boyutuyla da üzerine düşeni yerine getirmemiştir.

Dış politikada çöküntü: Türkiye İslam Konferansı'nda tecrit olmanın hemen ardından AB'den de dışlandı

ABD emperyalizmine kölece bağımlılık pekişecek

Türk burjuvazisi dış politika alanında en zorlu günlerini yaşıyor. İslam Ülkeleri Konferansı'nda İsrail ile yaptığı işbirliğinden dolayı Türkiye'ye karşı alınan tavır ve son olarak Avrupa Birliği'ne (AB) üye olma hayalinin suya düşmesi, sorunlarını daha da artırmıştır. Başbakan Mesut Yılmaz'ın Avrupa Birliği ile siyasi ilişkilerimizi donduruyoruz türünden iç politik hesaplara dayalı olarak yaptığı "sert tarihi açıklamalar", gerçekte yaşanan sıkıntıları anlatıyor ve her türlü ciddiyetten yoksun bulunuyor.

Türkiye'nin dış politika alanında yaşadığı sorunlar keskinleşen emperyalist rekabetle doğrudan bağlantılıdır. Dünya çapında pazar kavgasının keskinleştiği, bölgesel güç dengelerinin yeniden biçimlendiği, yeni ekonomik-politik ittifakların oluştuğu bilinen bir gerçektir. Türkiye'nin dış politikadaki iflası bu gerçeklik içinde anlaşılabilir.

Son iki haftanın gelişmelerinin Türkiye açısından ortaya koyduğu gerçek şudur: Türk burjuvazisi tüm geleceğini, askeri-politik stratejisini tümüyle ABD-İsrail ittifakına endekslemiş bulunmaktadır. AB üyeliğinin boşa çıkmasında en önemli etkenlerden birisi de budur. AB'den dışlanma üstlenilen role yeni bir ivme kazandıracak ve ittifakın aktörleri arasındaki ilişkileri uluslararası arenada netleştirecek, daha somut biçimler kazandıracaktır.

Avrupa Birliği gerçeği ve Türkiye'nin reddedilen üyeliği

Avrupalı emperyalistler tarafından Türkiye'nin AB üyeliğine alınmamasının gerekçeleri olarak ileri sürülen "insan hakları" ve "Kürt sorunu" konusunda yapılan açıklamalar tam bir ikiyüzlülüğün ifadesidir. Dünya kamuoyunu aldatmak manevrasından başka bir şey değildir. Zira, pazar, azami kar ve sermayenin kendisini yeniden üretmesinin "uygun ekonomik-politik koşulları", üyelik konusundaki en temel ölçütlerden birisidir.

AB zirvesi sonucunda Alman başbakanı Helmut Kohl "genişleme, tarihin bir hediyesidir" sözleriyle açıkladı. Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovenya, Estonya ve Kıbrıs'ın üye olma sürecine girmelerinin karara bağlanması Alman emperyalizminin büyük bir başarısıdır.

15 Avrupa Birliği üyesi arasında hangi ülkeye üyelik konusunda öncelik verileceği konusunda uzun bir dönemdir kıyasıya bir mücadele sürüyordu. Özellikle Berlin duvarının yıkılışından sonra Alman büyük sermaye gruplarının orta ve doğu Avrupa ülkelerinde artan

ekonomik ve politik etkinliği, Almanya'ya diğer emperyalist ülkeler karşısında önemli bir manevra alanı sağladı. Bu ülkelerin pazarı Almanya tarafından denetlenmektedir. Alman sermayesi Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'nin kilit sanayi dallarını elinde tutmaktadır. Alman tekellerinin sözcüleri sadece bu yıl içinde üyeliği kararlaştırılan sözkonusu ülkelere yapılan ihracatta %9,5 oranında bir artışla en büyük gelişmeyi yaşadıklarından söz etmektedirler.

AB üyeleri arasında yeni üyelikler konusundaki ayrılıklar zirve öncesinde açıkça yansımaktaydı. AB dışişleri bakanları üyeliğin sadece birkaç ülkeyle sınırlandırılması konusunda ilk etapta bir anlaşma sağlayamadılar. AB üyeliğine 11 ülke başvurmuş bulunmaktaydı. Kıbrıs konusunda bütün ülkeler ortak fikre sahipken, Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, Bulgaristan, Romanya, Estonya, Letonya, Litvanya konusunda bir uzlaşma sağlanamadı.

1993 yılı Kopenhag AB zirvesinde eski Doğu Bloku ülkelerinin AB üyeliğine alınması isteminde bulunulmuştu. Bu ülkelerinin üye olması Avrupa tekellerine yeni pazarlar sağlarken, dünya çapında süren emperyalist rekabet ilişkilerinde de yeni bir politik güç kazanmak anlamına geliyordu. Bu süreçte bu ülkelerin NATO üyesi olmaları da gündeme getirildi. AB komisyonunun aday ülkelere ilişkin hazırladığı raporda, özellikle bu ülkelerin AB çerçevesinde dünya çapında kazanacağı yeni ekonomik-politik güce dikkat çekiliyor, bu ülkelerin Doğu Bloku'nun yıkılışından sonra "demokratik hukuk düzenine uygun sağlıklı yapıları kavuştukları, işleyen bir pazar ekonomisine ve AB içinde varolan ekonomik rekabete dayanacak göstergeleri pekiştirdikleri" belirtiliyor.

Bu yaz Brüksel'de "Agenda 200" adı altında sunulan raporda ise bu sayılan kriterlerin sadece Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovenya, Estonya ve Kıbrıs tarafından yerine getirildiği duyuruldu. Fakat sözkonusu ülkelerin ekonomik göstergeleri gözetildiğinde, adayların "subjektif" değerlendirildiği, daha doğrusu Bonn hükümetinin dayatması sonucunda seçildiği ortaya çıkıyor. Kohl daha Aralık 1994 yılında Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyetini Birlik içinde görmek istediğini açıklamıştı. Almanya'nın bu tutumu karşısında AB dönem başkanı Jean Claude Jurncker; "Birliğe üye bazı büyük ülkeler güç oyununu oynayarak orta ve doğu Avrupa'daki gölgelerini AB getirmeye çalışmaktadırlar" açıklamasıyla tepkisini ifade etmişti. Bu süreçte AB üyesi diğer güçler de kendi adaylarını gündeme getirmeye çalıştılar. İskandinavya ülkeleri yoğun ekonomik ilişkide oldukları Baltık ülkelerinin AB'ye dahil edilmesi talebinde bulundular. Fransa Romanya'nın üye olmasını talep ederken, Yunanistan Bulgaristan üzerinde durmaktaydı.

Almanya dışındaki diğer ülkeler adaylığa başvuran bütün ülkelerle eşit ölçüde görüşmelerin başlamasını talep ettiler, fakat başarılı olamadılar.

Birlik üyeleri arasında uzlaşma Romanya, Bulgaristan, Letonya, Litvanya ve Slovakya'nın üyeliğe hazırlanması bakımından özel stratejik önlemlerin alınması üzerinden sağlanabildi. Bu ülkelerdeki ekonomik-politik gelişmeler sistemli biçimde incelenecek ve değişik konferanslarla kapitalist gelişmenin temelleri güçlendirilecek.

Bu ne anlama gelmektedir? Son beş yılın gerçekleri göstermiştir ki, AB'ye girebilmek için bu ülkeler kendi emekçilerine karşı görülmemiş bir ekonomik-sosyal saldırıya girişmişlerdir. Büyük tekellerin kar mantığına uygun olarak gerçekleştirilen ekonomik-politik yeniden yapılanma bu ülkeleri bir yıkımın eşiğine getirmiştir. Fakat şimdiye kadar gerçekleştirilen tahribat da yeterli görülmemektedir. 2002 yılında kesin karara bağlanacak üyelik, bu ülkelerdeki egemen burjuva sınıfların gösterecekleri uşaklık derecesine yakından bağlı olacaktır. Avrupa'daki tekellerin birliği, işçi sınıfına karşı bir saldırı ittifakıdır. Bu saldırıların üyelik sürecinde daha katmerli bir şekilde gündeme geleceği açık bir olgudur.

Doğu Avrupa ülkelerinin üyeliği sayesinde 167 milyon nüfusa ulaşan bir genişlemeyle AB, başını Almanya'nın çektiği güçlü bir emperyalist odak haline gelmiştir. AB'deki bu genişlemeyi emperyalist mihraklar arasında dünya pazarları üzerinde yoğunlaşan rekabet savaşının mantığı biçimlendirmiştir.

İşte Türkiye'nin AB'ye girmesinin önündeki temel engellerin başında ABD'nin Avrupa pazarında etkinlik sağlama stratejisi gelmektedir. Türkiye AB içinde bir ABD eyaleti rolü üstlenme rolüne hazırlanmıştı. AB'ye üyeliğinin reddedilmesinde, Türkiye'nin yapısal iç sosyal-siyasal istikrarsızlığının yanı sıra, ABD güdümlü dış politika stratejisi oldukça önemli bir rol oynamıştır. Avrupalı emperyalistler AB içinde ABD'nin "Truva atı" rolü oynayacak bir ülkenin üyeliğine onay vermemişlerdir. Türkiye'nin üyeliği konusunda AB'nin lideri konumundaki Almanya'nın karşı kararlı tutumu kadar, ABD'nin hararetili destekçi tutumu da bu gerçeği kanıtlamaktadır.

Türkiye: ABD-İsrail endeksli dış politika

Türkiye'nin bölgede üstlendiği yeni rol anlaşılmadan AB'nin Türkiye'ye

karşı aldığı tutum tam olarak anlaşılabilir. Türkiye-İsrail-ABD endeksli ittifakta ifadesini bulan bu yeni rol AB'ye üyeliğin reddedilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Soğuk savaş döneminin çelişkilerinin yerini bölgesel güç gruplarının şekillenmesine ve bunlar arasındaki rekabete bıraktığı bilinmektedir. Ortadoğu çelişki ve çatışmaların derinleştiği en önemli alanların başında gelmektedir. İsrail-Türkiye-ABD ittifakı Ortadoğu'da çelişki ve çatışmaların temelini oluşturan en önemli etken durumundadır.

Eski Şamir hükümetinin savunma ve Dışişleri Bakanı Moşe Arens İsrail'in Ortadoğu'daki güncel politikasını açıklarken şunları söylüyordu: *"Ortadoğu daha on yıllarca istikrarsız bir bölge olarak kalacaktır. Suriye ile bir antlaşma mesela Norveç'te yapılacak bir anlaşmayla aynı değerdedir. Şah döneminde İran ile ilişkilerimiz muhteşemdi. Bu ilişkiler bir günde son buldu. Dünyanın bu bölgesinde rekabet içinde olan bölgesel güçlerin geleceği seçim sandığından değil savaş alanlarında belirlenecek."*

Moşe Arens bugünkü Ortadoğu'yu 19. yüzyıl Avrupa'sına benzer bir biçimde bölgesel güçlerin bir çatışma alanı olarak değerlendirmekte, İsrail'in askeri üstünlüğünü kullanmasının önemini vurgulamakta, barışın

Netanyahu'nun formüle ettiği türden bir "barış"ın gücüne bağlı olduğunu altını çizmektedir.

Bu bağlamda 1995 yılında İzak Rabin döneminde Türkiye ile gerçekleştirilen askeri ittifak bölgede güç dengelerini değiştirdi. Yapılan anlaşmaların kamuoyunda gizlenen bölümlerinde ortak askeri müdahaleleri öngören anlaşmalar dahi yer almaktaydı. İsrail savaş uçaklarının Türkiye hava sahasında manevra yapma olanağına kavuşması İran'a karşı askeri bir üstünlük sağlıyordu. Buna karşılık İsrail

Türk ordusunun Kürt gerillasına karşı sürdürdüğü savaşta her türlü desteği sundu. Bölgede karşı-devrimci bir gücün somut bir bölgesel olgu haline gelmesi yeni bir gelişmeydi. Bu ittifakı daha da geliştirmek için bizzat Türk generalleri harekete geçtiler. İran'a karşı İsrail lehine açık bir tutum saptandı.

Sovyetler Birliği'ne karşı anti-komünist cephenin en ön saflarında hareket eden Türk burjuvazisi, dünyanın değişen koşullarında gücünü yeni dengeler üzerine oturttu. İsrail'le girilen ittifak Türk devletine ABD'nin tam

desteğini alma olanağı yarattı. ABD Kongresindeki İsrail lobisi artık Ankara'ya çalışmaktadır. Bu askeri ittifak sayesinde Türk devleti İsrail üzerinde bütün askeri teknolojiye ulaşma olanağına kavuşmuş bulunmaktadır. Zira Kürt halkına karşı yürütülen savaş, Yunanistan'la varolan çelişkiler ABD'nin Türkiye'ye açık askeri destek sunmasını belli bakımlardan zorlaştırıyordu. ABD emperyalizmi için Ortadoğu'da iki ayak üzerinde durmak, gücünü daha da pekiştirmek demektir. Ortadoğu'da yalnızlaşan İsrail için de Suriye'ye karşı yeni bir gücü yanında görmek büyük bir önem taşıyordu.

İsrail-ABD eksenli bu yeni askeri-politik strateji ABD emperyalizmine her bakımdan kölece bağımlılık demektir. Başını Almanya ve Fransa'nın çektiği Avrupa Birliği ABD'ye uşakça sadakat içinde hareket eden bir ülkeyi bünyelerine kabul etmediler.

Türkiye'nin İsrail'le ittifak içinde ABD emperyalizminin bölgede tam jandarmalığına soyunması, ABD'nin bir eyaleti gibi davranması, bölgedeki diğer güçleri de karşısına almasını getirdi. Bölge halkları İsrail siyonistlerinin saldırganlığına kendisine "müslüman" diyen bir ülkenin eklenmesine büyük tepki gösterdiler.

İslam Ülkeleri Konferansı: İsrail-Türkiye saldırganlığının kınanması

Bu askeri ittifak ilk etapta Suriye'yi terbiyeye yönelik bir manevraya dönüştü. Suriye yönetimi bu ittifakı belli ölçülerde kendi lehine çevirmeyi, Arap ülkeleri nezdindeki konumunu pekiştirmeyi başardı. Bu süreçte ortaya çıkan en önemli gelişme Şam-Riyad-Kahire işbirliğidir. Suriye Arap ülkeleri arasındaki ilişkilerin normalleşmesinde önemli adımlar attı. Suudi Arabistan ile İran arasında yeniden diplomatik ilişkilerin kurulmasını sağladı. Arap ülkelerini de belli ölçülerde arkasına alarak İsrail ile ilişkileri Filistin sorununa bağlı olarak ele alınacağını kararlaştırdı. Suudi Arabistan'ın Tahran'daki İslam Ülkeleri Konferansı'na katılması bu diplomatik çabanın, İsrail-Türkiye askeri ittifakına karşı mücadelenin bir sonucudur.

İslam Ülkeleri Konferansı tam da bu yeni ittifakın ilerletildiği, bölgesel güç dengelerinin yeniden şekillendiği bir dönemde gerçekleşti. Konferans İsrail-Türkiye askeri işbirliğini bölgedeki en büyük tehlike olarak nitelendirerek, Türk burjuvazisinin gerçekleştirdiği bu saldırgan ittifakı kınadı. Cumhurbaşkanı Demirel Arap ülkelerinin tümünü karşısında bulduğu içindir ki Tahran'ı erken terketmek zorunda kaldı.

Türkiye'ye dönerken ABD-İsrail askeri güçleriyle planlanan askeri tatbikatın tarihinin açıklanması raslantı değildir. Konferans bitmeden İsrail savunma bakanı Yizak Mordeçay'ın Ankara ziyareti Türkiye'nin bölgede üstlendiği rolü daha da netleştirmiştir. Türkiye ABD emperyalizminin bölgedeki bekçi köpekliği rolünü açıkça üstlenmektedir.

Fakat bu yeni rol ona pahalıya mal olmaktadır. Bölge ülkeleri içinde yalnızlaşarak ABD'ye her bakımdan bağımlı duruma gelmiştir. Tümyle ABD endeksli bir politika sürdürmeye mahkum olmuştur.

Düzenin iç politikadaki yapısal zayıflığı dış politikasını da belirliyor

Dış politikada çöküntü ve iflas

Türkiye yıllardır "Avrupa'nın bir parçası", "İslam aleminin lideri", "güçlü bir dünya devleti" olduğunu iddia etmektedir. Kitleleri aldatmaya yönelik bu propaganda dış politikada açığa çıkan son gerçeklerin ışığında çökmüştür. Bu iddiaların dayanaktan yoksunluğu açığa çıkmıştır. '90'lı yılların başında yığınları aldatmaya yönelik olarak ileri sürülen "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne 200 milyonluk Türklük dünyasının lideri" olma iddiasının birkaç yıl içerisinde çökmesi bu son gelişmelerin yanında hafif bile kalır. Son İslam Konferansı'nda tecrit olan ve dışlanan Türk devleti, hemen ardından bu kez de net bir tutumla Avrupa Birliği'nden dışlanmıştır. Bu Türk dış politikasının açık bir çöküntüsü, kaba bir iflası sayılmalıdır.

Türk devletinin bugün İslam dünyasıyla, İsrail dışında neredeyse tüm komşularıyla ve nihayet Avrupa Birliği'yle ilişkileri ciddi bir kriz içerisinde. Bu durumda, Türk burjuvazisi zaten göbekten bağımlı bulunduğu Amerikan emperyalizmine ve onun bölgedeki temel dayanağı İsrail siyonizmine artık tamamen mahkum hale gelmiştir. Türk devletinin dış politikası her türlü esneme imkanını yitirmiş, tek boyutlu hale gelmiş, ABD-İsrail eksenine mecbur duruma düşmüştür.

Peki Türkiye'nin dış politikasındaki bu çöküntüyü ve iflası nasıl anlamak gerekir?

Dış politika her zaman için bir ülkenin iç politikasının bir parçası, onun bir uzantısı ve yansımasıdır. Türk devletinin bugünkü dış politika çöküntüsü, Türkiye kapitalizminin ve bu temel üzerinde sermaye düzeninin son 30-35 yıldır yaşadığı ve gelinen yerde her açıdan ağırlaşan yapısal iç sorunlar temeli üzerinde anlaşılabilir ancak. Türkiye kapitalizmi on yıllardır tık nefes bir durumdadır. Yapısal iç zayıflıklarının kaynaklık ettiği bir dizi iktisadi, sosyal ve siyasal sorunla yüzyüzedir. Tekelci Türk burjuvazisi kesintisiz bir biçimde son 30-35 yıldır bu sorunlarla boğuşmaktadır. Buna karşın bu sorunları bir çözüme kavuşturamamaktadır.

Türkiye'nin son 30-35 yıldır başını ağrıtan bir diğer önemli sorunu da, çözümsüz iç sorunlarının kaynaklık ettiği kitle muhalefetidir. Türkiye onar yıllık aralarla gerçekleştirilen iki askeri darbeye rağmen, her defasında daha büyük dalgalar halinde yükselen kitle hareketine sahne olmaktan kurtulamamıştır.

Türkiye'nin çözüm bulunamayan sorunlarına '80 sonrasında bir de Kürt sorunu eklenmiştir. Bu kez rejim Kürt emekçi yığınlarının ayağa kalkışında ifadesini bulan silahlı Kürt direniş hareketi nedeniyle köşeye sıkışmıştır. Bu mücadele karşısında adeta acz ve çaresizlik içine düşmüştür.

Bir yandan askeri darbelerle rağmen bir türlü önü alınmayan işçi ve emekçi kitle muhalefeti, öte yandan Kürt

ulusunun kurtuluş mücadelesi, sermaye devletini saldırganlık derecesinde bir teröre başvurmaya zorlamış, onu tepeden tırnağa bir kontr-gerilla cumhuriyeti haline getirmiştir. Sermaye devleti bugün tam bir çete devletine dönüşmüştür.

Sermaye devletinin iç politikadaki bu yapısal iç zayıflıkları kaçınılmaz biçimde dış politikasına da yansımıştır. İçerde iktisadi-mali her açıdan emperyalizme, esas olarak da ABD emperyalizmine her geçen gün daha çok mahkum hale gelen sermaye rejimi, dış politikada da tümüyle ABD güdümüne girmiştir. Özellikle Körfez savaşından bu yana gitgide ABD-İsrail eksenine mahkum hale gelmiştir. Öyle ki Türkiye bugün İslam ülkeleri ve Batılı emperyalistler tarafından ABD'nin bir eyaleti olarak görülmekte ve bu açık ABD'ci kimlik onun dışlanmasına yol açmaktadır.

Bütün bunlardan çıkan sonuç şudur. Her geçen gün biraz daha ağırlaşan yapısal bunalımla ve çözümsüz iç sorunlarla boğuşan, bu nedenle tam bir çete devletine dönüşen, dahası dışarıda ABD-İsrail eksenine mahkum hale gelen ve nihayet Avrupa Birliği içinde ABD'nin "Truva atı" rolü oynayacağı kesin olan bir Türkiye'nin AB'ye alınması düşünülemez. Tüm bu nedenlerden dolayı Türkiye AB'ye üye olarak alınmamış, açıkça dışlanmıştır. Sonuç olarak Türkiye ABD-İsrail eksenine kölece mahkumiyetin kurbanı kalmıştır.

AB ve İslam Ülkeleri Konferansı'na gösterilen tepki gerçekte aczin dışa vurumu

Türkiye'nin AB'ye alınmaması aynı zamanda ABD'nin Avrupa stratejisinin hayat bulamaması anlamına gelmektedir. Bu bağlamdan Türk egemen sınıflarından fazla ABD yönetiminin rahatsızlık duyması boşuna değildir. ABD, Türkiye'nin AB'ye alınması için belirgin bir çaba harcamış, fakat etkili olamamıştır.

Gösterilen tepkilere bakıldığında, Türk devlet yetkililerinin açıklamalarının kamuoyunu manüple etmekten başka bir işe yaramadığı görülecektir. Basının propaganda ettiği "tarihi karar"ın gerçekte alınacak tutumla hiçbir ilişkisi yoktur.

Birincisi; Avrupa Gümrük Birliği içinde yeralan Türkiye bugün önemli ölçülerde Avrupa sermayesiyle içiçedir. AB beklentileri Türk sermayesinin AB pazarına endekslenmesini de birlikte getirmiştir. Bu ekonomik gerçeklik gözletilirse, Türk hükümetinin "işlikileri dondurma" kararını gerçekleştirmesi son derece güçtür.

Açıklamalar Avrupa ülkelerinin özellikle Kıbrıs ve Ege sorunlarında Yunanistan'a destek sunmalarına karşı bir uyarı, diğer taraftan iç politikaya yönelik seçim yatırımıdır. Bunun içindir ki hükümetin aldığı karar birçok Avrupa hükümeti tarafından kelimenin tam anlamıyla gülünç bulunmuştur. Türk hükümeti kısa bir süre sonra başka açıklamalar yapmak zorunda kalacaktır.

Bu gelişme ABD-Türkiye ilişkileri açısından da önemlidir. ABD böylece Türkiye'yi kendisine tümüyle eklemlene olanağına kavuşmuştur. Türkiye AB'den alamadığı desteği ABD emperyalizminden arayacak, ona kölece bağımlılığı daha da artacaktır.

Bütün bu gelişmeler Türk devletinin uluslararası politikada en kötü dönemini yaşadığını ortaya koymaktadır. Dış politika cephesindeki bu başarısızlık bir takım tepkisel çıkış ve tutumlarla dengelenmeye çalışılmaktadır. Demirel'in Tahran'ı küsüp terk etmesi, Yılmaz'ın AB ile siyasi ilişkilerimizi donduruyoruz açıklaması, NATO'nun doğuya genişlemesine veto şantajı vb. düşünülen aczin ve girilen çıkmazın yalnızca dışavurumudur.

İslam Konferansı ve dış politikada iflas

İran'ın ev sahipliğini yaptığı İslam Konferansı birkaç gün önce sona erdi. Türkiye cumhurbaşkanlığı düzeyinde katıldığı bu konferansta deyim uygunsu tam bir hezime uğradı. O kadar ki, cumhurbaşkanı Demirel konferansın bitmesini dahi beklemeden Tahran'ı adeta kaçarak terketti.

Sonucun böyle olacağı önden belliydi. Türkiye yıllardır bölgede ABD emperyalizmine jandarmalık yapıyordu. Bu yetmiyormuş gibi, bölgenin en saldırgan devleti İsrail'le (hem de başta Filistin halkı olmak üzere Ortadoğu halklarının yıllardır çektiği acıları ve tepkilerini hiçe sayarak) ekonomik ve esas olarak da askeri alanda stratejik bir işbirliği antlaşması imzaladı.

Dahası, konferanstan birkaç gün önce işgalci Türk ordusu bir kez daha Güney Kürdistan'ı işgal etti. Yine bu aynı günlerde İsrail savunma bakanı apatopar Türkiye'ye geldi. Sözkonusu bakan burada başta Genelkurmay Başkanı olmak üzere üst düzey devlet ve hükümet yetkilileriyle görüşmeler yaptı. İki ülke arasındaki stratejik işbirliğini daha da geliştirip pekiştiren yeni bir dizi antlaşma imzalandı.

Tüm bu gelişmelerin konferansta gündeme getirileceği ve Türkiye'ye dönük tepki ve kınamalara vesile edileceği açıktı. Nitekim öyle oldu. Türkiye başta Suriye ve Irak olmak üzere Konferansa katılan hemen tüm üye ülkelerce sert bir dille eleştirildi, ağır bir biçimde suçlandı. Diplomatik bir dille "git, İsrailsiz gel" mesajı verildi Türkiye'ye.

Konferansın açıkça bölgedeki en büyük tehlike olarak nitelediği TC-İsrail saldırgan ittifakı, yanı sıra Türk ordusunun Güney Kürdistan'daki işgali... Türkiye'nin sırtındaki bu iki kamburla konferansta istediği sonucu olmasa zaten düşünülemezdi. Ama yine de Demirel tepkileri yumuşatmak, hiç değilse Türkiye'ye dönük eleştiri ve kınamalara sonuç bildirgesinde yer verilmesini engellemek için büyük çaba sarfetti. Fakat başarılı olamadı. Türkiye'nin sırtındaki kamburlar nedeniyle aşağılandığını da görünce, konferansı terketmek zorunda kaldı.

Türkiye'ye dönük eleştiri, uyarı ve kınamalar diplomatik bir dille de olsa konferansın sonuç bildirgesine yansıtıldı. Türkiye açıkça İsrail'le imzaladığı stratejik işbirliğini gözden geçirmeye davet edildi. Türk ordusunun Güney Kürdistan'daki işgale derhal son vermesi istendi.

ABD-İsrail eksenine mahkumiyetin kaçınılmaz sonucu

Çok değil daha bir yıl öncesine kadar Türkiye İslam dünyasının liderliğine oynuyordu. Gelinek yerde ise İslam dünyasından tam anlamıyla dışlanmış bulunuyor.

Türkiye bugünkü noktaya nasıl geldi?

Bilindiği gibi Türk devleti 40 yılı aşkın bir süre NATO'nun güneydoğu kanadının bekçiliğini yaptı. Bu, '80'li yılların sonu ve '90'lı yılların başına kadar kuzeyde Sovyetler Birliği'ne ve Varşova Paktı'na karşı emperyalizmin ileri bir karakolu görevini görmek, güneyde ise Ortadoğu petrolleri için ve Ortadoğu halklarının her türlü ilerici çıkışına karşı emperyalist sisteme, özellikle de ABD emperyalizmine bölge jandarmalığı yapmak anlamına geliyordu. Özünü ve esasını şiddetli bir anti-komünizmin ve Ortadoğu halklarına düşmanlığın oluşturduğu bu geleneksel politika, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun dağılmasının ardından, ilkesel çerçevesinde değil ama muhtevasında belli değişikliklere uğradı.

'90'lı yıllar, uluslararası gelişmelere bağlı olarak aynı zamanda tekeli Türk burjuvazisinin tüm '80'li yıllar boyunca içten içe büyüttiği bölgesel bir güç olma hevesinin şaha kalktığı yıllar oldu. Türk burjuvazisinin en yetenekli temsilcilerinden Özal bunu "aktif dış politika" ihtiyacı, Demirel ise "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne 200 milyonluk Türklük dünyasının lideri olmak" iddiası ile formüle etti. Kuşkusuz ki bu yalnızca elverişli uluslararası koşullardan da yararlanmak amaçlı bir dış politika arayışı değildi. Burjuvazi aynı zamanda bunu içteki çözümsüz sorunlarının üstünü örtme, yığınların dikkatini dayanaksız hayaller yayarak dışa yöneltme ve nihayet onlarda iç sorunların çözüme kavuşacağı inancı yaratmanın bir olanağı olarak ele aldı.

Ekonomisi sürekli kriz içinde debelenen, ekonominin çarkını ağır aksak döndürmek için her defasında emperyalist finans kuruluşlarına avuç açan, boylu boyunca borca batmış bir ülkenin emperyalist efendilerinden bağımsız bir dış politika çıkışı yapması elbetteki beklenemez. Tam tersine böyle bir ülkenin dış politikası emperyalizmin çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenir. Nitekim Türk burjuvazisinin

"aktif dış politika"sı da tümüyle ABD'nin bölgedeki temel ve dönemsel çıkarları ve ihtiyaçları çerçevesinde şekillendi. ABD'ye kölece bir sadakat çizgisinde ifadesini bulan bu politika ilk kez '91'deki Körfez krizinde açık bir biçimde uygulamaya konuldu. Sonuç ise Türk burjuvazisi açısından tam bir iflas oldu. Bunu "güçlü dünya devleti", "lider ülke", "200 milyonluk Türklük aleminin lideri" argümanları eşliğinde uygulamaya konulan Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'daki aktif dış politikanın kesin iflası izledi.

Pespeşe yaşanan bu iflaslar Türk burjuvazisini giderek daha çok ABD emperyalizmine mahkum hale getirdi. Dahası buna yeni bir halka daha eklendi. Bir yandan ABD ve o güne dek daha çok gizli bir örtü altında ilişki sürdürdüğü İsrail'le dostluk, diğer yandan demagogik bir İslam kardeşliği propagandası eşliğinde sürdürdüğü İslam ülkeleri ile ilişkiler içinde olmak -bu ikisi artık birarada yürümez hale gelmişti. Türk burjuvazisi terciğini İsrail'den yana yaptı. Filistin sorunu nedeniyle izlediği ikiyüzlü politikayı tümüyle bir yana bırakarak İsrail'le esas olarak askeri alanda yoğunlaşan bir stratejik işbirliği antlaşması imzaladı.

Türkiye ile İsrail arasındaki bu işbirliği bölgede açık bir saldırgan ittifakın yeni biçimiydi. Bu ittifak yalnızca başta Kürt ve Filistin halkı olmak üzere Ortadoğu halklarının haklı tepki ve nefretini kazanmakla kalmadı, yanı sıra Türkiye ile İslam dünyası arasındaki köprülerin yıkılmasına da neden oldu. Türkiye gitgide başta komşu devletler olmak üzere İslam dünyasından koptu, tam bir yalnızlığa sürüklendi. Amerikancılığı ile tanınan ülkeler dahi bu ittifak nedeniyle Türkiye'yi dışlamaya başladılar.

İslam Konferansı bu dışlanmanın tepe noktası olmuştur. Türkiye'nin bölgede izlediği ABD-İsrail eksene dayalı emperyalist ve saldırgan dış politikası kesin bir biçimde iflas etmiştir.

“Polis her yerde polis...” ve uşak da her yerde uşak!..

Sermaye basınının yıllanmış isimlerinden Hıncal Uluç 16 Aralık tarihli Sabah gazetesindeki köşesinde “Polis her yerde polis...ya siz” başlıklı bir yazı yayımladı. Bu “masumca” yazısı aslında baştan aşağı kan ve irin kokuyor. Uluç yazıyı Los Angeles Sırları(L.A. Confidential) adlı filmde yola çıkarak polisi mahsum

göstermeye yada başka bir söyleyişle katilleri aklamaya, haklı göstermeye çalışıyor.

Yazısını “masum” örnekler üzerine kurmuş. İlk örneği..”Bir polis...Çocukken babası gözünün önünde annesini döve döve öldürmüş...Bu yüzden kadın döven erkeklere tahammül edemiyor...Pencere camından bir erkeğin karısını hırpaladığını(dövdüğünü değil) gördüğünde dalıp adamı tutukluyor... Bay Uluç ne kadar gerçekleri tersyüz etse de bazı gerçekleri yumuşatmasına rağmen ortadan kaldıramıyor. Hayalinde bile polis istediği gibi ev basabiliyor yada onun deyimiyle eve dalabiliyor. Fakat buna şaşırmamak gerekir. Çünkü uşak Uluç’un görevi sermaye düzeninin koruyucusu polisin kendi yasalarını bile hiçe sayarak yaptıklarını kutsamak ve haklı çıkarmaktır. Annesinin babası tarafından döve döve öldürülenlerin ilki olmadığı ve oğul polisin babası polisin şanını daha ileri taşıyacağı gerçeği ise Bay Uluç’u hiç ilgilendirmiyor.

Medya ciddi bir manipülasyon yönlendirme aracıdır. Sermayenin kirli politikaları doğrultusunda hareket eder. Toplumun yanıltılması ve bu kirli politikalara alet edilmesi amacıdadır. Dahası kendi içinde tekelleşmiş ve tekeldi burjuvazinin bir ya da birkaç kesimiyle organik bağlıdır. Körfez krizi sırasında ekranlarda gösterilen petrol içinde yüzen karabatak kuşu büyük tepkiye neden olmuş, Saddam’ın dünyayı yok edecek bir canı olduğu savı bu yolla dünya kamuoyuna kabul ettirilmişti. Fakat daha sonra bu görüntünün Körfez’e ait olmadığı ortaya çıkmıştı. Bu, medyanın gerçek yüzünü ve rolünü iyi ortaya koyan bir örnekti. Hıncal Uluç’un yaptığı da bunun daha “masumca”sından başka bir şey değildir.

Bay Uluç’un ikinci örneği... masalın başı yine aynı: “Bir polis.. Babası da polis.. Babasını birisi altı kurşunla delik deşik etmiş ve

kaybolmuş. ..Hayatını meçhul failleri yakalayıp adalete teslim etmeye adanmış.”Gerçekle kendi hayali arasına yeniden set örme gerekliliğini duymuş olmalı ki tekrarlıyor: “Adalete teslim etmeye.. yargısız infaza değil” ve devam ediyor. “Bu polisin birgün kendi meslekdaşını hem de sırtından vurabileceğini düşünebilir misiniz?” Meçhul failleri yakalayıp teslim etmiş ..kimi kime? 1995 Türkiye’sinde “faily meçhul”cinayetlerin sayısı 104, bu amaçla yapılan saldırılar sonucu 125 kişi de yaralı. ‘96 yılında ise failli meçhullerin sayısı 78, bu amaçla yapılan saldırılarda yaralıların sayısı 46’dır. Bunların faillerinin “meslekdaşlarını sırtından vuramayacak” polisler olduğu bilinmektedir. Bu arkadaşlarını sırtlarından vurmayan kahramanlar sermaye düzenin devamı için işçileri emekçileri ve devrimcileri hain pusularda katletmekten çekinmemektedir.

Gelelim üçüncü masala: Kendisine “işkence hiçbir koşulda olmaz olmamalı” diyen şu masalı anlatıyor: “Beş yaşındaki tek oğlunu iki tetörist kaçırmış. Oğulun şeker hastası.. akşam beşte insülin yapılmazsa ölecek. Polis teröristlerden birini yakalamış. Çocuğun yerini bir tek o biliyor.. Adam her soruya sırtarak cevap veriyor sadece ...ölüme büyük bir hızla koşuyor akreple yelkovan(şiiir yazıyor mübarek!).. Polis hala çok kibar çok centilmen sorgulama yöntemini sürdürüyor(ne zamandan beri polisin sorgulama yöntemi centilmen oldu?) hiç şiddet kullanmadan..(!) Ne yaparsınız” ve hanfendi hiç düşünmeden “O başka” diye yanıt veriyor. Bay Uluç’un bundan çıkardığı sonuç: “İşte mesele burda.. Herkesin bir “O başka”sı var.. İdealist olmak kolay.. İşin içinde kendiniz yokken eleştirmek kolay..”

Evet!.. Şekilde görüldüğü üzere işkence böyle meşrulaştırılır. İşkenceci böyle haklı bir davacıya uğruna savaşmak zorunda kalan

darda kalmış biri olarak sunulur. Üstelik bütün bunlar insan hakları daha bilimsel bir söyleyişle insanın yaşam hakkını korumak adına yapılır. Sonra da bilgiç bir tarzda işkence gibi bir insanlık suçuna karşı çıkanlara cahil damgası vurulup kınanır. Doğru ya “İşin içinde kendiniz yokken” sermayenin çıkarlarını korumak

gayeniz yokken ya da işkenceci değilken “eleştirmek kolay”. Öyle ya işkencecilik yada bay Uluç’u da içine alarak kullanırsak sermayeye uşaklık insanın kolay kolay yapabileceği birşey değildir. Öncelikle insani niteliklerinizden çıkmanız gerekmektedir.

Evet!...Şekilde karikatürünü gördüğünüz tarz sermaye medyasının genel bir tarzıdır. ve kendi sınıfının pisliğinin böyle üstünü örter. Onu böyle haklı çıkarır.

Sadece son iki yılın verileri üzerinden konuşalım. “Arkadaşalarını arkadan vurmayanların” arkadan vurduklarını yani failli meçhullerini söylemiştik. ‘95 yılında yargısız infaz ve gözaltında işkence sonucu ölüm 122; ‘95 de 190 gözaltında kayıp ‘96 da 232; ‘96 da 194 işkence görenler(sadece başvurular) ‘95 de 251; ‘96 da 347 boşaltılan yakılan köy ve mezra ‘95 de 220 köy-25 mezra; ‘96 da 68 köy.... bu kabarık liste daha da uzatılabilir. Fakat neredeyse tüm bunların tek bir “O başka”sı vardır; o da Bay Uluç’unkinin tam karşısıdır: Sermayenin düzenine şu veya bu düzeyde karşı çıkmak. Yine büyük bir çoğunluğu Bay Uluç’un “terörist” dediklerindendir ve hiçbiri de ancak aşağılık burjuvazinin yapabileceği yada burjuva düzenin aşağılık bir hale soktukları gibi küçük bir çocuğu ölüme bırakmamıştır. Hiçbiri de bundan dolayı gözaltına alınmamış işkence görmemiş gözaltında kaybedilmemiştir. Hepsi sermayenin kar hırsı için çekmiştir bunca acıyı. Boşuna çekmedikleri de açıktır.

Yazıyı esinlenerek yazdığı “Los Angeles’in Sırları” filminin aslında yalnızca 1950’lerin polisini değil günümüzün ve tüm dünyanın polisini anlattığını söylüyor. Bay Uluç söyleyeceği bu tek doğru sözün yazının başında söylemişti: “Polis yeryerde polis...” bu kadar sözden Uşak her yerde uşak; katil her yerde katil!

GAZİ DAVASI POLİS VE ASKER TERÖRÜYLE YAPILDI

Yıl 12 Mart 1995: Faşist sermaye devletinin, yoksul işçi-emekçi semti olan Gazi’deki katliamı gerçekleştirdiği yıl. Bu katliamın üzerine Gazi Mahallesi ve Ümraniye’de halk tarafından büyük bir direniş gerçekleştirildi faşist sermaye devletinin kolluk güçlerine karşı. Sermayenin sadık köpekleri emniyet güçleri tarafından halk üzerine hedef gözetmeksizin ateş açıldı. Ve bu katliamın bilançosu Gazi ve Ümraniye’de toplam 22 kişinin katledilmesi oldu.

Yükselen tepkilerden korkarak, piyon niteliğindeki katil polisler hakkında göstermelik bir dava açarak “yüksek adaletini” gösteren faşist TC devleti, çeşitli komik nedenler ileri sürerek davayı il il dolaştırıp unutturmaya çalışarak, katil polisleri koruyor. Önce Eyüp Ceza Mahkemesi’nde görülen davada “kamu güvenliğinin sağlanamayacağı” gerekçesiyle dosya Yargıtay’a gönderildi. Yargıtay bunu haklı bularak davanın Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülmesine karar verdi. Elbette ki katılımın güçlü olmaması ve bir an önce üzerinin örtülmesi için davanın bu kadar uzak bir ile kaçırılması düzenin yargısından beklenen bir şeydi. Mahkeme, sanık polislerin olay sırasında görevli oldukları gerekçesiyle Memurun Muhakematı Kanunu’na göre işlem yapılması gerekçesiyle “durdurma” kararı verdi. Bunun üzerine önce Yargıtay’a sonra Yargıtay Başsavcılığı’na giden dava temyiz edilebilir gerekçesiyle Ceza Genel Kurulu’na gönderildi. Kurul, bir üst mahkemeye itiraz edilebileceğini söyleyerek davayı tekrar Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderdi. Durdurma kararına itiraz edilince dosya bu kez Rize Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderildi. Burada durdurma kararı kaldırılarak dosya tekrar Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderildi.

Kedi fare oyununa dönen davanın en son duruşması 15 Aralık günü yine Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi’nde görüldü. İstanbul’dan giden şehit yakınları ve avukatlar yolda yine polis ve askerler tarafından engellendi ve bu sırada 2 kişi gözaltına alındı. Duruşma devam ederken iki şehit yakını sivil polisler tarafından dövüldü. Yine beklenen bir sonuçla 8’i tutuklu 20 polisin yargılandığı dava tutuklu katil polislerin tutukluluk hallerinin devam etmesi kararıyla duruşmayı 23 Ocak tarihine erteleyerek öğalamaya taktiğini bitirdi. Geniş katılımın sağlandığı davanın bitiminden sonra, Adliye çıkışında üzerinde “Gazi Davası İstanbul’a Alınsın” yazılı bir pankart açmak isteyen kitleye polis saldırı ve 19 kişiyi de burada gözaltına aldı. 6 kişi ise yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Ve böylece bir kez daha “düzenin adaleti tecelli etmiş oldu.”

Tabi ki asıl sorumlusunun faşist sermaye devleti olduğu bu katliamın davasının, yine bu düzenin koruyucusu olan mahkemelerinin yargılamasının ne kadar “adil” olabileceğini ve “kimin yararına” sonuçlanacağını çok iyi biliyoruz. Bunun için bu sonuçlara hiç şaşırmamalı ve gerçek adaletin bu düzenin yıkılarak yerine sosyalizmin kurulmasıyla mümkün olduğundan hareketle daha bir sıkı sarılmalıyız mücadelemize.

Gençlik hareketi ve faşizme karşı mücadele perspektifi

Susurluk üzerinden sivil faşist çetelerin teşhirinin önemli oranda arttığı, bunun getirdiği karşı duyarlılıkların, anti-faşist (hiç değilse anti sivil-faşist) bilincin bu saldırılarda canlanma eğilimleri görülen bir evrede yaşanıyor saldırılar. Sivil faşist çeteler öğrenci hareketine karşı hep vurucu rolünü oynadı. Devletin bunun üzerinden hedefledikleri az-çok biliniyor. Kararsız ve bedel ödemeye hazır olmayan kesimleri öncüden yalıtma, öncüyü temel gündemlerden suni gündemlere çekmek, öncüyü bizzat imha, işçi-emekçi kesimler önünde hareketin meşruluğunu ve haklılığını gözden düşürmek, vb.

6 Kasım'da 4 bin kadar öğrenci Beyazıt alanına çıktı. Bunu İstanbul dışındaki kitlesel protestolar tamamladı. Bu tabloya bir açıklık daha getirelim. Eylem süreci öğrencileri aşan, eğitim emekçileri ve öğrenci ailelerini de içine alan bir kapsamdaydı. Ek olarak hareketin işçi-emekçiler gözündeki meşruluğunu sayabiliriz. Sermaye iktidarı bu tabloya 6 Kasım sonrasında sivil faşist çetelerin saldırılarıyla cevap verdi. Bilindiği gibi sivil-faşizm ve onu tamamlayan tarzda faşist devlet terörü öğrenci hareketine karşı içiçe ve beraber kullanılan temel "sopa"dır. Sermaye sınıfı kitle hareketini ve potansiyel olanaklarını reformist kanallara akıtmada ifadesini bulan (ve yer yer öne geçen "havuç" taktiğinden vazgeçmiş değildir. Zaten bu iki taktiğin başarısının koşulu birlikte uygulanmasıdır. Zira kafasına sopa yemeyen havuçtan fazlasını isteyecektir. Bu çerçevede devlet her zamanki saldırısını uygulamaktadır.

Peki devlet bu pervasızlığı nereden buluyor? Susurluk üzerinden sivil faşist çetelerin teşhirinin önemli oranda

arttığı, bunun getirdiği karşı duyarlılıkların, anti-faşist (hiç değilse anti sivil-faşist) bilincin bu saldırılarda canlanma eğilimleri görülen bir evrede yaşanıyor saldırılar. Kuşkusuz sermaye iktidarı öğrenci hareketi dışında da pervasızlığını sürdürüyor. Çeteleri serbest bırakıyor ve yargılamıyor. Kirli savaşı sınır ötesine taşıyor. Sendika bürokrasisinin görüntüde bile muhalefet yapmasına gerek duymuyor, vb. Ama yine de devletin genel pervasızlığından öte bir yanı var son sivil faşist saldırıların. Öğrenci hareketindeki kıpırdanma bu genel tablodan çok parçada-özelde bir durum. Öyleyse devletin pervasızlığının hesapsızlıktan-esneyememekten kaynaklı olmadığını, tersine, sermaye devletin özel savaş aygıtının yılların deneyimi ve dersleri üzerinden hareket ettiğini düşünmeliyiz. Öyleyse öncelikli alanımız öğrenci hareketinin bu yapısal zaafını tespit etmek. Çünkü geleceği görebilmek için havuç yemeye değil, tarihi ve bugünü anlamaya ihtiyacımız var.

Sivil faşist çeteler öğrenci hareketine karşı hep vurucu rolünü oynadı. Devletin bunun üzerinden hedefledikleri az-çok biliniyor. Kararsız ve bedel ödemeye hazır olmayan kesimleri öncüden yalıtma, öncüyü temel gündemlerden suni gündemlere çekmek, öncüyü bizzat imha, işçi-emekçi kesimler önünde hareketin meşruluğunu ve haklılığını gözden düşürmek, vb. Buna karşın öğrenci hareketi sivil faşist saldırılara hep militan, merkezi, refleks, kitlesel tepkiler verdi. Kuşkusuz bunlar görece kavramlar. Zira öğrenci hareketi yeri geliyor 30 kişiyle militan, merkezi eylemler(!) yapabiliyor. Bahsettiğimiz böyle bütünde olumsuz, ama tek tek öğelerde ilerilikler (aslında çarpıklıklar) değil. Öğrenci hareketi genel eğilim olarak en ileri performansını sivil-faşizme karşı mücadele alanında ortaya koyuyor. Hareket son derece durgunken kendi doğallığında merkezi eylemler yapılabiliyor. Kendine yönelik sayısız saldırıya ve devrimci grupların eylem çağrısına sessiz kesimler refleks bir tepki verebiliyor. Sonuç olarak en pervasız sivil faşist saldırıları bile püskürtebilecek bir militan mücadele verilebiliyor. Sayısız sol grubun ve bunlar arasında ortak iş-eylem geleneğinin zayıf olduğu bir ortamda en kolay ortaklıklar bu süreçlerde yaşanıyor. Bu devrimci-reformcu temel ayrımını bile geriye itebiliyor. Bu gözlemlerden ikisini öne

çıkarmak. Birincisi, sivil-faşizme karşı öğrenci hareketi doğallığında kendiliğinden düzeyini aşıyor ya da zorluyor. İkincisi, neredeyse itirazsız bir biçimde bu çatışma süreçlerinde sivil-faşizm püskürtülüyor. Bu ikincisi aslında birinci sonucun bir türevidir.

Yine de bir ek yapmalıyız. Sivil-faşizmin süreçlerinde hiçbir mevzi tutmadığını söylemiyoruz. Özellikle karşısına çıkılmadığı alan ve süreçlerde mevzi tutuyorlar ve tutacaklardır. Bunların da ayrıca incelenmesi ve sivil-faşizmin pratiğinin gözlemlenmesine ihtiyaç var. Sivil-faşizmin yemek boykotu yaptığı, taşrada özel yoğunlaşma-kadrolaşma çalışması yürüttüğü, Gazi Üniversitesi gibi metropol öğrenci hareketine saldırı üssü haline getirdiği yerellikler-üniversiteler var. Devletin sahte, güdümlü ÖTK (Öğrenci Temsilciler Kurulu) genel saldırısı ile bu ayrıca acil, yakıcı ve genel bir öğeye de dönüşüyor. Sivil-faşizmin son süreçteki iki parçalı (MHP-BBP) yapısı da bunlara eklenebilir. Sermaye iktidarının esneme ve sivil-faşist alternatifleri artırma ihtiyacı, aynı anda hem vurucu bir güce hem de yıpranmamış bir sivil-faşist vitrine ihtiyaç duymasındandır.

Bu kısa özete iki ara sonuç çıkaralım. Birincisi, sivil-faşist hareketin daha derinlemesine ve güncel bir değerlendirmesine ihtiyacımız var. Bu tabi ki kendi içinde amaçlanmış sosyolojik-akademik bir çaba değil, genel sınıf mücadelesinin analizine oturan, politik olgulardan kalkan ve politik sonuçlara ulaşan bir tarzda olmalıdır. İkincisi, sivil-faşizmin yerellerdeki pratiği ve güncelliği ancak yerel örgütlerimizin bu alana dönük düzenli rapor-değerlendirme akışının ürünü olarak ortaya çıkabilir. Ama biz anti-faşist değil komünistiz. Dolayısıyla

sivil-faşizme ilişkin duyarlılığımız ancak bulunduğumuz alanda mahalli devrimci önderlikleri yaratma sorunu ekseninde tanımlanabilir. Bu eksenle tanımlandığı ölçüde de, yerel taktik açıklıklar için rapor-değerlendirme ihtiyacı dost-düşman bütün politik akımları ve olguları kapsar. Bir kez daha belirtelim biz anti-faşist değiliz. Onu kapsayan ve aşan bir kimliğe sahibiz. Dolayısıyla kitle hareketinin hangi kanaldan yükseleceği konusunda bir önyargıya sahip değiliz. Devrimci demokrasiden ise bu noktada ayrılıyoruz. Devrimci demokrasi politika yapış ve algılayış konusunda hayli dar bir alana sıkışmıştır. Devrimimizi politik özgürlükleri kazanma temel sorununa bağlayanlar, anti-faşizm alanını da kitle hareketinin yükseleceği duyarlı alan olarak kavıyorlar. Devrimin ve kitle hareketinin yükselişinin anti-faşist bir yanı olacaksa da, bu ne sonal bir amaçtır ne de duyarlı bir başlangıç noktası. Bu örneğin de gösterdiği gibi, aslında devrimci demokrasiyle aramızdaki ayrım, anti-faşist mücadelede duyarlılıkta, ilerilik-gerilikte değil, kitle hareketi-öncü arasındaki ilişkinin kavranışındadır. Demokratik devrimciliğe eleştirimiz, bir devrimden sonra sosyalist önlemler alıp alamayacaklarından önce, bir devrime önderlik edip edemeyecekleri üzerinde şekilleniyor.

Şimdi temel gözlemlerimize, yani öğrenci hareketinin sivil faşist çetelere karşı mücadelede görece bir ilerilik göstermesi ve fiziki olarak onu püskürtmesi olgusuna geri dönelim. Bu gözlemlerin hayli dar bir alanı kapsadığına (sivil faşist saldırılar ve çatışma süreçleri) dikkat edilmelidir. Biz burada hareketin somut tablosunu vermeye çalıştık. Süreç boyunca

yenilenen tablo, hem devrimci yapıların hem de kendiliğinden hareketin sınırlılıkları çerçevesinde ikili bir yön taşıdı. Bir yanda görece bir ilerilik yaşanırken, bir yanda da hedef olarak bırakalım sermaye iktidarını, onun resmi faşist güçlerine bile yönelmedi, yönetilemedi. Son iki yükleme özellikle birlikte kullanıyoruz. Zira zayıflık hem kendiliğinden dinamikte hem de devrimci hareketteydi. Bunlardan sadece birindeki bir farklılık bile tabloyu değiştirebilir, resmi faşist güçler hatta devlet karşısında mücadelede ileri eğilim ve öğeler yaşanabilirdi. Yine de kendiliğinden dinamikteki zayıflıktan “zaten başka bir sonuç da çıkmazmış” türü kaderci ve bahaneci bir tutum çıkarılamaz. Tanımladığımız, değişime-ileriye kendiliğinden ulaşmayan, ama doğru bir öncülük ve güçle buna sıçrayabilecek zemindeki bir dinamiktir. Devrimci harekette güç vardı ama perspektif yoktu. Sonuçta yaşanan süreçlerdeki ileri eğilim ve öğeler, bırakalım daha ileri bir politik sürecin önünü açmayı kendine denk politik kazanımlar bile yaratamadı. Zira genelleşen eğilim öğrenci hareketinin fiziki olarak durmasını, politik olarak çözülmesini ve yenilgisini getirdi. Sürecin bu yanına dönecek olmakla birlikte, biz önce kendiliğinden dinamikteki ilerilik-gerilik gerçekliğini anlamaya çalışalım.

Sivil-faşizmin esas kullanım şekli ve devrimci hareketin “sivil-faşizme çalışma hakkı yok, tartışma yok” ileri tavrı yüzünden süreç daha başından bir fiziki çatışma halinde yaşıyordu. Fiziki terörün karşısında fiziki şiddetle durulabilir. Barışçıl biçimlerdeki tüm ara yollar doğrudan aşılır. Öğrenci hareketinin en barışçıl, devrimci hareketin en akademist dönemlerinde ve reformizmde bile militan biçimlerin baskınlığı bu iki öğenin sonucudur. Peki devrimci hareketin tavrının gerilemesi ve kitlelerin bununla örtüşen eğilimi nereden besleniyordu? 1980 öncesinin olumlu bir mirası varsa, bu sivil faşist çetelere karşı mücadele alanındaki sınırlı mirastır. Sonradan kendi sonunu hazırlayan miras. Çorum gibi kitle katliamlarında zirvesini bulan sivil-faşist terör, ister yenilgileriyle ister kısmi direnişleriyle (Çorum) kalıcı kolektif izler bırakmıştı. Türkiye gibi ezilen ulus ve ezilen mezhep sorunu çerçevesinde neredeyse doğal muhalif bir kesimin nüfussal genişliği, bunların tarihsel süreçlerde değişik baskı, asimilasyon, imha uygulamalarını yaşamış olmaları karşısında Türk-Sünni faşist hareket gerçeği, politikleşmenin sınırlılığını da, anti-faşist eğilimi de açıklar. Sonuçta Kürt ve Alevi potansiyelinden daha geniş ve derin bir muhalif potansiyel mevcuttu. Ama devrimci harekete iktidar olmak değil “sıkı” muhalefet iddiası yetiyordu. Her ne olursa olsun bu dönem boyunca (1975-1980) kitlelerin gördüğü bir başka politik gerçek, mücadele edildikçe sivil-faşistlerin geriletebileceği ve yenilebileceği oldu. Bunun kitlelerin bilincinde kalıcı izler bırakmadığını düşünmek haksızlık olur. Yine de bütün bu dönem boyunca sivil-

Öğrenci hareketi 1984’le beraber ağır sorunları altında ilk kıpırdanmalarına başladı. Hiçbir yasal ve meşru örgütsel yapısı olmadığı ve devlet bu alana tavizsiz yaklaştığı ölçüde, mücadele fiilen örgütlenme özgürlüğü altında odaklandı. 1987’deki hareketin yükselişini ve zaferini “tek tip dernek” karşıtı mücadelede bulması da bundandı. YÖK uygulamaları, devlet terörünün çeşitli uygulamaları bu ana sorun etrafında belirlendi. Bu konudaki bir yenilgi hareketin derinleşmesinin önünde bir engel olacaktı.

faşizme karşı bile baskın eğilim savunma oldu. Bu dönemdeki militan mücadeleye rağmen sivil faşist çetelere, resmi faşist yapıya ve sermaye iktidarına saldıran ve mevziler/haklar koparan bir tarz hakim olamadı. Reformistlerin etkisine rağmen, militan mücadele konusunda çok ileri olmayan işçi sınıfı hareketi bu açıdan farklılık taşır. 15-16 Haziran Direnişi ile “DGM’yi ezdik” sloganını tarihe yazan DİSK eylemi, ülke genelini kesen ve politik derinliği saldırı hattıyla birleştiren örnekler oldular. Devrimci hareket benzer politik derinlik ve etkide saldırı ve kazanımlar üretilmedi. Sınıf hareketi reformizmin kontrolünde en ileri eylemini Tarih’te verdi ve yenildi. Semtlere dayanan devrimci-demokrasinin başarılı anti-faşist direnişi ise öylesine yereldi ki, 1980 yazında MHP şahsında sivil faşistler İç Anadolu gibi yoğunlaşma alanlarında genel bir tutum olarak CHP binalarına saldırıyorlardı. Kuşkusuz bir hareketin gelişimini taleplerinin karşılanmasına indirgemiyoruz. Bir hareket talepleri kabul edilmese de daha geniş, derin ve ileri biçimler alabilir ve saldırı öğelerini koruyabilir. Ama süreç bu tür örneklerden yoksundu. 1980 sonrasında biraz devrimci gruplar üzerinden politik, ağırlıkla ise Kürt ve Alevi kesimler üzerinden sosyolojik hafıza, bunlardan beslendi. Üniversitelerde sivil faşizmin varlığı bu kesimler için “yaşam alanını tehdit”di. Bu kesimler semtlerde de Kürt-Alevi ağırlıklı nüfusta yaşıyorlar ve bu semtler aynı etkinin (sivil faşist tehdit) varoluşunu sınırılıyor ya da geciktiriyordu. Dolayısıyla üniversiteler bu anlamda daha heterojen, kozmopolit ve sivil faşizmin saldırısına açıktır. Bu noktada 1980 öncesinin sivil-faşist savunma hattının 1980 sonrasında kendiliğinden hareketinin ilerilik eğilimini koşulladığı görülüyor. Devrimci-demokrasi ise neredeyse radikal ve reformizme eğilimli yanlarıyla 1980 öncesinin bir tekrarı olduğundan, kendiliğindenliğin hem ileri hem geri yönlerini tamamlayan bir siyasi kendiliğendencilik içindeydi. Bir yandan faşizmin dışında her siyasi yapıya çalışma olanağı verilebileceği fikri, diğer yanda sivil-faşizme karşı düellolu ama apolitikleşmeye eğilimli eylemler gene bunların yansımalarıdır.

Politik mücadelede ideoloji-politik-örgüt uyumluluğu yoksa, her türlü duruş ya geçicidir ya da ölüdür. İdeolojik alanda duruşunuz devrimci olabilir ama buna uygun bir örgütsel yapı

kazanmamışsanız bunun fazla bir önemi yoktur. Ya da ideolojinizin devrimciliği sadece bir olanaktır. Politik ve örgütsel alanda da devrimci bir nitelik yaratabilme olanağı. Ama asla güvencesi değil. Ya da politik mücadele içinde militan araç ve yollar kullanabilirsiniz, ama bunlar basit bir hükümet değişikliğinde bile vazgeçilebilecek militan araç ve yollar da olabilir (1). Öğrenci hareketinin sivil-faşizme karşı mücadelesini buradan anlamak lazım. Birincisi, her ne kadar sivil faşist çetelere karşı mücadelede daha kitlesel katılım sağlanıyorsa da, bu aslında hazır bir güçtü. Yani devrimci yapıların önderlik ve politik süreçler üzerinden ileri çektikleri bir kitle değildi. Denilebilir ki devrimci yapıların bu önderlik yetenekleri ve politik kampanyaları çerçevesinde bu kitle ne resmi faşist ablukaya, ne paralı eğitime karşı mücadeleye, ne de ana dilde eğitim sorunu çerçevesinde bir hareketliliğe yönlendirilebilirdi. İkincisi, hemen tüm saldırılar boyunca fiziki hakimiyet devrimcilerde olmasına rağmen, sonuçta çatışmaları başlatma-bitirme inisiyatifi faşistlerde oluyordu. Çatışmalar sonrası resmi faşist güçler baskılarını artırıyor ve bu ne militan ne politik bir tarzda karşılanabiliyordu.

Kitle artan baskıdan devrimci hareketi suçluyor; kitle-öncü mesafesi açılıyor; devrimci yapılar hem atomize oluyor, hem de çoğu kendi içine kapanıyordu. İşte böyle bir süreç faşist güçlere saldırılarını istedikleri zaman tekrarlayabilecekleri bir inisiyatif alanı açıyor. Devlet hemen hiçbir ciddi kayıp yaşamaksızın en azından öğrenci hareketini oyalamak çerçevesinde sivil faşist saldırıları örgütleyebiliyor.

Bu iki sonuç aslında birbirini besliyor. Devrimci hareket “hazır güç”lerinin dışında sürekli ve sistematik bir politik çalışma sonucu kitleselleşmeden uzak olduğu ölçüde, bu savunma hattını bir saldırı hattına çeviren ama dar bir kadroyla düelloluca düşmeyen bir mücadele çizgisine dönemez. Bu anlamıyla başarılı bir anti-faşist mücadele en azından başarılı bir devrimci önderlikle çözülebilir. Devrimci önderliği ise başarılı bir anti-faşist mücadeleye indirgeyen devrimci demokrasi (zira ‘80 sonrasında anti-empyalist mücadelenin adı var kendi yok) bir totolojiye ve çözümsüzlüğe düşmüş bulunuyor. Anti-faşist mücadelenin neresi baskıcı bile anti-kapitalist bir hareketlilikle dolaysız bir bağlantı

içindedir.

Bu iki önemli ve temel sonucu başarılı bir anti-faşist mücadele ve devrimci önderlik için yeniden açıp, tartışacağız. Ama şimdi son dönem ve güncel öğrenci hareketinin içinde değerlendirmelerimizin izdüşümlerini ve karşıtlıklarını arayalım.

Öğrenci hareketi 1984’le beraber ağır sorunları altında ilk kıpırdanmalarına başladı. Hiçbir yasal ve meşru örgütsel yapısı olmadığı ve devlet bu alana tavizsiz yaklaştığı ölçüde, mücadele fiilen örgütlenme özgürlüğü altında odaklandı. 1987’deki hareketin yükselişini ve zaferini “tek tip dernek” karşıtı mücadelede bulması da bundandı. YÖK uygulamaları, devlet terörünün çeşitli uygulamaları bu ana sorun etrafında belirlendi. Bu konudaki bir yenilgi hareketin derinleşmesinin önünde bir engel olacaktı. Öğrenci hareketi örgütlenme alanında fiili bir başarı ve politik bir zafer kazanmasına rağmen derinleşme ve genişlemeden uzak kaldı. Devrimci militanlar ve eylemler bu tür bir kitle hareketliliğinden yoksun olarak arttı ve genişledi. 1990 başından itibaren kitle-kadro eylemi sınırı ortadan kalkmış, aslında öğrenci hareketi gerçek anlamda tasfiye olmuştu. Bu dönem devrimci-demokrasi sol sektör hattında belli bir ısrar gösterdi. Ama bu durgunluk şartlarında giderek geriledi ve devrimci-demokrasi ana yöneliminde akademizme evrildi. Bu dönem sivil-faşizme karşı mücadelenin ileri ve geri yanlarıyla açık olduğu bir dönemdir. 1995 döneminde paralı eğitime karşı mücadele üzerinden yükselişe geçen öğrenci hareketi, devletin polis terörü karşısında değil ama hukuk terörü karşısında, mücadeleyi karşılayamadığı ölçüde geriledi. Yine de öğrenci hareketi son iki yıl içinde dar grup eyleminin ötesine geçiyor. Öğrenci hareketi ağırlık noktası çeşitli konular arasında yer değiştirirken, sivil-faşizme karşı mücadele alanında yine benzer süreçler tekrarlandı. Ama bu sefer daha karmaşık bir görüntüdeydi.

Şimdi bu kitle hareketi dönemindeki somut yaşananlara bakalım. Normal koşullarda yükseliş içindeki bir hareketin verdiği anti-faşist mücadelenin onun politizasyonunu ve militanlığını artırması beklenir. 1995 sonrası süreç ise bundan yoksundur. İlerilik ve gerilik öğeleriyle 20 Ekim ‘95 Kızılay mitingi, 8 Kasım Taksim eylemi, 4-5 Şubat ‘96 Taksim ve Kızılay eylemleri, 29 Şubat İÜ, 23 Mart DTCF işgalleri arasında dolaysız bir bağlantı var. Ama aynı dönem sivil-faşist saldırılara ilişkin ne farklı bir mücadele verilebildi, ne de öğrenci hareketine anti-faşizm taşınabildi. Bu 6 Kasım ‘96 süreci için de geçerlidir. Bu daha önce tanımladığımız kendiliğinden hareketin eşitsiz eğilimlerinin ve siyasi kendiliğendenciliğin sonucudur. Anti-faşist mücadele daha geniş ve daha politik-militan bir mücadele için bir basamak olmaktan öte bir kapalı devre süreç olarak yaşanmaktadır. Devlet bu yüzden sivil faşist saldırıları örgütlemeye pervasız, inisiyatifli davranmakta ve öğrenci hareketine

dönem kaybettirebilmektedir.

Anlatılan durum-süreçten çıkan görevler nelerdir?

Birincisi, öğrenci hareketi kendisi için pek verimli bulmadığından sivil-faşist saldırılara ve anti-faşist mücadeleyle ilgisiz kalamaz. Bu, durumun geriye doğru pasifist yorumu olur ve aslında böyle bir tercih sadece sorunu büyütür. Anti-faşist mücadele öğrenci hareketinin bütün ilerilik öğelerine rağmen aslında en yıpratıcı, güç-zaman kaybedilen dönemleri olmaktadır. İkincisi, anti-faşist mücadele savunma hattından kurtarılmalı, öğrenci hareketi bir saldırı hattında konumlanmalıdır. Bu örneğin paralı eğitime karşı mücadele ile anti-faşist mücadele arasındaki açığı daraltan bir ajitasyon-propaganda-örgütlenme ve eylem hattı ihtiyacıdır. Daha doğrusu bu görev öğrenci hareketinin talepleri arasındaki bütünselliği açısından konabilir. Zira buradaki zayıflık, paralı eğitim, hukuk terörü ve öğrenci örgütlülükleri gibi alanlarda da benzeri kapalı devre eğilimleri doğurmaktadır. Saldırı hattından kastımız, ne basit misilleme ve cezalandırmalardır ne de sivil faşist çeteleri okullardan sökme bağımsız kampanyaları (2). Anti-faşist mücadelede militan hat yaşamsaldır. Bu devrimci saflarda pratik deneyimle biliniyor. Ama artık anlaşılmalıdır ki, kitlelerin militanlığı zemini üzerinden genişleyecek bir anti-faşist kanal açılıp açılmaması da yaşamsaldır. Ne dar misillemeler ne de bağımsız kampanyalar bu temel eksene bağlı olmadıkları sürece bir işe yaramıyorlar. Bu aynı zamanda bir bozulma zemini. Biz spekülasyon zeminini önceden ortadan kaldıralım. Bir tek militanın faşistlerin propagandasını engellemek için çatışması doğru bir tercihtir. Yanlış olan, bunun başarılı anti-faşist mücadele için -hiç değilse pratikte- yeterli bulunmasıdır. Kitle çizgisi kitesizken kaçışan militanlar üretiyorsa, bu, kitlelerden sadece fiziki güvenliğin anlaşıldığını gösterir. Bir saldırı hattı için anti-faşist mücadelenin başarı kriteri (sivil faşist çeteleri aşan tarzda) faşist terör ile dayandığı faşist mekanizmaların geriletilmesi olmalıdır. Sivil-faşizme karşı başarılı bir

Sınıf hareketi henüz mevzi direnişler sınırını pek aşmasa da öğrenci hareketiyle arasında bağ kurmayı zorlamamız gerekiyor. Tıbset, Reslan, Brandi sürecine yönelik SDK (Sınıfla Dayanışma Komiteleri) türü girişimleri bir istisna değil temel özellik haline getirilmelidir. Geleneksel hareket bu alana direnişler kendi denetimlerindeyse ya da öğrenci hareketi durgunsa yönelmektedir. Komünistler bu iki eğilimden de kopuşmalı, grupların değil duyarlı kesimlerin birliğine yönelmeli, ensonu bunu öğrenci hareketini de besleyen bir kanala taşımalıdır.

mücadeleyi onları cezalandırmayan disiplin kurallarına, üniversite yönetimine yöneltmek, bu kurumların faşist karakterini teşhire ve dağıtılmalarını talep etmeye yöneltmek tercih edilmelidir. Bu sivil-faşizme karşı mücadelenin devletin hukuk terörüne karşı mücadele kanallarına ya da YÖK karşıtı bir alana taşınması olacaktır. “Özerk-demokratik üniversite” sloganını dilinden düşürmeyen, ama onu öldüren aynı devrimci-demokrasidir. Bu slogana bir mücadele sloganı olarak gerçek bir işlev kazandırmak da bize düşüyor. Aynı başarılı sivil-faşist mücadele süreci ÖTK'ları sivil faşist çetelere vermeye çalışan devlet taktiğini boşa çıkartmakta, hatta yasal-resmi ÖTK tüzüğüne anti-faşist mücadele maddeleri koyma yönünde de örgütlenebilir. Ama DTCF'yi neden işgal ettiğini bilmeyen bir devrimci hareket gerçeğinden bunu beklemek doğru olmaz.(3). Sonuçta saldırı hattından kastımız fiziki çatışmayı talepler temelinde politik çatışmaya taşımak, vazgeçilmez militan mücadele biçimlerini bu alanda kullanabilmektir. Üçüncüsü, anti-faşizmi gündemleştirmek ve bir saldırı hattının doğal tamamlayıcı anti-faşist mücadeleyi anti-kapitalist mücadeleyle birleştirebilmektir. Bugüne kadar sivil faşizme karşı mücadelenin politik bir kazanımının olmamasının nedeni bu ikisi arasındaki bağlantısının yokluğu ya da olağanüstü zayıflığıdır. Önümüzdeki görev sadece devrimci önderlik alanında bu ilişkiyi doğru koyabilmek değil, anti-faşist mücadele içindeki kitlelere bunu kavrayabilmektir. Bazılarının sandığı gibi bu anti-faşist mücadele ve duyarlılığı azaltmaz.

Komünistler her özgül konu çerçevesinde özgül bir örgütlenme biçimciliğine düşmeksizin başından beri anti-faşist mücadele komitelerini önerdiler. Kitlelerin görel bir eğiliminin ve eşitsiz bilinç-eyleminin zorunlu bir ihtiyacıydı bu. Devrimci hareketin anti-faşist bilincinin darlığı bu alandaki pratiğinde de görülür. Devrimci yapılar ya anti-faşizm dışında bir pratikleri olmadığından bu özgül örneğe ihtiyaç duymadılar ya da TIKB gibi böyle bir özgül örgütlenmeye gitmeyi, dergi sayfalarında onu büyük harflerle yazmaya indirgediler.

Şimdi öğrenci hareketinin diğer toplumsal mücadele alanlarıyla bağına bakabiliriz. Öğrenci hareketi genel yalnızlığını şimdilerde bir parça kırıyor. Bu önemli olmakla birlikte bunun sürekliliği ve derinliği konusunda kaygılıyız. Zira DEK (Demokratik Eğitim Kurultayı) yoluyla olsun, faşist saldırılara karşı izleme komiteleri yoluyla olsun, ortak eylemler yoluyla olsun Eğitim-Sen, Ar-Gör-Der, ÖES, ÖAYD gibi eğitim emekçileri ve öğrenci ailelerinin hareketliliği bir destek çabasının ötesine geçememektedir. Henüz ortak bir mücadele, özerk-demokratik üniversite sloganı çerçevesinde bir birlik bilinci yoktur. İzleme komiteleri ilk iş olarak “tarafsız mı olsak, anti-faşist mi?” ya da “öğrenciler katılsın mı, katılmasın mı?” diye tartışabiliyorlar. Bu reformist bilincin doğal bir sonucudur. Sendikalar “dernekleştikçe” destekten anlaşılan da “demokratik” nitelikli basın açıklamalarını pek geçmiyor.

Komünistler bu alanları tabiki zorlayacaklar. Fakat ufkumuzu demokratik kitle örgütleri ve basın açıklamalarından öteye taşımak

durumundayız. Sınıf hareketi henüz mevzi direnişler sınırını pek aşmasa da öğrenci hareketiyle arasında bağ kurmayı zorlamamız gerekiyor. Tıbset, Reslan, Brandi sürecine yönelik SDK (Sınıfla Dayanışma Komiteleri) türü girişimleri bir istisna değil temel özellik haline getirilmelidir. Geleneksel hareket bu alana direnişler kendi denetimlerindeyse ya da öğrenci hareketi durgunsa yönelmektedir. Komünistler bu iki eğilimden de kopuşmalı, grupların değil duyarlı kesimlerin birliğine yönelmeli, ensonu bunu öğrenci hareketini de besleyen bir kanala taşımalıdır. Kuşkusuz SDK'lar öncelikle mevzi direnişlere destek temelinde yaşam bulacaklardır. Ama bu sürekli ve politik bir müdahale ile tek taraflı bir ilişki olmaktan çıkarılabilir. SDK'lar belki öğrenciler arasında çok yayılmayacaktır, ama bu bizi yanıltmamalıdır. İlan etmekle değil, bir kitle çalışmasıyla kurulacak her SDK hem öğrenci hareketine hem de sınıfa yönelik küçük ama devrimci temel olacaktır. Unutulmamalı ki çözücü mücadele sınıf ve üretim alanları üzerinde yükselecektir.

Faşizm devrimci basına sürekli pervasızca saldırıyor. Çünkü devrimci hareket bunu politik bir karşı saldırıya çevirebilmiş değil. Böyle olmadıkça inisiyatif devlette olacak ve bir politik bedel ödemeden saldırabilecek. Ama her devrimci basın militanının katli-kayı, her büro baskını işçiler arasında teşhir edilir, protestolar sınırlı da olsa politikleşmelere yolaçarsa devletin geriletilmesinin zeminine oturulmuş olur.

Faşizm Gazi'ye kontrgerilla ile saldırdı. Karşılığında ise varoşların devrimci tepkisini aldı. Devlet emek-sermaye, düzen-devrim çelişkisini perdeleyerek yumuşatmak istemişti. Son iki yıldır ise çok değişik yöntemlerle varoş dinamiğini kırmak için uğraşıyor. Gazi Halk Direnişi olmasaydı, devlet provokasyonunun tutabileceği her yerde katliamlarını tekrarlardı.

Faşizm kapitalist sömürünün devamı için kudurmuş bir saldırganlıktır ve ancak bu sömürünün yok edilmesi için seferber olmuş bir devrimci saldırı ile cevaplanabilir.

Dipnotlar:

1- 1980 sonrası öğrenci hareketinin bu çelişik yapısı kendiliğindenci devrimci demokrasiyi neredeyse tamamen belirliyordu. Kendiliğinden kitle hareketi ile arasındaki farkı onun seviyesine inerek bilinçli bir tarzda azaltan Dev-Yol ardıllarından EFK Devrimci Gençlik bu sürecin en uç örneklerini verdi. “Kahrolsun Özal diktatörlüğü!” pankartlarıyla hesaplaşmanın militanlığını “oligark” bir aileye indiren ama bunu örgüt imzalı, molotoflu korsanlarla araçların militanlığıyla kapatan pratikler dergi kapaklarını süslüyordu. Bu yapı 1990'ların ara kesitinde neredeyse silahlı bir reformizm üretecekti. Anlaşılan zıp-zıp zıplamakla molotof arasındaki bir sürekliliği var bu yapının.

2- Gazi Üniversitesi gibi bazı yerellikler bu bağımsız kampanya eğilimlerinin merkezi. Sivil faşist çetelerin tüm şehirdeki öğrenci hareketine saldırı üssü haline getirdiği, ama emekçi kesimlerden gelen öğrenci yapısıyla içten içe devrimci bir potansiyelin de bulunduğu bir yer. Gazi Üniversitesi'nde her türlü devrimci çalışmaya saldıran sivil faşist çeteleri sökmenin kolay olmadığını bilmek ama

devrimci kitle çalışmasından da asla geri çekilmemek gerekiyor. Bedel neyse ödenmeli, ama parasız, eşit, bilimsel eğitim mücadelesi Gazi'de de yürütülmelidir. Sivil faşist çeteler saldırarak, biz ise militanca karşı koyacağız. Kafamız yarılmışken anfilere çıkıp sivil faşistlerin parasız, eşit, bilimsel eğitim mücadelemize saldırdığını söyleyeceğiz. Bu Gazi Üniversitesi için geçerli değil sadece. Ama Gazi gibi özgün yerelliklerde her saldırıyı anti-faşist mücadele ile diğer alanlar arasındaki mücadelenin açısını kapatmak için kurgulanması acil ve yaşamsaldır. Hiçbir yerellikteki sorun ve mücadelenin biz istedik diye merkezi bir karakter kazanmayacağını bilmeliyiz. Her saldırıyı saldırı alanları dışındaki alanlarda karşılamak orta vadeyi tüketmenin gereğidir ve merkezi karakter kazanana kadar yerellerin mücadelesi için de ertelenemez.

3- Devrimci hareketler ÖTK'lara ilişkin içerden ve dışarıdan ciddi hiçbir çalışma yapmayarak, hatta ÖTK'ları sahte gündem ilan ederek, apolitikliklerini ilan ettiler. Bu durumda böyleleri 23 Mart gibi ÖTK gündemli rektörler toplantılarında protestoya çıktıklarında sahte bir gündemin peşine takılıp takılmadıklarını da düşünmelidirler.

Devrimci Gençlik Hareketi

Genişletilmiş 2. Baskı

değerlendirme devamında, bu yolun karşısında bir başka yol daha var; eğer ulusal hareket sınıfsal muhtevasıyla da bir köylü hareketi olarak gelişebilseydi, sonuç hiç de böyle olmazdı, tarihte bütün gerçek devrimci ulusal hareketler tam da bu muhtevada gelişmiştir, deniliyor. Artı aynı şey anti-empyralizm üzerinden de vurgulanıyor. Benzer bir eleştirel tutum konferansın tutanaklarında aynı açıklıkta var. (Bkz. *Kürt Ulusal Hareketi-2*, Eksen Yayınları, s.22-72)

İlk konuşan yoldaşın sözünü ettiği sorun daha özel bir sorun. PKK'daki iç demokrasi sorunu, PKK'nın iç yaşamı ile bağlantılı bir sorun. Biz bu konuda kamuoyu önünde çok açık bir özel bir değerlendirme yapmış, bunu özel bir eleştiri konusu etmiş değiliz. Bunu yapmadık, ama yapmamamızın gerisinde herhangi bir özel neden ya da kaygı yok. Bunu biraz politik özü karatan bir sorun olarak gördüğümüz için yapmadık. Biz izlenen genel ideolojik-politik çizgi üzerinde durduk. Bu özü önplanda tutmaya, karartmamaya çalıştık.

Bu aynı şey DHKP-C için de tartışılabilir. Ama biz bunun tartışmanın ideolojik ve politik özünü karartacağını düşünüyoruz. Örneğin Kongre Belgeleri'nde Dursun Karataş, içinden çıktım, merkez komitesini ben seçtim, Türkiye devrimci hareketi bu yeniliği, bu yaratıcılığı, bu özgünlüğü bir türlü anlayamadı, anlamasın bize dert değil, diyor. Elbette ki insan bir devrimci ve hele bir marksist olarak bunu okuduğu zaman doğal olarak çok garipsiyor. Ama tutup bunu eleştiri konusu yapmanın çok özel bir anlamı ve yararı yok.

Sorunu bu çerçevede tartışmanın PKK söz konusu olduğunda muhakkak ki belli bir işlevi olur. Ama bu bir takım başka şeyleri de karartır, bunu da yineliyorum. Bir de, çok anlamlı bir vesile doğmamıştır buna. PKK'da büyük bir önemi var diyorum. Şunun için. Ben inanıyorum ki, '92'den beri tutulan ve özellikle '95'ten itibaren de gerçek rengi belirginleşmeye başlayan çizgi PKK içerisinde demokratik bir tarzda tartışılabilseydi; bir, bu yönelim çok büyük ölçüde PKK'nın kendi iç karşı eğilimleriyle dengelenmiş olurdu. İki, bunda ısrar edildiği takdirde ise PKK'dan ileriye bir takım güçler çıkmış olurdu. Şimdi ne karşı denge yaratacak bir eğilime, ne de ayrı bir şekillenmeye fırsat tanınıyor. Ve Kürt hareketinin o büyük devrimci birikimi karşı yönden bir devrimci çabıyla yüzyüze kalmadan erozyonunu yaşayıp duruyor.

Bu o kadar temelli, o kadar zor bir sorun ki. Vesile doğarsa tartışırız. Ama bir vesile doğmadı, özel olarak da tartışma konusu yapmadık. Sorunların genellikle ideolojik-politik özünü önplanda tutmaya duyduğumuz özel eğilimden dolayı belki de. Biz konferansımızda meseleyi tartıştık, tutanaklarımızı kelime kelimesine yayınladık. Bildiğiniz gibi bu tutanaklar büyük rahatsızlık yarattı. Yurtsever günlük basında çıkan bir yazıda bu tutanaklardan dolayı bize neredeyse "karşı-devrimci" diyebilecek kadar işi ölçsüzlüğü vardırıan yazılar çıktı. (*Özgür Politika*'da Meral Kırır'ın yazısı - Red.)

Bizim öyle bir sorununuz yok. PKK'da iç demokrasi olup olmadığını tartışmak öyle çok bir medeni cesaret de gerektirmiyor. Ama PKK'da iç demokrasi ciddi bir zaafiyet alanı, bunu da herkes biliyor, PKK kendi de biliyor. "Parti önderliği" sıfatı ile anılan Öcalan'ın bizzat resmi tüzüğe göre kongre ve MK üstü sayılması bile bu açıdan çok şeyi anlatmaya yetiyor. Devrimci olarak, hele hele marksist olarak, bizim için bunu anlamak mümkün değil. Tabi ki PKK'nın siyasal yaşamını ve mücadelesini dolaysız olarak etkileyen bir zaaf alanı bu durum.

Başlangıçta Öcalan'ın tam hakimiyetinin silahlı mücadele yolunun tutulmasında çok özel bir rolü olduğu anlaşılıyor. Eğer PKK tarihi nesnelse, öyle anlaşılıyor ki, PKK normal bir demokrasi uygulasaydı kırk yerden çelmelenirdi, bu adımlarını da çok fazla atamazdı. Abdullah Öcalan bunun böyle olduğunu söylüyor, kırk yerden çelmelendik, diyor. Zorla bu yola girdik, birçok cepheden boşa çıkarılmaya çalışıldık, diyor.

Bunun böyle olduğunun belirtileri de vardır. Yani yok Semir'dir, ötekidir, berikidir. Bunların karşı karşıya kaldıkları muamele tartışılabilir de, ama bunların Abdullah Öcalan'ın temsil ettiği iradeyi ve yönelimi dizginlemek ya da çelmelemek için epey bir çaba sarf

ettiği de kesin. Neticede ben kendi payıma, bir devrimci olarak, tercihim politik yön doğrultusunda yaparım. Yani PKK'da öyle bir akım çıkabilir ki, iç demokrasiyi bayrak haline getirir, ama politik çizgisine bakarım, reformizmin temsilcisidir. Hüseyin Yıldırım, Selim Çürükkaya türünden soysuzlar buna iyi birer örnektir. Ben Selim Çürükkaya'nın kitabını okuduğumda burada açıkça gerici bir burjuva liberalizmi görüyorum. PKK'da demokrasinin yokluğu eleştirisi adı altında, aynı zamanda sistematik burjuva liberal düşünceler savunuluyor. Bu kitabın ideolojik özü gericidir. Çeşitli olaylar ya da iddialar bu gerici özü bir düşünce çizgisi haline getirmeye malzeme ediliyor. Bu kritik bir noktadır. Bu noktada beni PKK'nın devrimci çizgisi ya da kaygıları ilgilendirir. Bu noktada PKK'da iç demokrasi benim için tali bir sorundur.

Ben derim ki, PKK kendi iç demokrasisini uygulayamadığı sürece, bunun faturasını gerçekte dün, bugün ve yarın bizzat kendisi öder, bundan en çok mücadele zararlı çıkar. Bunu her zaman söylerim. Ama bu noktada PKK'daki iç demokrasi üzerine spekülasyon yapıp, bunu da liberal bir takım görüşlerin sistimli bir savunusuna vardırıma bakacağıma (ki asla bakmam, onu cepheden mahkum ederim), PKK'nın verdiği politik mücadeleye sahip çıkarım. Yani ayrım çizgisi her zaman politik olmalıdır. Bu tür sorunlara devrimle, mücadeleyle hiçbir gerçek bağı olmayan duygusal ve liberal entellektüeller gibi değil, devrimciler gibi bakmak zorundayız.

Abdullah Öcalan'ın PKK içindeki çok özel konumu bir dönem aslında PKK'nın yaşadığı o büyük atılımın imkanına da dönüşmüştür. Yani siz o büyük atılımı Abdullah Öcalan'ın kişiliğinden, iradesinden, kararlığınan soyutlayamazsınız. Soyutlamaya kalkarsanız şarlatanlar durumuna düşersiniz. Ama o aynı özel ağırlık bugün kalkıp bir yön değişiminde de bir kolay olanağa dönüşebiliyor. Başkan ağırlığını koydu mu insanların itiraz edeceği varsa da edemiyor, etseler de etkili olamıyor. Orada olumlu bir gelişmenin etkeni olan bir olgu tersinde de olumsuz bir şey dönüşebiliyor.

Demokrasinin olmadığı partilerde bu her zaman böyledir. Ama biz Lenin'de, onun önderlik ettiği partide farklı bir anlayış ve uygulama görüyoruz. En büyük kavgaların, ama aynı zamanda en zengin demokrasinin yaşandığı bir partidir de. Zinovyev ve Kamaney ayaklanma kararını tutup kamuoyu önünde ifşa etme yoluna gidebilmişlerdir. Lenin, derhal bunları partiden atın demiştir, ama adamlar ne partiden, dahası ne de merkez komitesinden atılmışlardır. İkisi de, bu denli ağır bir tutuma rağmen merkez komite üyeleri olarak kalmışlardır. Dahası, bir de devrimden sonra, iktidar alındıktan sonra da siyasal komiser olmuşlardır. Üstelik üç-dört ay sonra, ya derhal menşeviklerin ve sosyalist devrimcilerin temsilcileri ile koalisyon hükümeti kurulur ya da biz yokuz demişlerdir, bu politikayı dayatmışlardır kamuoyu önünde, en zor bir ortamda. Bu politika sert bir biçimde mahkum edilmiştir, ama gene Bolşevik Partisinin bu önemli şahsiyetleri yerlerini korumuşlardır.

Zengin bir demokrasi, ama kararlı bir iç mücadele. Şimdi iç demokrasiyi nanemolla türden anlayan bir tarz da var. Bir partinin demokrasiyi uygulaması, sorumsuz tiplerin, anarşizme ya da liberalizme eğilimli başıbozukların elinde yumuşakçaya dönmesi anlamına gelmez. Demokrasi kendi içerisinde büyük bir kararlılık, büyük bir diktatörlük de taşır. Kararlılık derken kendi doğrultusundaki ısrarı kastediyorum ben. Bir parti başkasına söz söyleme hakkı verir, ama söz yanlışsa sözü ezme hakkı da verir. Demokrasi başka türlü nasıl olabilir? Bizde demokrasiyi bu örgütü her tarafa çekistirme olarak anlayan insanlar da oldu geçmişten bugüne. Ve böylelerinin siyasal yaşamına bakıyoruz, sonrada da rezilleşiyorlar ve kopuyorlar bizden. Sadece bizden değil, hemen ardından devrimden de kopuyorlar. 3. Genel Konferansın tutanaklarını açın, orada bir Kazım vardır. Harekete mededini bırakmamıştır, ama hareketin çizgisini savunanlar da onun karşısında hareket adına söylenmesi gerekenleri söylemişlerdir. Demokrasi budur, buraya kadar tamam. Ama devrimci bir parti için - <https://rantey.org> - çekistirmeyi marifet saymanın ne

demek olduğunu da siyasal yaşam göstermiştir. Bu yiğit bugün mücadelenin tümüyle dışındadır, kendisi bir siyasal meftadır. Bu harekete karşı "solcu"luk taslamıştır. İlk sınavda polisin ayağına kapanmıştır. Harekette sağcılıkla suçladığı çizginin temsilcileri ise oradan tek satır ifade vermeyerek çıkmışlardır. Hayat göstermiştir; sağ nedir, sol nedir, neye göre belirleniyor? Bu kısacak siyasal yaşamında bizim hareketimiz bu türden çok örnek gördü.

Demokrasiyi bir hareketi örselemeye, bir hareketin irade ve eylem birliğini sabote etmeye, ortadan kaldırmaya dönüştürülenler de var. Demokrasi nedir? İnsanların düşüncelerini özgürce söyleyebilmeleri, bir tartışmanın, bir iç mücadelenin özgürce, rahat bir biçimde yaşanabilmesidir. Ama eğer bir mücadele varsa, bu mücadeleden baskın çıkacak birileri de olacaktır. Hani iç tartışma ve mücadele yarenlik olsun diye yapılmıyor ki. Mücadele, adı üzerinde.

Fakat daha da önemli olanı şudur. İç demokrasi sağlam bir iç disiplin ile birleşebilmelidir. Örgüt içi demokrasi örgüt disiplinini güçlendirip pekiştiriyorsa yararlı ve devrimci bir anlam taşır. Aksi takdirde, yararsızlığı bir yana, devrimci bir örgütü tahrir eden tehlikeli bir oyuncuğa dönüşür. Sosyalizmin tarihsel deneyimlerini ve bu arada Türkiye sol hareketinin olumsuz geleneklerini gözeterek örgüt içi demokrasiye çok önem vermiş bir hareketin bir mensubu olarak söylüyorum bunu. Küçük-burjuva sosyal kökenden ve kültürel ortamdaki gelen bazı tipler demokrasinin nimetlerini kullanırlar da, bir örgütte demokrasinin disiplini bilinçli kılmak ve böylece onu sağlam bir temel üzerinde güçlendirip pekiştirmek amacına yönelik olduğunu nedense bilmezlikten gelirler.

Bolşevizmin demokrasisi, Lenin'in partisinin demokrasisi bu açıdan yeterince açıktır. Bizim öğrenmeye, mümkün merteye kendi siyasal yaşamımızda da yaratmaya çalıştığımız şey bu. Ama bunun Bolşevik Partisinde sağlam bir zemini var, bizde yok henüz. Bolşevik Partisi militan proletaryada sosyal tabanını bulmuş bir partidir. Bu sınıfsal zemin bu partinin dengesini hep sağlıyor. Bu şuna benzer. Hani çocuk oyuncakları vardır, ağırlık merkezi öylesinedir ki, çocuk ona üstten bir dokunur o gider yatar, döner sallanır biraz, gene o tabanı üzerinde durur. Militan Rus proletaryası Bolşevik Partisi için böyle bir tabandır. Ben soyut anlamda demiyorum, organik bütünleşme anlamında söylüyorum. Tarihçiler, Bolşevizmi bütün badirelerden geçirten bu sosyal tabandan aldığı kuvvetti, diyorlar.

Biz henüz biraz dengesini kaybetmeye müsait bir hareketiz. Çünkü bu maddi zemini henüz gereğince bulamadık. Bu tabanı bulmayı, öyle barışçıl, yumuşak bir mücadele içerisinde işçi ilişkilerini çoğaltmak olarak da anlamamak gerekir. Bu militan devrimci bir işçi hareketi tabanı olabilmelidir. Dolayısıyla bu, Türkiye'de sınıf hareketinin devrimci bir kimlik kazanması sorunudur da aynı zamanda. Biz onu bulamadığımız sürece, bizim iç demokrasimiz ve disiplinimiz sağlam ve güvencede kalmaz. Ya iç diktatörlüğe dönüşür, ya da bizi paralar. Yani bir liberalizme dönüşür, herkes bir tarafa çekistirir. Hareket kendi iç dengesini kaybeder gider.

İç demokrasi bize de çok zarar verdi. Tasfiyeciler bizim örgüt demokrasimizi en rezil, en tahrir edici biçimde istismar ettiler. Ama yine de bu deneyimler bizim iç demokrasimizi olgunlaştırdı. Bunlar elbette bilinçli bir tutumun ürünüdür. Tasfiyeciliğe demokrasiyi uyguladık da ne kazandık deyip biz kendi iç demokrasimizi boğabildik de. Yapmadık. Kimse kalkıp bugün EKİM'de benim söz hakkım sınırlanmaktadır deme gücünü kendinde göremiyor. Kopan insanlar var, tek tük insanlar kopuyor, dökülüyor, ama kimse işte şunun için kopuyorum diyemiyor. Çekip gidiyor. Biz de cehenneme kadar yolun var demekle yetiniyoruz.

Program Sorunları Üzerine Konferanslar:

Tarım ve Köylü Sorunu

26 Aralık '97 tarihinden itibaren (37. sayı)

Kızıl Bayrak'ta...

Marksizm ve ulusal sorun

Kapitalizm koşullarında ulusal eşitsizlik ve baskı, sınıfsal eşitsizlik ve baskının bir görünümü olarak ortaya çıkar. Proletaryanın kurtuluşu genel sorunu çerçevesinde sınıfsal eşitsizlik ve baskının her biçimine karşı mücadele eden komünistler, bu biçimlerden biri olarak, ulusal eşitsizlik ve baskının da kesin olarak karşısındadırlar. Ulusların kölelik altında tutulmasına, ulusal ayrıcalıklara ve baskıya, her türlü ulusal hak eşitsizliğine karşı, kararlılıkla savaşırlar. Ulusların tam hak eşitliğini, bu çerçevede ezilen ulusun kendi kaderini tayin hakkını, ayrılıp ayrı bir devlet kurmak hakkını, kayıtsız şartsız savunurlar. Ulusal baskıya ve zulme karşı, ulusal eşitlik ve özgürlük istemi temelinde şekillenen ulusal hareketin tarihsel haklılığını ve demokratik içeriğini, kesin olarak kabul ederler. Bu sınırlar içinde onu desteklerler.

Bununla birlikte, komünistler, ulusal sorunu kendi başına, kendine yeten, tecrit edilmiş bir sorun olarak ele alamazlar. Bu soruna, proletaryanın devrimci sınıf çıkarları ve tarihsel amaçları açısından, devrim ve sosyalizm mücadelesinin uluslararası çıkarları açısından yaklaşılır. Ulusal ilke ve esaslardan değil, sınıfsal ilke ve esaslardan hareket ederler; tutum, politika ve görevlerini bu ikincileri temel alarak saptarlar. Ne kadar haklı ve meşru olurlarsa olsunlar, ulusal istemleri ve özelemleri kendi başına, kendi içinde bir amaç olarak değil, proletaryanın sınıf çıkarları ve tarihsel amaçlarına bağlı ele alırlar. Tüm bu farklılıklar, milliyetçilik ile sosyalizm arasındaki ilkesel uçuruma işaret eder. Haklı bir temele ve devrimci bir içeriğe sahip olsa bile milliyetçilik ile sosyalizm iki ayrı ilke, iki ayrı platform, iki ayrı sınıf tutumudur. Devrimci milliyetçilik ile sosyalist enternasyonalizm iki ayrı dünya görüşüdür. Bu küçük-burjuva demokratizmi ile proleter enternasyonalizmi arasındaki farklılığa tekabül eder.

Bu nedenledir ki, ulusal eşitsizliğe ve baskıya, her türlü ulusal ayrıcalığa karşı ve ezilen ulusun meşru hakları için, herseyden önce de kendi kaderini tayin hakkı için kararlılıkla mücadele eden komünistler, kendilerini hiç de yalnızca bununla sınırlamazlar. Bunu, ulusal dargörüslülüğe, ulusal sınırlılığa, uluslar arasına çitler örme eğilimlerine ve girişimlerine, genel olarak milliyetçiliğin her türüsüne karşı mücadele ile birleştirirler. İşçi sınıfının milliyetçi ideoloji ve ülkülerle şaşırtılmasına karşı mücadele ederler, bu doğrultudaki çabalara karşı özel bir hassasiyet gösterirler.

Bu komünistlerin ulusal soruna ilişkin ikili, iki yönlü görevleri olduğu anlamına gelir. Bu iki yönlü görev, farklı sınıflardan oluşan bir ulusun ulusal meşru hakları ile ayrı bir sınıf olarak proletaryanın kendi bağımsız sınıf çıkarları ve amaçları arasındaki farklılıktan doğar. Bu farklılığın ortaya çıkardığı en kritik sorunlardan biri, bir devletin sınırları içinde ezen-ezilen tüm uluslardan ve azınlık milliyetlerden işçilerin her düzeyde mücadele ve örgüt birliğidir. Bu ulusal soruna ilişkin marksist programın temel ilkelerinden biridir. Lenin'in sözleriyle, *"Marksizmin ulusal programıyla, en 'ileri' türden burjuva ulusal programı arasındaki temel fark buradadır."* Çok uluslu belirli bir devletin sınırları içinde, proletaryanın temel sınıf çıkarları ve sosyalizm amacı, farklı ulusal topluluklardan işçilerin en tam ve en sıkı birliğini gerektirir. Oysa aynı devletin sınırları içinde kendini ulusal sorun temeli üzerinde ifade etmiş bir hareket, ulusal sorunun bu platformdan olanaklı olabilecek en devrimci ele alınışını başarabilse bile, farklı uluslardan işçilerin birliğini sağlayamayacağı gibi, konumunun doğası gereği bu birliği böler. Zira ulusal istemlerin en devrimci bir ele alınışı bile, kendi başına işçiler için birleştirici bir temel oluşturmaz. Ancak ortak sınıf çıkarları ve amaçları üzerine oturtulmuş, onun bir parçası olarak ele alınmış ve onunla uyumlulaştırılmış bir "ulusal program"dır ki, farklı uluslardan işçiler için birleştirici ve kaynaştırıcı bir zemin olabilir.

Kuşkusuz proletaryanın mücadele ve örgüt birliği, soruna marksist dünya görüşünden ve proletaryanın sınıf amaçlarından bakmanın ortaya çıkardığı bir genel ilkedir. Bunu pratikte başarıyla gerçekleştirebilmek ise, ulusal baskıya ve eşitsizliklere karşı mücadele etmek, ezilen ulusun kendi kaderini tayin hakkı doğrultusunda içtenlikle ve kararlılıkla mücadele etmek ölçüsünde olanaklıdır. Bu mücadele olmaksızın, ezen ulusa karşı haklı bir güvensizlik ve kendi ulusunun meşru hakları

konusunda haklı bir hassasiyet içinde olan ezilen ulusa mensup bir işçinin, ezilen ulus milliyetçiliğinin tuzağına düşmesini, sınıfsal ülküleri ulusal ülkülere feda etmesini önlemek olanaksızdır. Bu durum, ulusal soruna ilişkin marksist programın bir **bütün** olduğunu, onun ortaya çıkardığı ikili görevlerin de bu bütünlüğü içinde kavranması gerektiğini gösterir.

Türkiye devrimci hareketinin yakın geçmişteki deneyimi ile bugünkü deneyimi birarada ele alındığında, ulusal sorunun marksist ele alınışına ilişkin önemli çarpıklıklardan birisinin, kendini bu ikili görevin **bütünlüğünü** doğru kuramamakta gösterdiği görülür.

Geçmişte, '80 öncesi dönemde ve kuşkusuz yakın zamana kadar, belirli bir devletin sınırları içinde bulunduğu sürece milliyet ayrımı gözetmeksizin tüm işçi sınıfının ortak mücadele ve örgütlenmesi doğru ilkesinden hareketle, ezilen ulusun içinden çıkan ve kuşkusuz proletarya dışı sınıflara, esas olarak da Kürt küçük-burjuvazisinin ulusal özelemlerine denk düşen, fakat bütünüyle haklı ve meşru bir temele sahip olan, ayrı örgütlenme ve mücadele eğilimlerinin karşısına çıkılıyordu. Farklı uluslardan işçilerin çıkar ve amaç birliği sorunu, ezilen ulusun meşru haklarının karşısına, kendi kaderini tayin hakkının **bu belli bir tarzda** (ayrı örgütlenme ve mücadele) kullanılmasının karşısına çıkarılabiliyordu. Birincisi adına, ikincisi karşısına gerici bir tahammülsüzlük gösterilebiliyordu. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı sorunu karşısında belli sınırlar içinde bir tutarsızlığın ifadesi olan bu durum kuşkusuz yalnızca ideolojik bir kavrayışsızlığın ürünü değildi. Aynı zamanda, sol Kemalizmden gelen tarihsel etkilerin ve devrimci hareketin küçük-burjuva toplumsal zaafalarının bir yansıması idi. Sözkonusu dönem boyunca, genel olarak demokrasi mücadelesi sözkonusu olduğunda küçük-burjuva demokratizmini aşamayan devrimci hareketin, özel olarak ulusal sorun sözkonusu olduğunda "sosyalizm" adına bu tür bir tutarsızlığa düşmesi olgusunu, bu sonuncu duruma bir kanıt saymak gerekir.

Yeni dönemde ise kavrayışsızlık bir başka türlü, bu kez tersinden kendini göstermektedir. Bu kez de, meşru haklara, kendi kaderini tayin hakkına yapılan vurgu ve PKK önderliğindeki devrimci ulusal harekete verilen haklı destek, ulusal ayrım gözetmeksizin tüm Türkiye işçi sınıfının mücadele ve örgüt birliği ilkesinin ele alınışında bir zaafa yolaçabilmektedir. Pratik gelişmelerin bugünkü seyri, ideolojik farkların bulanıklaşması doğrultusunda bir etki yapabilmektedir. Oysa sorun pratik değil, fakat ilkeseldir. Bu yanı sıra düşülmesinde, geçmiş şartlanmaların etkisinden kurtulmanın ve geçmişten gelen ezikliğin yolaçtığı tersten savrulmaların olduğu kadar, Kürt devrimci ulusal hareketinin ulaştığı gelişme düzeyinin yarattığı ideolojik baskının da payı var.

Ulusal sorunun sözkonusu olduğu her durumda, özellikle ezilen ulus cephesinde, sınıfsal gerçeklerin kararmasına uygun bir ortam oluşabilmektedir. Ulusal hak ve istemlerin ulusun farklı sınıflarını birleştirebilen ortak niteliği, bunun zeminini oluşturmaktadır. Kürt ulusal hareketinin şimdiki gelişme döneminde olduğu gibi, ulusal uyanış ve mücadele yıllarca bastırılmış ulusal duyguların görülmedik düzeyde bir kabarmasına yolaçabilmekte, bu ise, "ulus" ve "ulusal haklar" vurgusu içinde, sınıf ve sınıfsal çıkarlar gerçeğini karartabilmektedir. Bu anlamda, bu dönemin yaygın "Kürtler" vurgusu, bir tür ulusal popülizmi yansıtmaktadır.

Fakat kuşku yok, tüm geri bırakılmışlığına rağmen, Kürdistan'da kapitalizm bir hayli mesafe almıştır ve "Kürtler" artık modern sınıflardan oluşan bir ulustur ve kendi içlerinde uzlaşmaz sınıf çıkarlarıyla bölünmüş durumdadırlar. Modern sınıflara bölünmüş bir ezilen ulus sözkonusu olduğunda ise, ulusal haklar sorunu objektif olarak ortak bir dava gibi görünse bile, **her bir sınıfın bu soruna yaklaşımı ve çözüm önerisi farklıdır**. Bu farklılığı yaratan, doğal olarak, sınıf konumu ve çıkarlarındaki farklılıktır. Ulusal soruna bakış ve ulusal istemler, **sınıf çıkarları prizmasından yansıyarak**, şu veya bu "ulusal program" şeklini alır. En genel çerçevede ele alındığında ulusal hareket içinde tanımlanabilecek belli başlı siyasal akımlar (partiler, gruplar vb.) arasındaki temel farklılıklar, özünde, **ulusal sorun** ile ilgili olarak, ulusal soruna kendi farklı sınıfsal konum ve çıkarlarından

bakmasının politik ifadeleri olmaktan başka bir anlam taşımaz. Ulusal hareketin iç bölünmesi, Kürdistan'daki sınıfsal bölünmenin bir tezahürüdür. Kürt büyük burjuvazisinin, aşiret reislerinin, toprak ağalarının, şeyhlerinin ulusal harekete düşmanlığı da, aynı şekilde, kendine uygun bir sınıfsal mantığa sahiptir. Ulusal istem ve özelemleri, görünürde sınıfsal kaygılardan uzak ve en saf biçimiyle ülküleştiren küçük-burjuvazi bile, ulus içinde **ulusal istemlere dayalı** bir ulusal uzlaşma zemini arayan bu tutumuyla, aslında kendi **ara sınıf konumunu** yansıtmış olmaktadır.

Bu çerçeveden bakıldığında, bugünkü devrimci ulusal hareketin, gerçekte "Kürtler" içindeki bir sınıfsal kutuplaşmanın ifadesi ve temsilcisi olduğu tartışma götürmez. Köylü hareketine ve giderek kent küçük-burjuvazisi ve yoksullarına dayanan toplumsal karakteri, devrimci siyasal kimliği, önderliğinin sosyalizme yönelik eğilimi, tüm bunlar bu sınıfsal kutuplaşmayı açıkça yansıtır ve hareketi Kürt feodal-burjuva sınıflarından ayırıp Türk emekçi sınıflarına yaklaştırıyor.

Fakat yine de bu, bu halkçı-devrimci taban üzerinde bile ulusal hareketin heterojen sınıf yapısını ortadan kaldırmıyor. Belki daha da önemlisi, hareket geliştiği ölçüde, hiç değilse şimdiki seyri gözetildiğinde, henüz zayıf da olsa, ara sınıfları da içine alarak bu heterojen yapısını da birlikte geliştiriyor. "Ulusal Kurtuluş Cephesi" mantığı içinde bu doğal görünebilir ve kuşkusuz bir bakıma öyledir de. Her ulusal hareket kendi dar sınırları içinde ulusun farklı sınıf ve tabakalarını bir araya toplar, bu çerçevede bir ittifak ve uzlaşmayı temsil eder. Bugün Türkiye Kürdistanı'nda bu bir somut gerçeklik olarak yaşanmaktadır.

Nedir ki nesnel olarak Türkiye'nin geneline hakim modern sınıf ilişkileri içinde şekillenmiş olan ve öteki milliyetlerden işçilerle üretim süreci içinde kaynaşmış bulunan Kürt işçi sınıfı, kendini ulusal istemlerin ve mücadelenin dar platformunda değil, sınıfsal mücadele ve amaçların geniş platformunda ve tüm öteki milliyetlerden sınıf kardeşleriyle birlikte ifade etmek durumundadır. Sınıfsal konumu ve çıkarları, sosyalist idealleri, enternasyonalist bakışı, bunu gerektirir. **Bu ise mücadele ve örgüt birliği** ilkesinde anlamını bulur. Kürt işçisinin buna aykırı her tutumu, kendi sınıf konumu, çıkarları ve amaçları konusundaki bilinçsizliğinin ya da yeterli bir politik sınıf bilincinden yoksunluğunun göstergesi olabilir ancak.

Kürt işçisi ulusal istemlere elbette kayıtsız kalamaz. Her şey bir yana, ezilen ulusun bir mensubu olarak, ulusal baskı ve eşitsizlikler bizzat onu da dolaysız olarak etkilemektedir. Fakat o, ulusal istemlerin kendi içinde sınırlandırılmasına ve amaçlaştırılmasına karşı durabilecek biricik devrimci enternasyonalist sınıfın bir bireyi olarak, ulusal soruna içinden değil dışardan, ulusal çitleri aşan proleter sınıf konumundan bakar. Ulusal soruna tepkisini sınıfsal tepkisinin bir uzantısı olarak ve genel sınıf çıkarlarıyla uyum içinde ifade eder. Böyle olunca, sınıf bilincine sahip bir Kürt işçisinin ulusal hareket içinde eriyen, ya da onunla özdeşleşen dar amaçları olamaz. Kürt işçisi ulusal soruna ilişkin tutumunu proleter sınıf mücadelesinin genel amaçları içinde anlamlandırır. "Kürtler" in karşı karşıya bulunduğu ulusal özgürlük sorunu ile Türkiye işçi sınıfının karşı karşıya bulunduğu sosyalizm sorunu arasındaki ilişkiyi, bu ikinciden giderek ve bu temel üzerinde kavrar. Bu, belli bir devletin (somutta TC'nin) sınırları içinde milliyet farkı gözetmeksizin tüm Türkiye işçi sınıfının mücadele ve örgüt birliği ilkesine ifadesini bulur.

Soruna işçi sınıfının tarihsel amaçları ve sosyalizmin genel çıkarları açısından bakan komünistler, mücadele ve faaliyetlerini bu perspektif içinde sürdürürler. Bu ikili görevin öteki boyutuyla, ulusların tam hak eşitliği ve kendi kaderini tayin hakkı için kararlılıkla mücadele etmek göreviyle, hiç bir biçimde çelişmez. Tersine, ancak bu ikincisinde yeterli içtenlik ve kararlılık sergilendiği ölçüde, birincisinde, ezen ve ezilen ulustan proleterlerin sınıf birliğini sağlama çabasında, başarı sağlanabilir. Bu iki görevi birbiriyle bağdaştırabilmek, ulusal soruna ilişkin proleter devrimci politikanın en kritik alanlarından biridir.

(Kürt Ulusal Sorunu-1, Eksen Yayıncılık, s.52-58)

Ortak komite deneyimi üzerine-3

Son yıllarda yaşanan mevzi direnişlerin en anlamlı, en ileri adımı sayılabilecek “ortak direniş komitesi” oluşturma girişiminin başarısızlıkla sonuçlanması bir yanıyla sınıf hareketinin verili durumlara ve onun belli geriliklerine ışık tutuyor. Ancak, diğer taraftan, devrimci bir kimlik taşıdığı iddiasında olan birçok işçinin, siyasi grubun ve hatta sendikacıların içinde olduğu böyle bir süreçten başarısızlıkla çıkılması ise başka bir gerçeği daha karşımıza çıkarıyor: Türkiye’deki sol hareketin zaafı yapısını. Önceki sayılarımızda ifade ettiğimiz gibi sorun ve tartışmalar reformist ve devrimci kanatları ile sol hareket içinde şekillendi. Değerlendirmemizi kaldığı yerden sürdürüyoruz.

SİP: Siyasi çıkar hesapları ve konum

SİP’in tartışmalarda ve direnişler süresince sergilediği tutum geleneksel sol hareketin siyasal çıkarlarını ön plana çıkaran, politikalarını bunun üzerinden kuran anlayışın tipik bir ifadesi oldu. Brandi direnişi aracılığı ile kendi adını ön plana çıkarmasını kastetmiyoruz. Bir bütün olarak “ortak komite”nin oluşturulması süreci boyunca sınıfın ortak çıkarları yerine kendi siyasal çıkarlarını ön plana çıkardı.

“Ortak komite”nin ilk toplantılarında tartışılan afiş çıkarma kararı ve bunun aldığı biçimler SİP’in bu tutumunun belirgin bir örneğini oluşturuyordu. SİP’in bir direniş adına afiş çıkarmasında eleştirilecek birşey yok. İşçilerin verdiği sınıf mücadelesinde kendisine sosyalist diyen bir partinin onun propagandasını geniş kitlelere yapma çabasına da birşey demiyoruz. Burda kendi adını ön plana çıkarma kaygısı olsa bile. Ancak ortak komitenin ilk toplantılarında ortak bir afiş bastırma tartışması sürerken, alelacele SİP’in sadece Brandi adına bir afiş çıkarıp, “biz yaptık, oldu” demesini anlamak mümkün değil. Siz eğer kendinizi sosyalist bir parti olarak görüyorsanız yapmanız gereken nedir? Sınıfın en geniş birliğini hedeflemek, bu doğrultuda çaba harcamak değil mi? Güçlü bir sınıf dayanışmasını örgütlemek değil mi? Tam da böyle bir zeminin olduğu, bunun için birtakım sağlıklı adımlar atılabilse gerçekleştirilmesi için fazla engelin olmadığı bir süreçte atılan her adımın büyük bir önem taşıdığı bir gerçek değil mi?

Brandi direnişini desteklemek, ona omuz vermek kuşkusuz bir görevdir. Peki ama bunu sınıf hareketinin geleceğine ışık tutabilecek, kendi başına bir yalnızlık dönemini kırabilecek, o oranda da devrimci bir çabanın, bir

“ortak komite” kurulması ve çalışmaların böyle bir birlik zemininde gerçekleştirilmesinin önüne geçirmek doğru mu? SİP’in pratiği sadece “küçük olsun, benim olsun” darlığı ile ifade edilebilecek bir pratik değildir. Aynı zamanda mevzi direnişler cephesinde yeni bir sayfa açabilecek olan devrimci bir gelişmenin önüne geçmektedir.

“Ortak komite”ye gerçekte hiçbir politik öznenin itirazı olmamıştı. Hepsini tarafından, ileri bir adım olarak değerlendirilmişti. Ama bunu desteklemek açıkça bu şekilde ortaya konmasa da SİP tarafından bir şarta bağlanıyordu: Benim inisiyatifimde olursa. Gerçekte bu anlayışın Alinteri’nin söyledikleri ile bir farklılığı yoktur. Alinteri ne diyordu: “Sadece işçilerden oluşan bir direniş komitesi yanlıştır. Komiteye biz de (devrimciler) katılmalıyız.” Alinteri’nin tutumunun yanlışlığını daha önce anlatmıştık. SİP’in tutumu ile karşılaştırılırsa sorunu ele alışı ve ortaya koyuşundaki yanlışlığa rağmen Alinteri’nin tutumu masum bile sayılabilir.

Kuşkusuz yaşanan sadece bir afiş tartışması değildi. Bir bütün olarak “ortak komite” çabasında SİP, kararsız ve kararsız olduğu ölçüde bu çabayı boşa düşürücü bir tutum aldı. Şu anda süren ve yüzölçümüne giren direnişlerin en önemli dönemeç noktasındaki SİP’in kararsız tutumunun ardında yatan, devrimcilikten ve proleter sınıf tavrından uzak bu kaygılar üzerinden SİP’e şunu sormak istiyoruz: DİSK Tekstil’in ya da Kazım Doğan’ın Brandi direnişine destek vermemesini eleştirmekle ne kadar haklısınız? O da aynı kaygılarla, kendi etkisinin olmayacağını düşünerek görevlerinden uzak durmuyor mu? Kaldı ki Kazım Doğan kaşarlanmış bir sendika bürokratıdır. Bugüne kadar birçok örgütlenmede, direnişte konumunu açıkça ortaya sermiştir. Siz ise sosyalist bir parti olma iddiasıyla hareket ediyorsanız, size düşen sınıfın çıkarlarını, bir bütün olarak direnişlerin geleceğini, giderek “ortak komite”nin tarihsel anlamını savunmak değil mi? Politikalarınızın doğru olduğuna dair bir inancınız varsa, böylesine anlamlı ve önemli bir girişimi yaşatmak için çaba harcamak yerine, niye onu boşa düşürüp, sakat bırakıyorsunuz? Tam da bu zemin bir sosyalist partinin öncülük iddialarını ispatlamanın zemini değil mi? Üstelik elinizde Brandi gibi bir parça etkinlik kurabildiğiniz bir direniş varken bunu sınıf hareketine daha ileri bir mevzi kazandırmak için seferber etmiyorsunuz?

Yaşanan süreçte SİP, sol hareketin geleneksel zaafı ile malul olduğunu, sınıfı kucaklayabilecek bir pratik olmadığını pratiği ile de göstermiştir.

Politik arenada sergilediği reformist tavra tümüyle uygun bir pratik ortaya koymuştur.

Sendika bürokrasisinin yılmaz savunucu: EMEP

EMEP’in yaşanan bu süreç içerisindeki konumu ise onun alt kademe sendika bürokrasisine dayanarak sınıf hareketi içinde güç edinme politikasının yeni ve güncel bir pratikle daha ortaya çıkması şeklinde oldu. Bu çevre gerçekte sendikaların üst yönetimleri ile belli bir çıkar birliği içinde şekillenmiş olan alt-kademe sendika bürokrasisini “iyi niyetli ve namuslu sendikacılar” olarak payelendirip, onların kuyruğuna takılmayı, dahası bunu teorileştirerek sınıf hareketinin tabanında gelişen devrimci dinamikleri kötürümleştirmeyi, devrimcilere düşmanlığı körüklemeyi kendine bir politika haline getirdi.

Bu parti, Tıbset direnişinin ilk aylarında yoğun bir kampanya başlatmıştı. Bu yoğun kampanya sayesinde direnişçi işçilerde belli bir sempati yaratmayı başarmıştı da. Ancak direniş üzerinde bir siyasi partinin etkili olmaya başlamasından rahatsızlık duyan Petrol-İş’in sendika bürokrasisi EMEP’e karşı tutum almaya başladı. “Ortak direniş komitesi”nin ortaya atılması ve ilk toplantıların yapılması ile başlayan süreç EMEP’e yeni bir olanak sağladı. Devrimci düşünen demiyoruz, bir parça sağduyulu düşünebilen herhangi bir özne için bu durumda nasıl bir tavır alması beklenirdi. “Ortak komite” çabasına güç vermek ve sendika bürokrasisinin gerici etkisini böyle bir pratikle bertaraf etmeye çalışmak direnişleri başarıya götürebilmek için güçlü bir sınıf dayanışması örebilmek için, kendilerini fabrikalarıyla sınırlayan bir anlayışa karşı mücadele etmek.

EMEP’in politik kimliğini, onun reformizmini yakından bilenler için çok şaşırtıcı gelmeyecektir. Ama EMEP’in bu konumunun bilincinde olmayan, ona iyiniyetle yaklaşan binlerce emekçi için direnişler pratiğindeki EMEP’in tutumunun öğrenilmesi gerekiyor. EMEP, “ortak komite”ye destek vermek onu yaşatmak yerine, bu girişimden rahatsızlık duyan sendika bürokratları ile yakınlaşmak için bir fırsat olarak kullandı. “Ortak komite”ye destek vermeyerek, sendika bürokratlarını rahatlatmış ve böylece bir yakınlaşma olanağı sağladı. Sınıf ve sınıf mücadelesi içindeki uğursuz rolünü bir pratiği ile daha açığa vurdu.

Günlük yayınlanan “işçi” gazetesi EMEK direnişlerin en önemli anındaki bu girişim üzerine tek bir satır bile yer vermedi. Bu durumun bir takım yalanlarla aldatarak, geçmişindeki

devrimci kimliğini bir ölçüde sürdürmeye çalışan sempatican kesimlerini bile kaba şekilde bastıran bir partinin, daha geniş kitlelere yönelik bir yayında bunu yapmasında yadırganacak birşey yoktur. Yadırgadığımız, eğer amaca ulaşmak için herşeyin mübah olduğunu düşünecek kadar zehirlenmemişlerse, Tıbset’teki EMEP’li birkaç direnişçi işçinin bunu neden sorgulamadıklarıdır. Eğer reformizmin bu çirkin oyunlarına boylu boyunca uzanmışlarsa onlar için de diyeceğimiz birşey kalmıyor.

Sendika bürokrasisi ve ortak komite

Direnişte olan üç işyerinden ikisi DİSK’e bağlı Tekstil ve Basın-İş sendikasında örgütlenmişlerdi. DİSK Tekstil’in Brandi direnişine uzun bir süre hiçbir destek vermemesi, hatta direniş yerine bile uğramaması, bu sendikanın şube başkanı Kazım Doğan’ın bugüne kadar gerçekleştirilen örgütlenmelerde aldığı gerici tavırlar artık kamuoyunun yakından bildiği bir olgudur. Brandi işçilerinin zorlamaları ile sendikanın en azından görevlerinden bazılarını yerine getirmeyi kabul etmesi kuşkusuz DİSK-Tekstil’in yanlışlarını kabul ettiğini göstermiyor. Nitekim verdiği sözlerin birçoğunu yerine getirmediği için işçilerin sözlerini yazılı istemeleri kendi başına birçok şeyi anlatmaya yetiyor.

Sendikasında örgütlenen bir işyerindeki işçilerin yemek, servis gibi sorunlarını çözmek için bile baskı sonucunda hareket eden bir sendika bürokratinin “ortak komite” çerçevesinde harekete geçmesini beklemek zaten anlamsızdır.

DİSK Tekstil’in bu durumu aslında “ortak komite” girişiminde Brandi işçilerini bir ölçüde rahatlatan, bir yanıyla sendika bürokrasisinin etkisiyle zehirlenmesini engelleyen, diğer yanıyla sendikadan alınmayan desteğin sınıf dayanışması ile diğer sınıf kardeşlerinden alınabildiğini gösteren bir özellik de taşıyordu. Daha direniş çıkmalarının üzerinden çok uzun bir süre geçmeden başlatılan “ortak komite” çalışmasının Brandi işçilerinin arasında kolayca destek bulmasının bir nedeni de buydu.

Reslan’da örgütlenen Basın-İş sendikası ise birçok açıdan diğer sendikalara göre daha ileri bir tutuma sahipti. Direnişin uzun süre devam edebilmesinde sendika yöneticilerinin de önemli bir rolü vardı. Yeni örgütlenmekte olan bir sendika olması Reslan’daki örgütlenmeyi başarıya ulaştırmayı sendika açısından yaşamsal kılıyordu.

Bütün bunlara karşın direnişlerin ilk

Bültenlerden... Bültenlerden... Bültenlerden...

Birlikte Direniş, Birlikte Zafer!

Sınıf dayanışması nedir arkadaşlar? Her birimiz tek tek konuşulduğunda, işyerimizde sorunlarımızı çözmek gerektiğinde "birlik olmak lazım başka türlü bu iş olmaz" deriz. Çünkü gücümüzün birliğimizde, örgütlülüğümüzde olduğunu biliriz. Bunu çoğumuz yaşadığımız bazı deneyimlerle öğrenmişizdir, ya da bunun olmazsa olmaz bir koşul olduğunu sezgilerimizle hissederiz. Biliriz ki patron karşımızda bir güçtür. Aslında bakarsanız sayı olarak bir kişidir belki. Fakat yine biliriz ki, o patronların sınıfına, sermayedarların sınıfına aittir. Gücü fabrikanın, makinaların ve paranın sahibi olmaktan gelmektedir. Arkasında devleti, yasaları, polisi, askeri vardır. Yani, sermayenin gücünü temsil etmektedir. Bizim gücümüz nereden gelmektedir? Üretmekten, o makinaları kullanmaktan, fabrikaları işlemekten, hayata kendi ellerimizle kanımızdan kan, canımızdan can katmaktan. İşte biz de patronların karşısında birlikte olursak karşı durabileceğimizi etimizde, kanımızda hissederiz. Peki sınıf dayanışması nedir? Adı üzerinde işçi sınıfının dayanışması. Kime karşı? Patronların sınıfına karşı. Madem ki biz bir sınıfın; işçi sınıfının bir mensubuyuz, o halde mücadele bayrağını açmış sınıf kardeşlerimizi patronların karşısında yalnız bırakmayacağız. Onların kazanımlarının, bizim kazanımlarımız olduğunu bileceğiz.

Direnişe ya da greve çıkmış her işçi, sınıf dayanışmasının önemini kavrar. Sermaye sınıfının karşısında yalnızlık duyar, elleri diğer sınıf kardeşlerinin ellerini arar. Fakat son zamanlarda bu ellerin birçoğu boşlukta kalıyor. Bizler, direnişteki, grevdeki işçilere yeterince sahip çıkamıyoruz. Direniş yerinden servislerimizle geçiyoruz. Ama bir gün de inip ziyaret edelim, bir ihtiyaçları var mı soralım diye düşünmüyoruz. Dayanışma için para vermek gerektiğinde ellerimiz titriyor. Oysa içtiğimiz sigara kadar bile mi değeri yok diye kendimize sormuyoruz. Futbol, loto, toto, at yarışıyla, kahve köşelerinde oyunlarla tükettiğimiz zaman ve umutları diziyoruz tesbih tanelerine. Artık yetmez mi? Kardeşlerimiz bizden destek beklerken bu duyarsızlık niye? Artık bu boşta kalan elleri tutup, kenetlenmenin ve "patronların karşısında yalnız işçi değilsiniz. Biz de varız. İşçi sınıfının

onurlu üyeleri de var" demenin zamanı gelmedi mi?

O halde hiç zaman kaybetmeden direnişteki, grevdeki işçi kardeşlerimize desteklerimizi sunmak için harekete geçelim. Öncelikle bir dayanışma komitesi oluşturabilir ve çalışmalarımızı bu komite eliyle daha disiplinli yürütebiliriz. Para toplamak, bildiri dağıtmak, basın açıklaması yapmak, daha da önemlisi direnişleri fabrikamıza taşımak ve üretimden gelen gücümüzü kullanmak. Direnişteki ya da grevdeki fabrikalar için yemek boykoto, servis boykoto, iş yavaşlatma, iş durdurma eylemleri yapabilmek. Sınıf dayanışması, fiili olarak bir desteğe dönüştüğünde gerçek anlamını ve önemini bulur. Her iki işçi de hem direnişteki hem destekleyen bunu içinde hisseder. Bunlar aynı zamanda hepimizin eğitimden geçtiği, çok şey görüp öğrendiğimiz eylemlerdir. Kendisi için sınıf olma yönünde atılmış ciddi adımlardır.

Sınıf dayanışmasının bir başka yönü de aynı zamanda direnişe çıkmış iş yerlerinin mücadelelerinin ortaklanmasıdır. "Ortak direniş-ortak komite" söyleminde anlam kazanan, patronların sınıf birliği karşısında, kendi sınıf birliğimizi daha sıkı örmektir. Direnişe ya da greve çıkmış fabrikaların kaderlerinin ortaklanmasıdır. Bu sınıf dayanışmasında bir adım daha ileri atmak, fiili desteğin en üst boyutta yaşanması demektir. Yapılacak bütün çalışmaların artık işyeri adına değil, ortak

komitenin altında olan bütün işyerleri adına yapılmasıdır. Ve birlikte direnmek, birlikte kazanmaktır. Hiç kuşkusuz bu daha gelişkin bir sınıf bilincini gerektiriyor. Fakat şu andaki durum ne olursa olsun, bugünden atılacak ortak adımlar mutlaka vardır. Aynı zaman sürecinde direniş yaşayan direnişçi işçiler bu sorumlulukla hareket etmek durumundadır.

Bugün bölgemizde direnişe çıkmış iki işyeri var: Tıbset ve Reslan. Tıbset ve Reslan için bizler biran önce, daha fazla zaman kaybetmeden, desteklerimizi sunalım. Bunun için dayanışma komitesini kurarak çalışmalarımızı hızlandıralım. Dayanışmadan başlayarak bu direnişleri bölgemize yaymak için bir kıvılcım çakalım.

Tıbset ve Reslan işçileri ise "ortak direniş-ortak komite" anlayışıyla örgütlenmelerine ve direnişlerine yeni bir boyut katmalılardır. Direnişlerini bu anlayışla birkez daha gözden geçirmeli ve sınıf dayanışmasının bu önemli adımını atarak direnişlerini büyütmelidirler...

**Kurtuluş Yok Tek Başına!
Ya Hep Beraber, Ya Hiç Birimiz!
İşçilerin Birliği,
Halkların Kardeşliği!
Yaşasın Sınıf Dayanışması!**

(Bu yazı Ekim '97 tarihli Metal İşçileri Bülteni'nin 4. sayısından alınmıştır.)

Çin'de özelleştirme operasyonu

Kapitalist restorasyona karşı ilk gösteriler

Kapitalizmin "mucizeler"i olarak anılan Asya ülkelerini çökerten mali kriz Çin Komünist Partisi'ni, onun kapitalizm hayranı önderlerini de gafil avladı. Asya krizi Çin Komünist Partisi'nin büyük bir kararlılıkla yürümeye hazırlandığı yolun gerçek mahiyetini tüm çıplaklığıyla ortaya koydu.

Çin Komünist Partisi'nin aşamalı bir biçimde kapitalizme yönelerek Çin Halk Cumhuriyeti'ni uluslararası sermaye için yeni bir "eldorado"ya dönüştürdüğü bilinmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti ile iktisadi ilişkiler kurma ve geliştirme, ortak projeler hazırlama, doğrudan yatırımlar gerçekleştirme girişimleri son yılların yaygın bir modasıdır. Bu moda Hong Kong'un Çin Halk Cumhuriyeti'ne iadesinden sonra daha ileri bir aşamaya sıçradı. Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik söylemde, tüm artıklarına rağmen, radikal bir değişim yaşandı. Sermaye Çin Halk Cumhuriyeti'nin pozitif meziyetlerini ön plana çıkartmakta, övmekte ve geliştirilmesini teşvik etmektedir.

Sermayenin keşfettiği bu yeni meziyetler, Çin Halk Cumhuriyeti'nin nesnel konumunun ifadesi olan gerçeklerle kapitalist palazlanmanın kaydettiği mesafenin temel etkenleri arasında oluşturulan bir bileşime dayanmaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik ve politik bir güç olarak uluslararası plandaki önemi, dev nüfusu, bölgedeki stratejik konumu ve rolü vb. bu ülkenin yeni olmayan nesnel karakteristikleridir. Uluslararası sermayeyi bu nesnel gerçeklerin önemini itiraf etmeye iten, bu ülkede kapitalist ilişkilerin kaydettiği mesafedir. Özel mülkiyetin teşviki, özel sermayenin palazlanmasında sağlanan kolaylıklar, kapitalist tüketimin teşviki, dışa açılım, yabancı sermaye ile yapılan işbirlikleri vb. ile bu faktörlerin birleşimi sonucu elde edilen yüksek kalkınma hızı, sermaye birikimi, uluslararası sermayenin kutsadığı Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik performansını oluşturmaktadırlar.

Çin Halk Cumhuriyeti'nde bu kapitalist palazlanmanın (yönetimde "komünizm", ekonomide kapitalizm) başlıca mimarı ÇKP'dir. Bu partinin periyodik kongrelerinin esas misyonu, sermayenin özgürlüğünü güvence altına almanın yöntemlerini keşfetmek ve uygulamasının teorisini hazırlamaktır. Dolayısıyla Çin Halk Cumhuriyeti'nin uluslararası sermaye tarafından kutsanan iktisadi performans, yeni dinamik ülkeler kategorisine konması bir bakıma ÇKP'nin bu misyonundan ötürü mükafatlandırılması, kutlanmasıdır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin bu yönelimde nihai hedefi rehber edindiği modelin oluşturduğu "ejderhalar" klübüne katılmaktır. Nihai hedef olarak saptanan

modelin çökmesiyle birlikte ÇKP kapitalistleri perspektif bakımından bir çıkmaza girmiş bulunuyorlar.

ÇKP'nin uzun bir sürece yayararak ve nispeten erken itiraf ederek sürdürdüğü kapitalist restorasyona karşı bugüne kadar ülkede herhangi bir toplumsal tepki gelişmedi ve halen de sözkonusu değildir. Yönetimde "komünizm", ekonomide "kapitalizm" ilkelerinin "bağdaştırılarak" uygulanmasında ÇKP'ye atfedilen maharet ve ustalığın sırrı böyle bir toplumsal tepkinin olmayışındır. Kapitalist restorasyon karşısındaki toplumsal ilgisizliğin birçok nedeni mevcuttur. Devrim öncesi dönemde ülkenin kalkınma düzeyi, işçi sınıfının toplumsal konumu geriye dönüşün irdelenmesinde kuşkusuz gözetilmesi gereken temel nesnel faktörlerdir. Ama kapitalist restorasyonda esas olarak öznel faktör olarak parti belirleyici bir rol oynamıştır. ÇKP'nin prestiji kapitalist restorasyonun hizmetine sunulmuş, onun mimarı ve aynı anda da aracı olarak görev yapmıştır.

Mucizeyi kapitalizm değil devrim yaratmaktadır

ÇKP Çin toplumunu ortaçağ karanlığından çıkararak 20. yüzyıla taşımış, aydınlığa kavuşturmuştu. ÇKP'nin başarıyla üstlendiği bu tarihsel rol ona saygınlık ve prestij kazandırdığı gibi, aynı ölçüde de topluma hükmetme, onu yönlendirme olanakları sağladı. Dolayısıyla, aynı gücün ideolojik, politik, iktisadi tercihleri büyük bir kolaylıkla uygulanabilmekte, herhangi bir toplumsal tepki ile yüzyüze gelmemektedir. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan ve nihai hedeflerine kavuşan süreçler de birçok açıdan benzer özelliklere sahiptir. Yani, emekçi kitlelerden soyutlanmış, işçi sınıfı ile olan organik bağın kopması, bir formalite düzeyine indirgenmiş öncü

parti içinde zirvedeki hesaplaşmaların içeriği ve sonuçları ne olursa olsun, tercihler topluma kolaylıkla kabul ettirilip uygulanabilmektedirler.

Ancak büyük Çin Devrimi inkar edilerek, onun Çin halkına sağladığı temel önemde tarihsel kazanımlar yok sayılarak, Çin Halk Cumhuriyeti'nin bugünkü gelişme düzeyinin sırrını hiçbir bilim dalı açıklayamaz, ona mucizeden başka bir sıfat yakıştırılmaz.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Gayri Safi Milli Hasılası 1.089 milyar dolardır. Kişi başına düşen GSMH miktarı 880 dolar. Nüfusu 1.22 milyardır. ABD'nin GSMH'sı 8.431,4 milyar dolar, kişi başına düşen GSMH 31.230 dolar ve nüfusu ise 270 milyondur. Bu verileri gözönünde tutarak her iki ülke arasında kaba bir karşılaştırma yaparsak, büyük Çin Devriminin tarihsel önemi, Çin halkına kazandırdıkları kendiliğinden ortaya çıkar. Her türlü zorluklara rağmen Çin'de bugün kıtlık yoktur; insanlar açlıktan, çocuklar gıdasızlıktan, ilaç yokluğundan ya da bakımsızlıktan ölmemektedirler. Dünyada hergün beslenme yetersizliğinden, bakımsızlıktan 40.000 çocuğun ölmekte olduğu düşünüldüğünde, Çin Halk Cumhuriyeti'ne farklı ve nesnel bir gözle bakmak bir zorunluluktur. İnsanlar Afrika kıtasında olduğu gibi yokluktan ötürü birbirlerini boğazlamamaktadırlar. Ülke nüfusunun yiyecek, giyecek, konut, yakacak, yani tüm temel ihtiyaçları mütevazı ölçeklerde de olsa karşılanabilmektedir.

1,5 milyar civarında bir nüfusun en temel ihtiyaçlarını karşılamak kapitalistlerin söyledikleri gibi başlı başına bir mucizedir. Bu mucizenin tek sırrı ise büyük Çin Devrimi'dir, onun topluma sağladığı asgari kazanımlar, verdiği asgari güvencelerdir. Aynı performansı ABD'de göremiyoruz. Oysa bu performansın başlı başına düşen GSMH miktarı Çin'e göre 35,4 kat daha

yüksektir. Buna karşın büyük ABD kentlerinin sokaklarında dilenciden, sokakta yatandan, açlık içinde kıvranandan, terk edilmiş çocuklardan, sefaletten vb. geçilmemektedir. Dünya halklarını haraca bağlamış ve dev bir zenginlik ve sermaye birikimine sahip bu ülkenin bazı yerleşim birimleri ile Afrika'nın alışılmış manzaraları arasında simetrik bir benzerlik vardır. Somali'de açlıktan ölenler ile New York'ta çöp artıkları ve sokak çorbası sayesinde ayakta kalabilenler arasında hiçbir fark yoktur.

Devrimin kazanımları kapitalizmin hizmetinde

Çin Komünist Partisi büyük Çin Devrimi'nin bu temel kazanımlarını kapitalist palazlanmanın dinamiğine dönüştürdü. ÇKP'nin ardarda yürürlüğe koyduğu "modernleşme" reformlarının amacı bu palazlanmayı geliştirmek ve pekiştirmek, ejderhaların minderinde güreşmektir. Onun içindir ki, Çin sermayenin yeni "eldorado"su ilan edilmektedir. Çin'in rehber edindiği modelin çıktığını ve ÇKP'nin çıkmaza erken girdiğini belirttik. Hemen eklemek gerekir ki, sözkonusu modelin çökmesini bir bakıma ÇKP'nin politikasını hızlandırmıştır. "Ejderhalar"ın zor durumda bulundukları ve çıkmaza girdikleri bir dönemde ÇKP onlarla aynı minderde güreşmek için hazırlıkları hızlandırınca, uluslararası sermayeye verdiği güvencelerin dozunu artırınca, "eldorado"laştırıldı ve Endonezya, Tayland, Malezya, Singapur, Güney Kore vb. rakiplerinin iskartaya çıkartılmasını kaçınılmazlaştırdı. Çünkü Çin henüz el değmemiş bir pazar. Krizin iskartaya çıkarttığı rakipleri onun yanında her bakımdan cüce kalmaktadırlar.

Ancak, Çin'in rehber edindiği modelin çıktığını ve ÇKP'nin çıkmaza erken girdiğini belirtirken sadece bugünkü verileri ve gerçeği tanımlıyoruz. Bu gerçekten hareketle Çin'in farklı bir arayışa, değişik bir kalkınma modelini denemeye gireceğinden sözetmiyoruz. Zira Çin bu modelin takipçisi olmak için köşe taşlarını çoktan döşedi. Onun önünde başka bir seçenek yoktur. Çünkü kapitalizmin dünya ölçeğinde entegre bir sisteme dönüştüğü koşullarda geri kalmış ülkeler için kapitalist kalkınmanın bir başka modeli mevcut değildir. Tek fark tempo, yöntem ve prosedür düzeyindedir. Kapitalist hırsızlığın, gaspın örgütleniş biçimi nasıl olursa olsun sonuçta özü aynı kalmaktadır. Tıpkı ileri kapitalist ülkelerde on yıllardır iktisadi krizi dizginlemek için yürütülen politikalar, başvuru yöntemleri gibi. Bu ülkelerde

hep aynı reçeteler uygulanıyor, kemer sıkma politikalarının dozu artırılmış versiyonları keşfedilmiş yeni icatlar gibi gündeme getiriliyor. Ama sonuçlar hep aynı mantık doğrultusunda ilerliyorlar. Mucizeler modelinin Asya'da çökmüş olması en iyi ihtimalle Çin yöneticilerini biraz daha temkinli davranmaya, reformları davul zurna eşliğinde değil de biraz daha zamana yayarak yürürlüğe koyma yolunu seçmeye itecektir. Ama yönelimin özü, gideceği yer ve yaratacağı sonuçlar değişmeyeceklerdir. Geline aşamada ÇKP'nin vahşi kapitalizmden başka topluma sunabileceği bir kalkınma perspektifi yoktur.

ÇKP'nin ülke ekonomisini uluslararası kapitalist sisteme entegre etmek için sürdürdüğü hummalı faaliyetin önümüzdeki dönem için takvimi geçen Eylül ayında toplanan parti kongresinde saptandı. Partinin en üst organı olan ve 7 kişiden oluşan Daimi Komite'nin en genç üyesi Hu Jintao'nun "proletaryanın devrime yapacağı yeni katkıları" olarak tanıttığı bu reformlar özetle şunlardır. 1000 kamu iktisadi teşekkülü özelleştirilecektir. Kentlerde oturan emekçilerin %40'ının istihdamını karşılayan bu kuruluşlar kapitalist rekabet normlarına uygun olmadıkları, makul kâr marjları sağlamadıkları gerekçesi ile özel sektöre devredileceklerdir. Resmi söylemde "sosyalizmin çocukluk dönemi" olarak adlandırılan bu özelleştirme kampanyası, söz konusu KİT'lerin bazılarının birleştirilmesi, kimilerinin batırılması ve en verimli olanlarının da özel sektöre peşkeş çekilmesi biçiminde gerçekleştirilecektir.

Bu arada operasyonun "sosyalist" karakterine toz kondurmamak amacıyla işçilere de hisse senetleri ayrılmakta, onlar da talana zorla suç ortağı edilmeye çalışılmaktadır. Kapitalist olmaya zorlanan bir işçinin sendikaların resmi yayın organı *İşçilerin Günlüğü* gazetesinde yayınlanan tepkisi cambazlığın özünü özetlemektedir: "*Çalıştığım şirketin hisse senetlerini almam için bana zorla 3000 yuan ödettirilmek isteniyor. Bu parayı ancak kaynanamdan borç alarak temin edebilirim. Eğer almayı reddedersem ya da gerekli parayı bulamazsam hemen kapı dışarı edileceğim açık. Bugün ben neyim? Halen ulusun bir işçisi miyim?*"

Bu dev özelleştirme operasyonunun maliyeti resmi açıklamalara göre önümüzdeki üç yıl içinde 1.000 milyar yuan (yaklaşık 120 milyar dolar) tutarındadır. ÇKP sosyalizmi pekiştirme adına sürdürdüğü bu kapitalist dolandırıcılığı Çin halkının tasarruflarıyla finanse etmeyi planlıyor. Uzmanlar ülkenin tasarruf kasalarında bulunan ve kullanılmayan emekçi tasarruflarının miktarının 4.500 milyar yuan (431 milyar dolar) olarak tahmin etmektedirler. Sosyalist terminoloji ile kamufle edilen bu kapitalist restorasyon operasyonunun başlıca kurbanları emekçiler olacaklardır. Onların tasarrufları ile ilk aşamada finanse edilecek olan

rasyonalizasyon, yeniden yapılanma, kapıları kapitalist ekonominin başka normlarına açacaktır; kâr marjlarının artırılması, rekabet gücünün yükseltilmesi, istihdam fazlalığının giderilmesi vb...

Söz konusu yapısal reformların önemli bir bölümünün çoktandır uygulandığı bilinmektedir. Bu reformların uygulanmasına paralel olarak toplu işten atmalar gündeme gelmektedir. Devletin resmi istatistikleri ülkede işsiz sayısının 10 milyon olduğunu açıklamaktadır. Ancak başka kaynaklar sanayileşmiş kentlerdeki emekçilerin % 20'sinin işsiz kaldığını iddia etmektedir. Örneğin devletin sanayi kuruluşlarında tahminlere göre 110 milyon işçi çalışmaktadır. Özelleştirme kampanyası sonucunda bunların önemli bir bölümünün işten atılacakları açıktır. Böylece, Çin Devrimi'nin kazanımlarının kapitalizme peşkeş çekilmesinin sonuna gelinmiş, süreç tamamlanmış olacak, miras tükenecektir. Kapanma aşamasına dayanmış bu sayfadan sonra başlayacak dönem işçi sınıfını mücadele alanına çıkaracak bir dönem olacaktır. Bunun cesaret verici işaretleri çoğalıyor.

Bu aşamada Çin'de mütevazı düzeyde de olsa emekçi eylemlerinin baş göstermesi dikkate değer bir gelişmedir. Kapitalist restorasyonun yarattığı iktisadi ve sosyal sonuçlara karşı emekçiler sessiz ve seyirci kalmamaktadırlar. Ülkenin belli başlı sanayi kentlerinde sayıları giderek artan emekçi eylemlerine rastlanmaktadır. 8 Aralık günü Şangay eyaleti yakınlarındaki Anhui kentinde Hefei adındaki bir tekstil fabrikasının 2000 civarındaki çalışanı erken emekliliğe sevk edilmelerini protesto etmek amacıyla gösteri yaptılar. Çalıştıkları üretim ünitesi özelleştirme programı çerçevesinde daha büyük bir tekstil grubu tarafından yutulmuş ve 7.700 işçiden 3.700'ünün zorla erken emekliliğe sevk kılıfı altında işten atılması gündeme gelmişti. Aralık ayının ilk haftası içinde Zigong kentinde yaşanan bir başka emekçi eylemine ise polis saldırdı. Devlet müdahalenin "kanlı olaylara" neden olmadığını ilan ederek eylemi önemsiz göstermeye çalıştı. İç kesimde kalan ve ülkenin yöredeki en önemli sanayi kenti olan Zhongqing'da her üç işçiden biri işten atılmış durumda. Geçenlerde Pekin'in güney batısındaki Shanxi kentinde erken emekliliğe sevk edilmiş ve 6 aydır emeklilik ödeneklerini alamamış olan yüzlerce emekçi bir ticaret merkezine dönüştürülmüş olan İşçi Kulübü önünde gösteri yaptılar. İşçi eylemlerinin en yoğun bir biçimde yaşandığı bölge ise ülkenin kuzey doğusudur. Kore ve Sibiry'a sınırında bulunan bu bölgedeki dev demir çelik tesislerinde milyonlarca işçi çalışmaktadır.

Çin işçi sınıfına, emekçilerine, köylülerine kısacası toplum tamamına dayatılan seçenek düşünüldüğünde, bu ülkenin ufkunda yoğun ve çetin bir sınıf mücadelesi görünmektedir. Uluslararası basına sızan tekil ama son derece anlamlı örnekler, bu geleceğin sadık emekçi umut verici işaretlerini

Rus kapitalizmi çıkmazda:

Sosyal patlama korkusu ve IMF'nin tezcanlılığı

Ağırlık merkezini halen Asya ülkelerinin oluşturduğu ekonomik krizin etkileri Rusya'da da ciddi hasarlara yol açmaktadır. Şimdilik Ruble'nin önemli ölçüde değer kaybetmesinde ifadesini bulan krizin bu ülkedeki etkilerinin önümüzdeki dönemde daha da ağırlaşması beklenmektedir.

Rusya'nın karşı karşıya bulunduğu iktisadi sorunların boyutu, Yeltsin yönetiminin uluslararası mali kurumların ya da bankaların kapılarında borç dilenmesi ya da emekçi maaşlarının ödenmemesi biçiminde basına sürekli olarak yansımaktadır. Yapısal denilebilecek iktisadi çıkmaza Asya borsa krizinin yarattığı sonuçlar da eklenince, Rus ekonomisi adamakıllı bıçağın sırtına binmektedir. Çünkü Japonya ve Güney Kore Rus pazarından pay koparmak için en erken davranan güçler arasında yer almaktadırlar. Güney Kore'nin iflasın eşğine dayanması ve IMF tarafından yoğun bakım altına alınması, Japonya'nın ise ciddi bir mali krizle yüzyüze olması, bu ülkelerin Rusya ile olan angajmanlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

IMF yakın döneme kadar 1996-98 yılları için Rusya'ya ayırdığı 10 milyar dolarlık kredinin bir bölümünü oluşturan 700 milyon doları ödemeyi reddediyordu. IMF'nin bu red kararı, Rus ekonomisine uygulanması öngörülen reçetelerin ve özellikle de özelleştirmelerin yeterli bir hızla hayata geçirilememiş ve vergilerin yeterince toplanamamış olmasından kaynaklanıyordu. Ancak IMF'nin bu ayaksürme ve nazlanma operasyonu uzun ömürlü olamadı. IMF ani bir tavır değişikliğine giderek Rusya'nın yardımına koşmak zorunda kaldı. İşin bir başka ilginç yanı, Dünya Bankası'nın da kendi cephesinden 18 Aralık günü ödemeyi kararlaştırdığı 500 milyon dolarlık bir kredi paketi ile Rusya'ya yardım için sıraya girmiş olmasıdır.

IMF'yi bu tavır değişikliğine zorlayan etkenlerden birincisi, Rus hükümetinin yayınladığı resmi rakamlara göre yılbaşından önce ödenmesi gereken birikmiş emekçi maaşlarının tutarının 4,4 milyar dolar olmasıdır. Dolayısıyla ufukta emekçi eylemlerinin patlak verme tehlikesi belirmiş durumda. İkincisi, bu sosyal tehlikeye Asya mali krizinin Rus ekonomisinde yarattığı ciddi etkilerin de eklenmiş olmasıdır. Üçüncüsü ise ülkede politik istikrarın teminatı gözü ile bakılan Boris Yeltsin'in "soğuk algınlığından" ötürü bir kalp hastanesinde istirahataya çekilmek zorunda kalmasıdır.

IMF ve Dünya Bankası, eskiden imzalanmış anlaşmalar da olsa, öyle koşar adım hiçbir ülkeye kredi olanağı tanımazlar. Verilen her metelik için önce yeni protokollar hazırlanır, koşullar saptanır ve kredi muslukları ondan sonra açılır. Yukarıda saydığımız üç faktör Rusya dışında bir başka ülkede üstüste gelseydi, IMF ve Dünya Bankası asla aynı tezcanlılığı göstermezlerdi. Tıpkı Güney Kore ya da Meksika örneğinde olduğu gibi, ülkenin iflasın eşğine dayanmasını, önlerinde diz çökmesini beklerlerdi. Açıkça görülüyor ki, sermayenin bu uluslararası finans kurumları Rusya'nın geleceğinden korkmaktadırlar. Onu kaba bir şekilde tehdit etmekte ve tehditlerini sergileyerek doğrudan vesayet altına

almayı tercih etmemektedirler. Washington'da hazırlanmış dört başı mamur bir kemer sıkma politikasını şatafatlı bir merasimle dayatmak yerine, büyük ölçekli de olsa konjonktürel müdahale yolunu tercih etmektedirler. Onlar Güney Kore ya da Meksika'ya uyguladıkları kurtarma operasyonlarının bir benzerini de Rusya'ya dayatmayı çok istemekte, hatta özlemektedirler. Çünkü çok daha farklı bir hasılat elde edeceklerinin bilincindedirler. Ama riski göze alamamaktadırlar.

Uluslararası sermaye kuruluşlarının bu ihtiyatlı yaklaşımlarının tek nedeni Rus işçi sınıfının henüz tutumunu ortaya koymamış olmasıdır. Rus işçi sınıfının tavır belirlemede geciktirdiği, henüz politika sahnesine bir toplumsal güç olarak inmediği, ağırlığını hissettirmede, gelişmelere hep pasif kaldığı doğrudur. Ama bu suskunluk ne kadar doğru ise, onun gizlediği genel toplumsal hoşnutsuzluk da en azından benzer ölçekte bir gerçektir. Bugüne kadar Rusya'da toplumsal gelişmelerin gündemini ve rotasını hep yeni yetme işverenler, dolandırıcılar, şarlatanlar, çapulcular, hırsızlar ve mafya çeteleri belirlediler. Yani ülkede suyun başını sabıkahılar, sicili bozuklar tutmaktadırlar. İşçi sınıfı ve emekçi kesimler hep sessiz kaldılar. Arasına aylar boyu maaşları ödenmediği ve en temel ihtiyaçlarını karşılayamadıkları için sadece homurdandılar, sektörel grevler yaptılar ya da oylarını Züganov'a vererek hoşnutsuzluklarını ifade etmeye çalıştılar. İşçi sınıfının bu sessizliği başka sosyal kesimleri de sessizlik içinde tutmaktadır. Örneğin aydınlar ve öğrencilerden de ses çıkmamaktadır.

Dolayısıyla, Rusya'da henüz açığa çıkmayan tek toplumsal bilinmeyen işçi sınıfının tavrıdır. Onun sessizliği meydana boş bırakmaktadır. Ve boş bırakılmış meydana ise toplumun kokuşmuş tortuları kapışıyorlar. Bir avuç türedi hırsızın bu dev toplumu evirip çevirmesi, yönetmesi, uçsuz buçaksız toplumsal zenginlikleri gaspetmesi, işçi sınıfının sessizliğinin dolayimsız bir sonucudur. Emperyalizm ve onun mal kuruluşları sessizliğin bozulmaması ve dolayısıyla söz konusu talanın devam ettirilebilmesi için her defasında bu hırsız şebekesinin yardımına koşuyorlar.

Ancak Rus işçi sınıfı henüz mücadelede kendisini ortaya koymamıştır. Birikmiş öfkesini açığa vurmanın yolunu ve fırsatını henüz bulamamıştır. Bu sessizlik şu veya bu vesile ile bir gün mutlaka bozulacaktır. Büyük Ekim Devrimi'nin ve sosyalist insanın gerçek mirasçısı Rus işçi sınıfının politik yaşama atılması, mücadele alanına inmesi, büyük bir önem ve değere sahiptir. Güney Kore işçi sınıfının, Fransız kamyon sürücülerinin eylemlerinin dünyada nasıl değiştirdiğini biliyoruz. Bazı tarihsel gerçekler ışığında Rus işçi sınıfının benzer ölçekte bir eylemi düşünüldüğünde, dünyada yaratacağı yankıların etkileri bambaşka olacaklardır. İşte emperyalizm ve uluslararası sermaye ateşin üzerine körükle gitmemek, böyle bir konuma sahip bir işçi sınıfının hassasiyetini kıskırtmamak için, Yeltsin'in "soğuk algınlığını" fevkalade vahim bir gelişme

ANC Ulusal Kongresi yapıldı

Emekçi kitleler köklü çözümler istiyor

Bu hafta toplanan ANC Ulusal Kongresi iki açıdan önemli kararlar aldı. Birincisi, ANC'nin başkanlığına Mandela'nın isteği üzerine yakın mücadele arkadaşı ve devlet başkanı yardımcısı Thabo Mbeki'nin getirilmesi kararlaştırıldı. İkincisi, iktidardaki ANC'nin bundan böyle izleyeceği ekonomik-politik perspektifler belirlendi. Yeni bir parti programı kabul edildi. ANC'nin örgüt olarak stratejisi ve taktikleri yeniden formüle edildi. Önceden tartışmalı olan bazı sorunlar kongrede yeniden gündeme getirildi. Özellikle sendikalar ve sahte Komünist Partisi ile ittifak sorunlarında farklılıklar belirginleşti.

Mandela üçbin delegeye yaptığı konuşmada, beyaz azınlığın ekonomik gücünü siyah yönetimi yıkmak için kullandığını, denetimindeki medya aracılığıyla kitleleri manipüle etmeye çalıştığını söyledi ve buna karşı kitleleri uyanıklığa çağırdı. Yönetimi çıkmaza sokmak için uzun dönemdir beyazlardan oluşan silahlı çeteler ve gizli örgütler oluşturulduğuna dikkat çekerek, karşı-devrimci bir akımın gelişmekte olduğunu altını çizdi. Bu çerçevede medyanın mevcut demokratik ortamı da kullanarak apartheid dönemini aratmayan saldırılarda bulunduğu üzerinde durdu.

Mandela'nın konuşmasının büyük bölümünde ahlaki çağrılar yerliyordu. Kapitalistlere sadece kârlarını düşünmemeleri, toplumsal sorumluluklarını da yerine getirmeleri çağrısında bulundu. Yurtseverlik sayesinde ekonomideki zorlukların aşılabileceğini belirten Mandela, bazı büyük tekellerin giderek ekonomik yaşamı tek başına denetlediklerini ve bunun bir diktatörlük biçimine büründüğünü vurguladı.

Mandela konuşmasında, kongre öncesinde alt örgütlere sunulan raporlara yöneltilen eleştirileri gözeterak, beyaz oligarkların belirleyici gücüne saldırdı. ANC yönetimi karma ekonomiyi savunmakta, devletin sorumluluğu altında pazar ekonomisinin pozitif mekanizmalarının kullanılmasını talep etmektedir. 1994 seçimlerinden bu yana gündeme getirilen toplumsal dönüşüm programının hayata geçirilmediğini, siyasal özgürlüklerin sosyal düzenlemeler olmadan içi boş bir ceviz kabuğu olduğunu belirten resmi ANC raporu, şimdi gerekli olanın bir sosyal devrim olduğunu söylemekte ve yürürlükteki sosyal sistemin siyah kitleleri baskı altına alan mekanizmalar üzerinde oturduğunu işaret etmektedir.

Kongre öncesinde ANC'nin gelecekteki ittifak politikası üzerine en önemli karşı eleştiri ANC yürütme

komitesi üyesi Peter Mokaba tarafından yönetildi. Mokaba yeni yönetim altında beyaz burjuvaziyle işbirliği içinde palazlanan siyah orta burjuvazinin sözcüsü durumunda. ANC'nin COSATU sendika federasyonu ve Komünist Partisi'yle ittifak yapmasını şiddetle eleştirmekte, serbest pazar ekonomisini savunmakta ve sanayide siyah kesimin güçlenmesi için devlet desteği verilmesini talep etmektedir. Bu tür karşı çıkışlara rağmen ANC söz konusu ittifakı sürdürmek zorundadır. Zira beyaz burjuvazinin egemenliğine karşı tek güç yine de örgütlü işçi sınıfıdır.

ANC içinde tartışma ve değişik akımların ortaya çıkması yaşanan sürecin sonuçlarıdır.

1994 seçimleri ve sonrası

ANC önderliği ile beyaz egemen sınıf arasında "apartheid"ın kaldırılması konusunda sağlanan uzlaşmadan sonra yapılan seçimler, bugüne kadar halk kitlelerinin sosyal yaşamlarında herhangi bir değişiklik ortaya çıkarmamıştır.

27 Nisan 1994'te yönetime gelen

ANC siyasal özgürlükleri sağlamış, fakat ekonomik-sosyal reform programları beyazların egemenliğinin duvarlarına çarpmıştır. Tekellerin sözcülerinden birinin "devrim sizin, ekonomi de bizim" sözleri, yeni politik ilişkileri tanımlamaktadır. Anglo American Corporation of South Africa'nın yönetim kurulunda bir siyahın yer alması bir yana, bir yabancı gözlemci söz konusu tekelin yıllık konferansında bir siyah muhabirinin dahi bulunmadığını belirtmektedir. Nijerya Başbakanı, Mandela'nın hazır bulunduğu bir toplantıda onu "beyaz devletin siyah başkanı" olarak nitelemiştir. Bu sözler Güney Afrika'nın bugünkü gerçek ekonomik-politik durumunu tanımlamaktadır. Yerel orta siyah bir burjuva sınıfının yükselmesine rağmen ekonomik yaşam beyaz azınlık tarafından denetlenmektedir. En ileri politik program dahi bir şey ifade etmemektedir. Mandela hükümeti Güney Afrika'nın ekonomisinin %90'na egemen olan beyaz sermaye güçlerine bağımlı olma gerçeği karşısından ezilmektedir. Diğer taraftan sosyal yaşamlarında bir düzelleme olmayan emekçiler Mandela hükümetine karşı seslerini yükseltmektedirler. Beyaz banka müdürleri, eski bürokratlar beşbin kilometrekareyi bulan alanlar üzerinde tenis sahaları oluşturulmuş, siyah kitleler en kötü koşullarda yaşamaya devam etmektedir. ANC'nin yönetime gelirken vaadettiği milyonlarca konut kağıt üzerinde kalmıştır. İşsizlik oranı siyah nüfus içinde %35'lere dayanmıştır.

'90'lı yıllara kadar ekonomik, politik ve sosyal bakımdan sistematik olarak apartheid rejiminin baskı yöntemleri altında ezilen ve horlanan halkın yeni hükümetten beklentileri büyüktü. Kölecilik, ardından sömürgecilik izleniminde oluşan toplumsal yapı 1948 yılında Ulusal Parti'nin yönetimindeki

beyazların egemenliğinde tam kurumlaştırıldı. Siyah halk yoğun dışlanmaya tabi tutuldu. Beyazlardan uzak bir yaşama, açık cezaevine mahkum edildi. Halkın %90'ını oluşturan siyah nüfus her türlü katliama maruz kaldı.

Apartheid sistemine tepki duyan kitleleri harekete geçirmeyi başaran ANC, başından itibaren beyaz egemenliği hedef alan, beyaz azınlığın ekonomik-politik gücünü zora dayalı bir bir sosyal devrimle yıkmayı hedefleyen bir programa sahip olmadı. '60'lı yıllarda gençlik kesiminde gelişen radikal direniş ve kıtada gelişen silahlı ulusal kurtuluş hareketlerinin etkisiyle uzun bir dönem silahlı bir mücadele sürdüren ANC, tutarlı bir ulusal demokratik programa dahi sahip değildi. Sosyal bileşimi bakımından heterojen bir yapıdaydı. Politik programını sadece siyahların kimlik sorununa ve apartheid sisteminin çağdışı kurumlarının kaldırılmasına endeksledi. Çıplak bir beyaz sermaye egemenliğinin hüküm sürdüğü Güney Afrika'da kimlik sorununun gerçek çözümünün bu iktidarı devirmeden bağımsız ele alınamayacağı, bu sorunun sosyal devrim sorunuyla içiçe geçtiği perspektifinden uzak olundu. Sistem içi bir ara çözüm her zaman öne çıktı. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bu çözüm emperyalistler için de en cazip yol haline geldi.

Gelinen yerde Mandela'nın kendisi de düş kırıklığı yaşadığını gizlememektedir. Sermayeyi elinde bulunduran beyaz burjuvazi, yönetim siyahların elinde olsa da, gelişmelere kendi çıkarları doğrultusunda yön verebilmektedir. Emekçi kitleler büyük bir düş kırıklığı yaşamaktadır. ANC üyeleri dahi birçok bölgede mafya yöntemleriyle kendi ekonomik-politik konumlarını güçlendirmeye çalışmaktadır. ANC'nin ekonomik-politik programının başarısızlığı görüldüğü ölçüde bu tür gelişmeler yaygınlaşmaktadır.

Güney Afrika için gerekli olan bir toplumsal devrimdir. Siyah emekçiler '94 yılından bu yana sosyal devrim mücadelesiyle birleşmeyen soyut bir kimlik mücadelesinin hiçbir şeyi çözmediğini kendi deneyimleriyle öğrenmişlerdir. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçiler köklü çözümler istemektedir. ANC bu talepleri gerçekleştirme güç ve olanağından yoksundur. ANC'nin kitle desteği giderek zayıflamaktadır. Özellikle işçi sınıfı içinde sermaye egemenliğini tasfiyeyi hedefleyen programa sahip devrimci gruplar giderek güç kazanmaktadır.

SINIF MÜCADELESİNİN “ÖZEL TİP” MEVZİLERİ: ZİNDANLAR

Bugün faşist devlet zindanlardaki komünist, devrimci, yurtsever tutsaklara dönük yeni bir saldırı politikasını devreye sokmaktadır. Çok değil 1.5 yıl önce 1996 ölüm orucu ve süresiz açlık grevi direnişiyile püskürtülen “Hücre Tipi Cezaevi” saldırısı çok daha kapsamlı bir tarzda tekrarlanmak istenmektedir. Bunun için burjuva basında devrimci tutsaklara dönük karalama kampanyaları sürdürülmekte, zindanlarda tutsaklara yönelik provakasyon ortamları yaratılmakta, tutsak aileleri üzerindeki baskılar arttırılmaktadır.

Faşist devletin bu saldırı politikaları yeni değildir. Bütün bunlar sermayenin toplumsal hareketleri ve devrimcileri “ezme ve ehlileştirme” politikasının zindanlara yansımasıdır. Faşist devlet kavga alanlarından kopardığı devrimcileri, zindanlara tıkmakla yetinmemekte, burada da uyguladığı terör ile teslimiyeti dayatmaktadır. Böylece hem ideolojik-politik ve moral bir zafer kazanmak istemekte hem de kitlelere gözdağı vermektedir.

Devrimci tutsaklar faşist devletin bu politikalarına karşı bedel ödemeyi göze alan dişe diş bir mücadele yürüttüler. Diyarbakır zindanlarından başlayan, 1984’te TTE (tek tip elbise) uygulamasına karşı ölüm orucu ile süren, Eskişehir Tabutluğu’nun kapatılmasını hedefleyen ve 1996 zindan direnişiyile doruğa çıkan bir dizi mücadele bunun bir göstergesidir. Devrimci tutsaklar bugün bu direnişin politik kazanımlarını kullanmaktadır.

Fakat bütün bu direniş ve mücadeleler bir dizi sorun ve tartışmayla birlikte yürütüldü. Komünistlerin 1996 Zindan Direnişi vesilesiyile yaptıkları değerlendirmeler, bu sürecin olumlu/olumsuz yanlarını birlikte içeren bir nitelikteydi. Bu değerlendirmelerimiz kabaca; “içeride kararlı tutum, dışarıda zayıf destek” başlığıyla özetlenebilir. İçerik olarak temelden farklılık taşısa da, bu tartışmalar devrimci hareket içinde de sürdü, sürüyor.

Ancak, en az tartışılan ya da hiç değenilmeyen konu devrimci hareketlerin zindanlardaki mücadelelerde duruşları, politik hatlarıdır. İlk bakışta, bu konuda bir tartışma yapmak şaşırtıcı görülebilir. Bugüne kadar faşist devletin saldırıları karşısında dişe diş bir mücadele yürüten, militan bir hat izleyen devrimci hareketin zindanlardaki duruşlarının, mücadele anlayışlarının neresi tartışılır denilebilir. Fakat işin özünde problem çok daha kapsamlıdır ve sorun bu duruşun anlamı ve sınırları üzerinden çıkmaktadır. Sorunu daha somuta indirgeyecek olursak 1996 zindan direnişinin üzerinden hentiz 1,5 yıl geçmişken benzer içerikte bir saldırının çok daha kapsamlı ve pervasızca uygulamaya konulabilmesidir. Ya da 1996 zindan direnişinden hemen sonra 11 yurtsever tutsağın Diyarbakır zindanlarında katledilebilmesidir. Ve bütün bu olguları devrimci hareketin kitle bağlarındaki zayıflıkla, dışarıda varolan önderlik ve inisiyatif boşluğuyla açıklanmasının yeterli olup olmayacağıdır. Bu süreçte devrimci hareketin zindan politikasının hiç mi rolü yoktur? Sorular çoğaltılabilir, fakat bu kadarı bile belirli bir çerçeve çizmeye yetiyor.

Görünen o ki bugün zindanlarda iki farklı anlayış, ama tek bir politik hat bulunmaktadır. Bunlardan ilkinin PKK şahsında yurtsever hareket, diğerini ise değişik kanatlarıyla devrimci demokrasi

temsil etmektedir. Nedir bu çizgilerin zindanlardaki mücadele anlayışları ve politik bakışları?

PKK tarafından ortaya konan ve Kürdistan’ın temel, Türkiye’nin arka cephe; gerillanın temel, zindanların tali mücadele olanakları olduğu biçiminde ifade edilen ama özünde “siyasal çözüm” anlayışının zindanlardaki izdüşümü olan, uzlaşmacı-geri politik mücadele hattını örten bir şal işlevi gören anlayıştır. Bu bir yandan zindanlardaki mücadelenin genel politik mücadeleyle bağlantısı anlamında devrimci hareketten farklı olarak bir olumluluğu işaret etmektedir. Fakat diğer yandan poltikanın “siyasal çözüm” anlayışı çerçevesinde belirlenmesi uzlaşmacı bir mücadele, savunmacı bir çizgiye yol açmaktadır. Bu noktada farklılaştığı devrimci hareket ile politik savunma çizgisinde ortaklaşmakta ve benzeri sonuçlarla yüzyüze gelmektedir.

Devrimci hareketin değişik kanatları tarafından temsil edilen diğer çizgi ise çok daha farklı bir görünüm sunmaktadır. Bu, zindan mücadelesinin kendi içinde tanınlanması, genel politik süreçlerden kopanlarak ele alınması olarak ifade edebileceğimiz bir anlayıştır. Bu bir yanıyla mücadeleyi ezilme-direnme kavrayışına indirgeyen, bu anlamda bir militanlık barındıran ama aynı mücadele hattını hak kazanımı-kaybına çeken bir süreç olarak yaşanmasını doğurmaktadır. Sonuçta devrimci demokrasi tarafından izlenen çizgi militan bir mücadeleye dayanan ama “tutsak hakları” çizgisini geçmeyen ve bu yüzden de savunmacı bir politik hatta sahiptir. Burada söylenen hiç de devrimci hareketin zindanlara dönük saldırıları doğru kurgulamadıkları anlamına gelmemektedir. Devrimci hareket genele dönük saldırılar ile zindanlara dönük saldırılar arasındaki ilişkiyi kurma noktasında açık bir bilince sahiptir. Ve 1996 zindan direnişi bu tür bir bilinç üzerine oturmuştur. Sorun bunun doğru bir politik hat ile hayata geçirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Faşist devlet zindanlara dönük saldırılarını genel politikalarının bir parçası olarak uygulayabiliyor. Devrimci hareket ise zindanlarda bunu gözetken bir politik mücadele hattı izliyor. Bu herşeyden önce devrimci hareketin zindan mücadelesine yaklaşımındaki bir kavrayış sorunundan kaynaklanmaktadır. O halde yapılması gereken hak kazanma-kaybetme ya da “tutsak hakları” biçiminde ifade edebileceğimiz zindanlardaki savunmacı mücadele hattının terkedilmesi gerektiğidir. ‘96 Ölüm Orucu direnişi bu açıdan oldukça önemli dersler vermektedir. Faşist devletin genel politikalarının bir parçası olarak algılanan zindan politikaları bu tür bir bilinçle karşılanmış, fakat sonuçta mücadele Eskişehir-Ümraniye şeklinde ifade edebileceğimiz bir hak kazanma-kaybetme çizgisine çekilmiştir. Daha da önemlisi direniş sonrasında elde edilen politik kazanımlar zindanlarda yükseltilecek yeni bir mücadelenin olanaklarına dönüştürülmemiş, son 1,5 yıl bir bekleme süresi olarak geçmiştir. Oysa en kaba yaklaşımla dahi ölüm oruçları ile toplumsal duyarlılığın gündemine giren zindanlar sorunu üzerinden faşist devletin adalet mekanizmalarını sorgulayan bir kampanya gerçekleştirilebilirdi.

Bugün faşist devletin zindanlara dönük saldırılarına zemin hazırlayan en önemli olanaklardan birisi de zindanlar üzerindeki mücadelelerinin devrimci hareketin

izlediği bu çizgi oluşturmaktadır. Mücadele hattının hak kazanma-kaybı çizgisine indirgenmiş olması hem faşist devletin fiili saldırılarını engelleyen bir etki olmakta, ama aynı zamanda politik inisiyatifin kendisine geçmesine yol açacak yeni saldırı zeminleri hazırlamasına neden olacaktır. Bugün faşist devletin açıktan bir saldırıyı göze alamamasının, ama aynı zamanda saldırı politikalarında da pervasızlık göstermesinin arkasında bu yatar.

Yukarıda ifade edilmeye çalışılan anlayıştan da görüldüğü gibi faşist devlete gerçekleştireceği saldırılarda politik inisiyatif veren zindanlardaki yurtsever ve devrimci tutsakların izledikleri mücadele çizgisidir. Bu mücadele anlayışı ve çizgisi yalnızca yukarıda belirtilen sonuçların ötesinde demokratik kitle örgütlerinden tutsak aileleriyle ilişkiye kadar bir dizi alanda bir dizi sorun üretmektedir. Zindanlarda gerçekleştirilen mücadele süreçlerini bir de bu açıdan incelemek gerekmektedir.

PKK açısından izlenen politik hattın “siyasi çözüm” çerçevesine dayanan savunmacı karakteri ilk etapta 10 000’in üzerindeki tutsak ailesinin atıl kalmasına yol açmaktadır. Bu çizgi demokratik kitle örgütleri ile olan ilişkiyi de belirlemekte, mevcut ilişkilerin “siyasal çözüm” çerçevesinde belirlenen çok dar bir alana sıkışmasına yol açmaktadır. Zira zindanlara dönük saldırı genel saldırının bir parçası olarak uygulanmaktadır ve “siyasal çözüm”e endeksli savunmacı politik hat işin bu yönünün gözardı edilmesine yol açmaktadır. Sonuçta emekçi hareketine, toplumsal muhalefete dönük çok sınırlı bir ilgi duyulmaktadır. Bu da bu mücadele dinamikleri ile olan ilişkiyi sınırlandırmaktadır. Bu noktada ise devrimci hareket çok daha farklı bir konumda bulunmaktadır. PKK zindan mücadelesini politik süreçlere bağlı bir temelde, “siyasal çözüm” eksenine bağlı olarak yürütmekte ve yaşanan sorunlar bu temelde ortaya çıkmaktadır. Devrimci hareket ise zindan mücadelesini genel politik mücadeleden kopartarak ele almaktadır. Mücadelesini hak kazanma-kaybı çerçevesinde militan bir hatta oturtmakta, demokratik kitle örgütleri ve tutsak aileleri ile bu temelde bir ortaklık yaratmaktadır. Demokratik kitle örgütleri ile “tutsak hakları” gibi çok dar bir alanda kalan bu birliktelik genel saldırılar karşısında ortak bir politik hatta dönüşmemektedir. Devrimci demokrasinin etkisindeki tutsak aileleri ise bu çerçevede militan bir tutuma girmekte, militan bir mücadele hattı izlemektedirler. Fakat bu mücadele çizgisi saldırılar karşısında savunmacı bir temelde kalmaktadır, yükselen ve düşen bir çizgi oluşturmaktadır. Bu hem tutsak ailelerini orşun, yıpratıcı bir süreç oluşturmakta, hem de politik mücadelenin çok dar sınırlarda kalmasına yol açmaktadır.

Bir de izlenen bu mücadele hattının zindanlarda devrimci yaşam açısından yarattığı sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunu ise komünistlerin zindan politikaları ile bir arada işlemek gerekmektedir.

Öncelikle komünistler açısından güncel önemde olan pratik-politik bir sorundan başlayalım. Bu faşist devletin gündeme koyduğu saldırılar karşısında zindanlarda yükseltilen ve CMK şahsında ifadesini bulan yeni sürece ilişkindir. Açık ki, zindanlardaki mücadelelerin devrimci hareketin sonu

izlediği bu hatta dönük bir ideolojik-politik mücadele yürütülmesi gerekmektedir ve şu anki CMK süreci bunun acilleştirmektedir. Zira CMK’nın yeniden başlattığı direniş ve eylem süreci sermaye devletin saldırıları karşısında belirli bir politik inisiyatif yakalama amacı gütmesine rağmen izlenilen hattın savunmacı mantığı bunu zora sokmakta, zindan mücadelesini genel mücadele dinamiklerinden ayıran bir durum ortaya çıkmaktadır. Bugün “hücrelere girmeyeceğiz” söylemine dayanan ve ‘96 Ölüm Orucu’nun kazanımları üzerinden yükseltilmeye çalışılan bir politik hat izlenmektedir. Zindanlara dönük bu saldırıların genelle bağı koparılmaktadır. Çok kaba bir tarzda söylemek gerekirse bugün için işçi-emekçi hareketinden zindanlara dönük bir destek gelmemekte, ama bu desteği almak yönlü bir perspektif de bulunmamaktadır. Mesela direnişte bulunan işçilere tutsak ailelerinin ziyaretleri düşünülmeli ve kabaca “sizleri açlığa mahkum ediyorlar, çocuklarımızı hücrelere tıkyorlar”, “devlet sizlere üç kuruşluk sağlık hizmetini, sigorta hakkını çok görüyor, ama trilyonları cezaevlerinde hücre yapmaya ayınyorlar. Hücreler bugün devrimcileri, yarın hakları için mücadele eden siz işçileri tıkmak için yapılmaktadır ve sizler zaten bugün devlet terörü ile cezaevlerine atılma, tutuklanma tehlikesi ile karşı karşıyasınız.” perspektifiyle destek örgütlenmelidir.

Buradan, biz komünistlerin zindan politikalarına girebiliriz. Bu, savunmacı çizginin reddi ve zindanlardan genel siyasal süreçlere müdahaleyi göz önünde bulunduran bir politik hattır. Komünistler için sorun sadece hücrelere girip/girmemek, ya da hak kazanımlarını kendi içinde bir amaçlaştırmak değildir. Bunun için, yalnızca saldırılar karşısında izlenecek politik çizginin değil, tutsak ailelerinden direnişlere müdahaleye kadar bir dizi farklı tavrın ortaya konması gerekmektedir. Belki bugün için bir direniş ziyareti örgütleyemeyebiliriz ama onları örneğin, kendi çevrelerinde bir bağış kampanyasına yönltebiliriz. Ya da hücrelere girmemek temeline elde edeceğimiz kazanımları zindanlarda politik mücadeleyi /örgütsel faaliyeti yükseltmenin zeminine çevirebiliriz. Bu, zindanlardaki komünist tutsaklarca çıkar sağlamak ve tutsak ailelerinin direnişlere, ÖDK’lere müdahale amacı güden bir bültenden, kampanya olarak yürütülecek bir dizi politik faaliyetin olanaklarının bulunması anlamına gelmektedir.

Açıktır ki, yazılanlar bugün neyin yapılabileceği üzerine değil nasıl bakılması gerektiği üzerindedir. Sorun hak gaspları karşısında direnip-direnmememe sorunu değil, bu kazanımların sınıf mücadelesine yapılabilecek katkının olanağı olarak görülüp görülmediği sorundur. Sorun cezaevleri üzerinden yükseltilecek bir mücadele ile de sınıf hareketine bir müdahale alanı bulunduğunun ve bir müdahalenin yapılabileceğinin kavranması sorundur. Sorun zindanlardaki mücadele dinamikleri ile, mücadele süreçleri ile genel politik-siyasal faaliyeti uyumlaştırma sorundur. Ve bugün partileşme süreci ile farklı bir kimlik olarak ortaya çıkan komünistler sorunları bu perspektifle çözmelidirler. Ortaya çıkan olanakların değerlendirilmesi de bu bakış açısının oturtulması çerçevesinde olanaklı olacaktır.

Ümraniye Cezaevi’nden bir EKİM davası tutsağı

Demiryolları sektörü ve özelleştirme saldırısı-1

Sermayenin işçi sınıfı ve emekçilere karşı son yıllarda yoğunlaştırdığı dünya ölçekli saldırıların neredeyse en temel ve aynı zamanda en önemli biçimi özelleştirmedir. Özelleştirme saldırısının ideolojik ve siyasal arka planı, pratikte aldığı biçimler ve sonuçta saldırının muhatapları nezdinde yol açtığı tahribat ve kayıplar, basınımızda hemen her yönü ile işlenmiş bulunuyor.

Öncesi kuşkusuz oldukça gerilere uzanıyor; fakat özellikle burjuvazinin yaşadığı '94 krizinden bu yana işçi sınıfı ve emekçiler çok yönlü saldırı politikalarının açık hedefi durumuna geldi. Sermaye cephesinden tüm bu saldırılar yaşadığı krizin faturasını ödetebilmenin, bunalım öğelerini bir süre için de olsa ileriye atabilmenin tek çaresiydi. Dolayısıyla hem yaşanan dönemsel krizin oluşan faturasını işçi ve emekçilere ödetmek, hem de geçmişte kazanılmış çeşitli hak ve mevzileri tırpanlamak bu topyekün saldırıların temel hedefleriydi. 5 Nisan kararları ile startı verilen saldırı geniş bir sürece yayıldı. Temel ayaklarından birini özelleştirme uygulamalarının oluşturduğu bu saldırıda, içerisinde bulunduğu tüm siyasal istikrarsızlığa rağmen burjuvazi önemli bir başarı elde etti. Tüm bu saldırılara karşı işçi sınıfının durumunu anlatabilecek en iyi ifade, "savaş alanına bile çıkmadan yenilgiye boyun eğmek" olabilir. Burjuvazinin dolaysız zoru ve sendika bürokrasisinin sınıf safırlarındaki ajan faaliyeti türünden bir takım engellemeler bir yana; tüm bunlardan daha önemli olanı devrimci önderlik bunalımını aşamayan sınıf hareketinin önemli bir varlık ortaya koyamamasıdır. Gerçekten de '94 ve '95 döneminde ortaya konan bir dizi eylemlilik sendika bürokrasisinin sınıfı denetim aracına dönüştüğü ölçüde tepkiler cılızlaştı. Önderlik bunalımı, sermayenin kapsamlı kuşatmasıyla ve doğrudan saldırılarıyla çakıştığı ölçüde, sınıf hareketinin nefesini kesen bir cendereye dönüştü.

Bütün bu saldırı politikalarının bugün artık geride kaldığını söylemek hayal kurmak olur. Saldırıları belki farklı biçimler de alarak bütün hızıyla sürüyor. Sermayenin sürekli aksaklıklarla karşılaşan ve istendiği şekilde bir türlü uygulanamayan özelleştirme politikalarına bugün yeniden ağırlık verildiği görülüyor.

Daha önce taşeronlaştırma ve sözleşmeli personel uygulamalarıyla mevcut sendikal örgütlülüğü zayıflatılmak istenen demiryolu çalışanlarını bugün özelleştirme yoluyla bir kez daha kısaca almak istiyor sermaye devleti.

ANASOL-D hükümeti'nin Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir, demiryollarına ilişkin yeni devlet politikalarını oluşturmak için kapsamlı bir çalışma içerisinde görülüyor. Bu konuda tasarlananlar, yaklaşık iki ay önce kamuoyuna açıklanmış bulunuyor. Kuşkusuz bir nabız yoklama ve kamuoyu oluşturma amacı da taşıyan bu açıklamaya göre demiryolları önce rehabilite edilecek, daha sonra da

banlıyo işletmeleri özel sektöre devredilecek.

Bu genel açıklamayı Eylül '97 ortalarında daha kapsamlı bir açıklama izledi. Açıklama, demiryolları için bir "Yeniden Yapılandırma Projesi" ile ilgili bilgiler içeriyor. Planın 1998 başında uygulamaya sokulması düşünülüyor ve tüm hazırlıklar buna göre yapılıyor. Söz konusu plan, 1998-2002 dönemini kapsayan 518 trilyon bütçeli bir yatırım (rehabilitasyon) planı eşliğinde yürütülecek. Yani sektördeki devlet kuruluşları öncelikle yeniden yapılandırılacak ve ardından burjuvazinin yağmasına açılacak, bir kısmı özelleştirilecek.

14 Eylül 1997 tarihli bir haftalık gazetede (*Gazete Pazar*) TCDD'nin yeniden yapılandırma projesinin neleri öngördüğü şöyle sıralanıyor:

"Ticari kurallar çerçevesinde çalışarak hükümetin finansman yükünü azaltılacak bir kurumsal yapı oluşturmak.

Sübvansiyonları, belirli amaçları gerçekleştirilmeyi hedefleyecek şekilde yeniden düzenlemek.

Demiryolu işletme faaliyetleri dışında kalan limanlar, hastaneler, eğitim merkezleri gibi birimlerin muhasebelerini ayırtmak ve hizmetlerini üçüncü şahıslara kiralamak. İhtiyaç fazlası taşınmazları belirlemek ve değerlendirmek.

Bölgesel örgütlenmeden vazgeçerek yolcu ve yük taşımacılığı bazında yeni bir örgütlenme şeması oluşturmak.

Bunları mümkün kılacak bir demiryolu yasası çıkartmak."

Burada söylenenlerin ne anlama geldiğini sektörde örgütlü bulunan BTS üyesi kamu emekçilerinin 23 Eylül tarihli basın açıklamasından aktaralım. Kamu çalışanları, bu açıklamada "Yeniden Yapılandırma Projesi"nin gerçek amaçlarına dikkat çekiyorlardı. *"Bu proje ile demiryollarından 20 binin üzerinde emekçi işten atılacak. Eskişehir, Sivas ve Adapazarı'ndaki büyük fabrikalar dahil bütün demiryolu fabrikaları tasfiye edilecek. Yüzlerce istasyon kaldırılacak, onlarca tren seferi iptal edilecek, yüzlerce kilometre hat kapatılacak. Demiryolu limanları, iskeleleri, hastaneleri satılacak. TCDD'nin arazileri, binaları, lojmanları yağmalanacak."* (Emek, 24 Eylül '97)

Planlanan saldırının kapsamı bu denli geniş.

Özelleştirme demiryolu sektöründe ilk defa gündeme gelmiyor. Bu konuda sermaye devletinin geçmişte, Özal hükümetleri döneminde de belli girişimleri oldu. Ancak sermaye devleti açısından taşımacılıkta demiryollarının stratejik bir yere sahip oluşu, TCDD'nin devasa boyutlardaki işletme ve finansman hacmi sonuç alınmasını engelledi. Demiryolları için belli bir özelleştirme stratejisinin geliştirilmemiş olması, doğrudan doğruya bazı fabrikaların devredilmek istenmesi başarısız bir girişim olarak kaldı.

Bu kez durum bir çok bakımdan farklı. Sermaye devleti, öncelikle kaynaklı sorunları büyük ölçüde aşmış

durumda. Yaptığı hazırlıkların kapsamı bu kez daha ciddi adımlar atabileceğini gösteriyor.

Demiryollarının yanısıra daha birçok sektörde değişik özelleştirme planları geliştiriliyorken özellikle bu sektöre dikkat çekmemizin belli bir anlamı var. Sektörle ilgili bilgi ve veriler incelendiğinde bu daha rahat anlaşılacak ama yine de önden kimi noktalara değinmek gerekiyor.

Demiryolu asıl işlevi bakımından bir hizmet işkolu. Yük ve yolcu taşımacılığı amacı etrafında şekillenmiş değişik üretim ve hizmet birimlerinden, işletmelerinden oluşuyor. Bu sınırlar içerisinde ve şu anda taşıdığı bir dizi özellik üzerinden işkolu stratejik bir sektör olarak niteliyoruz. Bu tanımlama, demiryolu sektörünü, metal ya da petrokimya türünden bir stratejik sektör olarak değerlendirmek anlamına gelmiyor kuşkusuz. Yapılan daha çok sektör ve sektördeki sınıf bölüğünün taşıdığı kimi özellikler dikkate alınarak önümüzdeki dönem burada ortaya çıkacak mücadele dinamiklerine dikkat çekmek.

Sektörün ülkenin bir çok bölgesine yayılmış olması, birçok sektörle içiçe geçen bir hizmet üretiminin söz konusu olması, dolayısıyla değişik sektörlerdeki sınıf bölükleriyle etkileşim olanaklarının fazlalığı; sektördeki kamu çalışanları sendikasının tüm taşımacılık sektöründe (hava, deniz) belli bir alan çalışmasının mevcut olması... Tüm bu faktörler özelleştirme saldırısına karşı demiryolu sektöründeki birleşik karşı koyuş olanaklarının diğer bir çok sektöre göre hayli fazla olduğunu gösteriyor. Tam anlamıyla sermaye uşağı bir sendikal koruculuk sistemine rağmen sektördeki sınıf bölüğünün örgütlenme düzeyi ve geleneği, yanısıra edinilmiş mücadele birikimi ve bunlara benzer birtakım özellikler ise sektörün doğrudan avantajları durumunda. Tüm bunlar, yeni dönem özelleştirme saldırısına karşı bir direnç noktasının bu sektörde oluşabileceğini, bunun hiç de uzak bir olasılık olmadığını gösteriyor.

Komünistlerin 20 Temmuz eylemi vesilesiyle yaptığı "öncü sektör eksikliği" bugün tüm yakıcılığıyla geçerliyse eğer, bu rolü oynaması ihtimali oldukça yüksek olan demiryolu sektörüne önümüzdeki dönemde daha özel bir ilgi göstermeliyiz. Alandaki komünistler sadece faaliyetin şu andaki düzeyi ise sadece görev ve sorumluluklarımızın kapsamına işaret etmektedir.

İhtilalci sınıf partisinin kızıl bayrağını her alanda yükseltmek için daha fazla çaba!

Sınıf savaşında sektörün önemi

Önce sektörün kimi özelliklerine kısaca değinelim.

Ülkede yapılan toplam yük ve yolcu taşımacılığında demiryollarının payı aslında çok düşüktür. Toplam yolcunun % 3-4'ü, toplam yükün ise ancak % 10'u kadarki demiryolları ile taşınmaktadır. Buna rağmen büyük miktarlarda yük söz konusu olduğundan

ya da taşıma nispeten uzak mesafelere yapıldığında demiryolları bir çok bakımdan hala çok avantajlıdır. Hammadde sanayi ürünleri, tahıl başta olmak üzere çeşitli tarım ürünleri, trenlerle taşınan temel yükler sayılabilir. Maden ve kömür bölgeleriyle demir-çelik fabrikaları ya da termik santraller arasında kurulan taşıma köprüleri de, avantajlarından dolayı daha çok demiryolunu tercih eder. Kısaca, kapitalist ekonomik yapı içerisinde, özellikle büyük ölçekli taşımacılık açısından demiryollarının kolay doldurulamayacak bir yeri vardır.

Bugün ülkelerin askeri savunma stratejilerinde gözönüne alınan temel faktörlerden birisi de taşımacılıktır. Bölgeler arasında hızlı ve maliyeti düşük taşımacılık askeri anlamda her zaman bir avantajdır. Demiryolları orduların işine en fazla yarayacak yegane taşımacılık sistemlerinden birisidir. Burjuvazi gerek ülke içerisinde gerek duyduğu asker, silah ve muhimmat sevkiyatında, gerekse Avrupa'dan Ortadoğu'ya kadar benzer dış sevkiyatlarda demiryollarına oldukça önem vermektedir. Avrupa demiryolu şebekesini Ortadoğu'ya bağlayan demiryolu hattının askeri bakımdan önemi tartışmasıdır.

Demiryolu taşımacılığı oldukça kapsamlı bir sektördür. Görüleceği üzere imalat sanayinden liman işletmeciliğine kadar birçok fonksiyon bu sektör bünyesinde mevcuttur. Bu da oldukça geniş bir ekonomik işletme hacmi ortaya çıkartmıştır.

Sektörde istihdam hacmi oldukça geniştir. Taşeron işçilerini dışında tuttuğumuzda bile sektörde yaklaşık 70 bin işçi ve emekçi istihdam edilmektedir.

Tüm bunlar incelediğimiz demiryolu taşımacılığı sektörünün, süren sınıf savaşındaki stratejik konumuna işaret etmektedir. Çeşitli nedenlerden dolayı işçi sınıfının bu sektördeki bölüğünün şu an için nispeten atıl bir konumda olması, sektörün bu stratejik önemini değiştirmez. Sadece komünistlerin alandaki görevlerinin kapsamını genişletir.

Diğer stratejik sektörlerin bir tamamlayıcısı olarak bu sektöre yönelik olarak da uzun vadeli bir çalışma tarzını bugünden planlamak, olanakları yarattığı ölçüde ısrarlı ve soluklu bir çalışmayı burada yaşama geçirmek gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde burjuvazinin saldırılarıyla doğrudan muhatap olacak bir sektör olması bu olanakların ortaya çıkışını kolaylaştıracaktır.

Sektörün geçmişi eskilere dayanır

Türkiye'de demiryollarının tarihi oldukça eskidir. Osmanlı'nın son dönemlerinde, geniş imparatorluk topraklarının emperyalist yağma ve sömürüye açılmasıyla paralel olarak ortaya çıkmış ve giderek gelişmiştir. Hemen bütünüyle yabancı sermaye tarafından finanse edilen demiryolları inşaatları, Anadolu ve Ortadoğu'nun yeraltı-yerüstü zenginliklerinin

sömürülmesinde bir araç olarak görülüyordu. Gerçekten de bu zenginliklerin emperyalist metropollere aktarılabilmesi için en uygun araç o gün demiryolu taşımacılığıydı. Tabi aynı şekilde, bu sömürü alanlarını denetim altında tutabilmek, bunun için gerekli asker ve silah sevkiyatını en hızlı biçimde yapabilmek için de demiryolları kullanılacaktı. Osmanlı için ise demiryolları, batılı emperyalistlerle yakınlaşmanın, onlardan daha fazla ilgi görmenin bir parçasıydı. Hanedan, kendi egemenliğini emperyalistlere yaslanarak güvenceye alabilmek için elindeki toprakları sınırsız bir sömürtiye açmakta sakınca görmüyordu.

Bu amaçlarla 1860-1923 yılları arasında toplam 3865 km. demiryolu döşendi. Bunlar, inşasını gerçekleştiren yabancı sermaye tarafından çok çeşitli imtiyazlarla işletildi. Cumhuriyet kurulduktan sonra bazı imtiyazlar korundu. Giderek tüm demiryolu şebekesi devletleştirildi.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkede kapitalist gelişme, devlet imkanlarının tümüyle seferber edilmesi esasına dayanıyordu. Sermaye birikimi oldukça yetersiz durumdaydı ve olduğu kadarıyla da büyük bölümü devlet elinde toplanmıştı.

Devlet eliyle kapitalizmin geliştirilmesi çabalarının bir ayağını da doğal olarak taşımacılık sektörüne yapılan yatırımlar oluşturdu. Bu doğaldı; zira kapitalizmin gelişebilmesinin koşullarından biri de hammadde ve ürün akışının sağlanacağı ulaşım altyapısının yeterli olmasıdır. Bu temel gerçekten hareketle “muasır medeniyetler seviyesine” ulaşmanın temel koşullarından biri olarak da demiryollarını iyileştirmek ve geliştirmek hedeflendi. Zaten yer yer tahrip olmuş demiryolu ağı, genç burjuvazinin elindeki en ileri taşımacılık olanağıydı. Dönemin teknolojik gelişmeleri de zaten çeşitli bakımlardan alternatif olabilecek daha farklı (havayolu, karayolu) taşımacılık yöntemlerine fazla olanak tanımıyordu. Deniz taşımacılığı kısıtlı da olsa bir ihtiyaca cevap veriyordu kuşkusuz. Ancak o da büyük ölçüde dış ticaretle sınırlı bir işlev görüyordu. Fakat genç cumhuriyetin umduğu ve planladığı; ağırlıklı olarak sanayi ve tarım alanında yaşanacak kalkınma ve gelişim ise ülkenin değişik kesimleri arasında ihtiyaca yanıt verebilecek bir taşımacılık ağına ihtiyaç duyuyordu.

Demiryolu ağının onarımına, iyileştirilmesine, geliştirilip yaygınlaştırılmasına hız verildi. “Demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan” kalıbı, demiryollarının gelişimiyle cumhuriyetin gelişimi arasında nasıl bir paralellik kurulduğunu oldukça iyi anlatmakta.

1930 yılına gelindiğinde toplam demiryolu uzunluğu 5632 km’ye ulaşmıştı. 7 yılda 1800 km civarında yeni yol inşa edilmiş ve kullanıma açılmıştı. 1930’larda ülkedeki toplam otobüs sayısının 315, toplam kamyon sayısının 2560 olduğu düşünülürse, demiryollarının o dönem taşımacılıkta ne derecede kritik bir rol oynadığı, ülkedeki yük ve yolcu taşımacılığının belkemiğini oluşturduğu daha iyi anlaşılır.

Kapitalizmin gelişimiyle birlikte, taşımacılık da giderek artan bir önem kazandı. 1950’ye geldiğimizde toplam demiryolu uzunluğunun 7700 km’ye ulaştığını görürüz. Demek oluyor ki;

demiryolları, sermaye açısından ortaya çıkan kimi dezavantajlara rağmen hala da taşımacılık politikalarının asıl gövdesini oluşturuyordu.

Taşımacılık politikalarında değişim

Taşımacılıkta asıl yükü çeken demiryollarının yanı sıra özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra farklı taşımacılık şekillerinin de yavaş yavaş devreye girdiğini görüyoruz. Bu dönem (1945-50) ayı zamanda, devlet kapitalizminin her türlü olanağından faydalanarak palazlanan özel sektör girişimcilerinin daha bir yoğun ortaya çıktığı ve yatırımlar yaptığı dönemdir. Bu dönemde karayolu taşımacılığında, özel sektör yatırımları nedeniyle belli bir kıpırdanış görülür. Örneğin ülkedeki otobüs sayısı 1950’lerde 3755’e çıkmıştır. Gene aynı yıl 15.500 kamyon taşımacılıkta kullanılmaktadır. Otomobil sayısı ise 13.500 kadardır.

1950-60 arası dönem, burjuvazi için bir çok bakımdan farklıdır.

“1950’lerden önce sağlanan sermaye birikiminin yanı sıra, II. Dünya Savaşı’ndan sonra dünya çapında Amerikan emperyalizminin yükselişi ile birlikte bütün kapitalist sisteme yayılan Amerikan sermayesinin Türkiye’ye akışıyla da hız alan kapitalist gelişme, 1960’larda sıçrama noktasına ulaştı. Asıl sermaye birikimi bu dönemlerde oldu. Devlet daha çok kapitalist gelişmenin altyapısını hazırlarken, özel sermaye devletin olanaklarından ve desteğinden de yararlanarak uluslararası mali sermayeyle işbirliği içinde hafif ve montaj sanayine yöneldi. İmalat sanayinin toplam yatırımlar içindeki payı sürekli büyüdü. Tarımda yaygınlaşan makinalaşma kapitalist gelişmeyi hızlandırdı; köylülüğün farklılaşması, geleneksel üretim ilişkilerinden kopuşu, köylü ekonomisinin pazara bağlanması süreci hızlandırdı” (Platform Taslağı, Eksen Yayıncılık, s.61)

Türkiye kapitalizminin bu dönüşüm ve gelişimi, taşımacılık sektörünün evrimini de doğrudan belirliyordu. Taşımacılık politikaları değişmeye başladı. Politika ve tercihler eskiye göre önemli biçimde farklılaşmıştı. 50-60 arası dönemi konu alan istatistiklere baktığımızda, sadece 200 km. kadar yeni demiryolu şebekesi döşendiğini; buna karşılık aynı dönemde otobüs sayısının 3755’ten 11.000’e ve aynı şekilde yük kamyonu sayısının 15.500’den 57.500’e fırladığını görürüz. Bunun anlamı şudur; karayolu taşımacılığı belli bir biçimde demiryolu taşımacılığı karşısında yükselişe geçmiştir.

Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri, taşımacılık politikalarındaki değişimin temel nedenidir. Herşeyden önce, özellikle II. Dünya Savaşı’nı takip eden dönemde özel sektör, sınırlı da olsa yatırım yapabilecek bir sermaye birikimini elinde tutmaya başlamıştı. Taşıma sektörü ise düşük sermaye ile yatırım yapmak için uygun bir alandı. Çünkü, hem taşımacılığa talep vardı, hem de diğer alanlara göre burada daha düşük sermaye ile iş kurulabiliyordu.

Kuşkusuz ki, taşımacılığa talebi

arttıran temel etken ülkedeki kapitalist gelişmeydi. Gelişen kapitalizm, tarımda makinalaşmayla birlikte artan üretim; üretim alanlarıyla ülkenin değişik kesimleri arasında giderek daha büyük ölçekli, yaygın ve hızlı taşımacılık hizmetine olan talebi arttırdı.

Aynı dönemde kırdı çözülen üretim ilişkilerinin büyük kentlere ittiği büyük yığınlar da bir taşımacılık pazarının oluşumunda etkili oldular. Göç alan ve göç veren bölgeler arasında giderek artan düzeyde bir yolcu trafiği oluşmuş ve bu da taşımacılık sektörüne olan talebi arttırmıştır.

Taşımacılık politikalarının demiryolundan karayolu ağırlıklı bir niteliğe evrilmesinin tek nedeni artan talep ve özel sermayenin gelişen yatırım olanakları değildi kuşkusuz. Burjuvazinin emperyalizme olan bağımlılık ilişkilerindeki gelişmeler de bu konuda etkiliydi.

II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan yeni uluslararası düzende seçilen konum, Türkiye burjuvazisini bir takım temel politikalarda değişiklikler yapmak durumunda bırakmıştı. Seçilen uluslararası konum, Amerikan

emperyalizminin kanatlarının altıydı. Amerika’nın istekleri doğrultusunda yeniden oluşturulacak politikalardan biri de ulaştırma planlamalarıyla ilgiliydi.

1947 yılında Amerikan Federal Yollar İdaresi bir rapor hazırlar. Bu raporda, Türkiye’nin yeni karayolu politikasının esasları saptanmıştır. Yapılan bir anlaşmayla Türkiye, 9 yıl içerisinde toplam 200 bin km. lik bir karayolu ağı oluşturacağını taahhüt eder. Bu projenin yürütülmesi, Şubat 1950’de kurulan Karayolları Genel Müdürlüğü’ne bırakılır. Projenin finansmanı ise Marshall yardımından karşılanacaktır.

1950’lerde başlayan Karayolları ağırlıklı ulaşım politikaları bugüne kadar geçerliliğini korumuştur. Her ne kadar 1983’ten önce, Bülent Ulusu hükümeti döneminde bir plan hazırlanmışsa da, demiryollarına ilişkin yatırım projeleri, otoyollar karşısında hep yenik düşmüştür.

Sektörde son durum ve gündemdeki saldırılar

Bugün ülkede 60 bin km.’yi aşmış bir karayolu ağı var. Ve bu yollar üzerinde toplam 3 milyon motorlu araç (kamyon, otobüs ve otomobil) bulunuyor. Taşımacılık talebinin % 90’dan fazlası karayolları üzerinden

karşılanıyor. Demiryollarının taşımacılıktaki payı çok düşük ve neredeyse vazgeçilemeyecek olanlarla (askeri nakliyat, uzun mesafelere taşınan fazla miktarda yükler vb.) sınırlı.

Demiryolunun taşımacılıktaki payının bu denli düşük oluşunun tek ve asıl nedeni teknik dezavanatajlar ya da sistemin eski ve hantal oluşu değil elbette. Raylı taşımacılıkta da teknoloji bir hayli ilerledi. Bazı kapitalist ülkelerde demiryolu taşımacılığının tuttuğu yere bakıldığında da bu görünüyor. Bu ülkede raylı taşımacılık yöntemlerini yük ve eşya taşımada hayli etkin olarak kullanıyorlar

Demiryolunun bu aşırı gerileyişinin gerisinde petrol, otomotiv vb. sektörlerdeki tekeller lehine yapılan bir dizi uzun vadeli politik tercihın özel bir rolü vardır. Söylemeye gerek yok ki, emperyalizmin bu konuda da belli dayatmaları sözkonusudur.

II. Dünya Savaşı’ndan sonra ABD emperyalizminin dünya üzerinde hakimiyet kurmak için ortaya koyduğu çabalar biliniyor. ABD, kendi petrol, otomotiv vb. sektör tekellerine pazar açmak için birçok dünya ülkesine, buna

uygun dayatmalarda bulunmuştur. Türkiye’nin o dönemdeki taşımacılık politikası da -elbette kendi çıkarlarına uygun olarak- Amerikan Federal Yollar İdaresi tarafından saptanmıştı. Marshall Yardımı da bir bölümü karayolu yapımında kullanılmak kaydıyla verilmişti.

Emperyalist stratejiler, Türkiye’de demiryollarının adeta bir kenara atılmasında temel etken durumundadır. Bunun yanı sıra Türkiye kapitalizminin kendi gelişim mantığı içerisinde yapılan bir takım tercihler daha sözkonusudur. Karayolu taşımacılığı, özel sektörün kolaylıkla ve çok büyük sermaye gereksinim duymadan yatırım yapabildiği bir alandır. Bugün bile karayolu taşımacılığında, örneğin yolcu otobüsü alımında % 100’e yakın devlet teşviği kullanılabilir. Karayollarında, demiryollarına göre daha yaygın bir istihdam yaratma olanağı vardır. Nitekim demiryollarındaki toplam istihdam 70 bin civarındayken, karayollarında sadece otobüs taşımacılığında en az 500 bin kişi istihdam edilmektedir. İstihdam edilenlerin bir kısmı aynı zamanda “iş sahibi”dir. Geri kalanların örgütlülük düzeyi ise demiryolu sektörüyle karşılaştırılamayacak kadar düşüktür. Dolayısıyla karayollarında patron karşısında ciddi bir örgütlü güç sözkonusu değildir. Nakliyat ve Kargo şirketlerinde varolan sendikal faaliyet geneli kapsamaktan çok uzak durumdadır. Buna benzer kimi faktörler, tüm dezavantajlarına rağmen karayollarının emperyalizmin dayatmaları doğrultusunda öne çıkmasını kolaylaştırdı.

Bazı ülkelerde rakamlarla demiryolu taşımacılığı:				
Ülke	Yol(km)	Yolcu(milyon)	Yük(milyon ton)	Vagon sayısı
Almanya	40.000	1.450	175	21.000
İngiltere	16.000	713	154	11.000
İtalya	16.000	438	37	14.000
Fransa	32.000	810	117	15.500
Türkiye	10.508	146	17	1.500

Demiryolu Hatlarının Artışı		Kara Taşıtlarının Artışı		
Yıl	Hat Uzunluğu (km)	Yıl	Otobüs	Kamyon
1923	3.756	1933	315	2.561
1930	5.632	1940	1.237	3.520
1940	7.381	1950	3.755	15.404
1950	7.671	1960	10.981	57.460
1960	7.895	1970	15.980	70.730
1980	8.193	1980	32.783	164.893
1990	8.429	1985	47.119	205.496
1994	8.452	1990	63.700	257.353
		1994	87.545	313.771

Ekim Gençliği

15 Günlük Sosyalist Gençlik Dergisi

Sermayenin eğitim politikaları ve üniversitelerin yeniden yapılandırılması

Kapitalizmin egemen gücü sermaye sınıfı üretim araçlarını elinde bulundurduğu için bilimi, sanatı ve eğitimi de tarihi boyunca kendi çıkarları ve isteği doğrultusunda şekillendirmiştir. TC. tarihine baktığımızda da kurulduğundan itibaren öncelikli politikalarından birincisi "eğitim sorunu" olmuştur. Ve ilk uygulama olarak karşımıza "dil ve harf devrimi" çıkmıştır. Bunun amacı hiç de "Türkçülük", "İnkılapçılık" değildi. Genç burjuvazi, düzenini işletebilmek için yeni gelişmeye başlayan kapitalizmin, en azından "temel eğitimi" almış bireylere ihtiyacı vardı.

14 Ağustos 1923'te MEB'in planlanan ilke ve amaçları şöyle idi:

1- Genel ve ortak terbiyede birlik ve meslek eğitiminde uzmanlaşma.

2- Halkın eğitim ve öğretimi için gece dersleri, çırak okulları, halkın diliyle ve gereksinimine uygun kitaplar yazdırılarak bastırılacak, ulusal seçkinler yetiştirilmesi için yetenek ve eğitimleri bilinen ve ailelerinin parasal gücü elverişli olmayan gençler orta ve yüksek okullarına gönderilecek.

3- Elverişli merkezlerde 6 yıllık ilköğretimden sonra yavaş tarım, öğretim yapmayan gençlerin bu sınıflara devamları zorunlu tutulacaktır.

4- Kadınların eğitilmesine de erkeklerinki kadar önem verilerek, kız meslek ve öğretmen okulları açılacaktır.

TC.'nin ilk 10 yılında mesleki teknik eğitime ilgi yoktu. Ancak planlı sanayileşme çabalarıyla beraber bu alana yönelik kız ve erkek meslek bünyesinde temel eğitim verilirken, meslek eğitimi sınırlı, üniversite eğitimi ise çok az sayıda zengin aile çocuğuna verilebildi.

1933 yılında üniversite reformuyla beraber üniversiteler MEB'e bağlandı. Bir ölçüde yetkili rektör onun teklif ettiği dekanlar bakanlık atadı. 1946 yılında yürürlüğe giren 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile üniversiteler ve fakülteler bilim ve yönetim özerkliğine kavuştular. Özerkliğin kapsamı ise rektör, dekan ve diğer yönetim görevlilerinin seçme hakkının öğretim üyelerinden oluşması ile sınırlıydı.

DP iktidarıyla beraber birçok alanda gerçekleşen saldırılar üniversitelere yönelik de ivme kazandı. En başta özerklik yasası değiştirildi. MEB, senatörlerin görüşlerini öğrendikten sonra, öğretim üyelerini bakanlık emrine alına yetkisi tanıyordu. Bu da özerkliğin kaldırılması anlamına geliyordu.

1950'li yıllarda hızla sanayileşmenin doğurduğu ara eleman ihtiyacı meslek okullarının önemini daha da arttırdı. Ve sanayi ile işbirliği programları bu dönemde işletilmeye başlandı.

TC. eğitim sisteminde her zaman değişmeyen olgu, Amerika merkezli bir

politika yürütülmesiydi. Öyle ki eğitimdeki özgül sistemleri bile ABD'den almaya başladı. (Örneğin kredili sistem gibi) ABD, 1949 yılında, bilginin ve meslek sahiplerinin daha geniş şekilde işbirliği amacıyla Türkiye Birleşik Devletler Eğitim Komisyonu adı altında yeni bir organ kuruyor. Anlaşmadaki tüm hükümler, Türk eğitimi hakkında araştırma yapılması, okul, üniversite ve bakanlıklara yerleştirilmesi gibi etkinlikleri kolaylaştırmak amacını taşıyor. New York University Contact adını taşıyan projeye göre bir dizi öğretim görevlisi aynı süreçte 50-100 hafta Amerika'da eğitim gördüler. ABD'yle ilişkilerde yeni bir aşamayı Marshall uygulaması belirler. AD adlı örgüt 30'dan fazla geri kalmış ülkelerin eğitim de dahil olmak üzere tüm projelerini yönlendirmekteydi.

1965 yılında çıkan Özel Okullar Yasası ile hızla dershaneler, özel okullar, üniversiteler açıldı. Ancak toplumsal muhalefetin düzeyi burjuvaziye geri adım attırdı. Ardından Anayasa Mahkemesi açılan fakülteleri kapattı.

20 Haziran 1973'te 1950 sayılı yasa ile Yüksek öğrenim paralı hale getirildi. 12 Mart'ın ardından MEB ve üniversiteler arasında süren tartışmalar yaşanan baskıcı ortamda sona ermiş oldu.

Türkiye'deki eğitim politikalarında önemli bir dönemeci '80 yılı oluşturur. '80 sonrası kapitalizmin içine girdiği yeni dönem, sermayenin sistem içinde yeni tipteki varlığı, devletin ve fonksiyonlarının yeniden düzenlenmesi ve düzenlemelerde kritik halkayı oluşturan özelleştirme saldırısı okul öncesi eğitimden üniversiteye kadar uygulanmaya başladı.

Özelleştirme saldırısıyla beraber sermayenin üniversitelere müdahalesi hız kazandı. TÜSİAD'ın 1994'te hazırladığı raporun ardından şekillenen üniversite politikalarında asıl olan şey, devlet üniversiteleriyle özel üniversiteler ve devlet üniversitelerinin kendi içinde "sıradan" ve "elit" olarak ayrılmasıydı.

TÜSİAD'ın hazırladığı eğitim raporundaki ana maddeler şöyleydi:

1- Yükseköğrenim kurumlarının kitlesel eğitim yapan kurumlar ve elit eğitim ve araştırma ağırlıklı kurumlar olarak iki grupta ele alınması.

2- Uluslararası düzeydeki bilimsel yayınları ve eğitime katkılarıyla temayüz ederek bilim adamı niteliği kanıtlanmış öğretim üyelerinin daha ağırlıklı olduğu demokratik üniversite yapısının oluşturulması.

3- Bilim, kültür, sanat, sanayi ve ticaret alanlarındaki başarı ile topluma temayüz etmiş kişilerin, üniversite sistemimizi ve kurumları yönlendirmesi.

Ancak TÜSİAD hazırladığı raporla yetinmeyerek, raporun hazırlayıcılarından biri olan Kemal Gürüz'ü YÖK başkanlığına getirtmiş ve ardından kendi hazırladığı raporun bir benzerini YÖK tasarısı olarak hazırlatmıştır.

23 Mart 1996'da rektörler ile Cumhurbaşkanı'nın toplantısına sunulan rapor hasıraltı edilmiştir. Ancak öyle görülüyor ki, rapor tek tek öne çıkartılan maddelerde hayata geçirilmeye çalışılıyor.

Örneğin: TÜSİAD'ın raporunda geçen "bilim-kültür, sanat, sanayi ve ticaret alanlarındaki başarıyla topluma temayüz etmiş kişilerin yüksek öğrenim sistemimiz ve kurumları yönlendirmesi" maddesi, YÖK yasa tasarısına "akademik değerlendirme kurulu" olarak geçmiş ve bugün de akademik değerlendirme kurulunun hayata geçmesi an meselesi.

TÜSİAD raporunda geçen ve elit eğitim verecek, seçilmiş birkaç üniversite var. İTÜ, Boğaziçi, ODTÜ, İÜ gibi üniversitelerde yeni dönemdeki politikalar, sermayenin son dönemdeki ihtiyaçlarını direkt karşılayacak şekilde planlanıyor.

Üniversiteler bugüne kadar teknik eleman yetiştirecek kurumlar iken, yeni dönemde seçilmiş üniversiteler, sermayenin ihtiyaç duyduğu teknolojik ihtiyaçları karşılamak için ileri ülkelerde gelişen teknolojileri yerel bazda üretip, üretim sürecine sunma işlevini taşıyorlar. Örneğin -ODTÜ- Teknokent Projesi gibi. ODTÜ Rektörü'nün açıklamasıyla "Çok uluslu şirketlerin yeni teknolojiler üretmek için ucuz beyin ve insan gücünden yararlanabileceği bir proje" olan Teknokent, TÜBİTAK, Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve KOSGEB gibi kamu ve özel sektörün hatta ordunun işbirliğini içeriyor.

Çalışmaları gizlilik içinde yürütülmüş, hukuki dayanaklardan yoksun, alt yapı masrafları üniversite tarafından karşılanmış Teknokente, yerleşebilecek şirket türleri, büyük bilgisayar şirketleri, uzaktaki şirketlerin veri işleme merkezleri, mikro elektronik şirketleri olarak belirleniyor. ODTÜ Teknokent bunlardan. Hedef üniversitelerden biri İTÜ'de de son dönemde benzer uygulamalar gözleniyor. %30 İngilizce uygulamasına geçilmesi, öğrencilerde elemeye ve seçilmiş beyinlerin kalmasına Bu politikalarla bağlantılı

tarzda üniversite bütçeleri ve öğrencilerden toplanan harçlar üniversite yönetimine devrediliyor. Üniversitelerin kendi fiziki imkanlarını, teknik donanımlarını, bilgi birikimi ve insan kaynaklarını kendilerinin yaratmaları isteniyor. Örneğin, Ege Üniversitesi'nin kantininin "Düğün Salonu" olması, ODTÜ Stadyumu'nun Ahmet San'a devredilmesi, İTÜ Kampüsü'ne kolej yapılması, fuar alanından milyarlarca lira kazanılması, kampüse hastane ve otel yapımının düşünülmesi, öğrencilerin yarı zamanlı kütüphane, atölye, yemekhane vb. yerlerde çalıştırılarak asıl çalışanlarının işten çıkarılması gibi...

Öyle ki tüm bu planlamalarla, kaynak yaratmak uğruna üniversiteler bilgi ticareti yapan kurumlar haline getirilmektedir. Sonuçta, devlet üniversitelerinde sermayenin ve onun kolluk güçlerinin gücünü artıran projeleri desteklemeye yönelik "seçilmiş üniversitelerin" kontenjanı azaltılmakta, seçilmiş beyinler toplanmaya çalışılmaktadır.

Özel üniversiteler ise vakıflar aracılığıyla yaygınlaştırılmakta, onlara gerekli destek verilmekte, vakıflar için devlete ait arsalar yağmalanmakta ve özel üniversiteler yararına vergi muafiyetinin olup-olmaması tartışılmaktadır.

Devletin ve sermayenin üniversitedeki oyunlarını/planlarını boşa çıkarmak gerekiyor. Bunun ise tek yolu birleşik-militan-örgütlü mücadeledir.

(Bu yazı 15 Aralık tarihli Ekim Gençliği'nin 17. sayısından alınmıştır.)

15 ARALIK SAYISI ÇIKTI! BAYİLERDE!

İ Ç İ N D E K İ L E R

Gençlik hareketi yükseliyor birleşik mücadeleye!	2
Sermayenin saldırılarına karşı birleşik mücadeleye!	3
Soruşturma, hukuk terörü ve yabancılaşma sorunu	4
Bu kez biz yargıladık	5
Sermayenin eğitim politikaları ve üniversitelerin yeniden yapılandırılması	6
İnsan düşmanı kapitalizmin "İnsan Hakları" ..	7
Kitle mücadelesi ve örgüt diyalektiği üzerine (orta sayfa)	8-10
Her sorunun kaynağı düzendir! bizi kurtaramaz!	12
Almanya'da öğrenci gençlik hareketi	13
Popüler kültür örnekleri ve pop müzik	14

Kısa bir gezintiden kısa notlar

Moskova'ya gitme fırsatım olduğunda bu kente dair hiçbir fikrim olmadığını farkettilim. Bir zamanlar Sosyalist dünyanın başkenti olan Moskova hakkında kulaktan dolma olanların dışında pek bir fikrim yoktu.

Havaalanından çıktıktan sonra yol boyunca sıralanan reklam panoları kapitalizmin bu kenti nasıl da işgal ettiğini duyuran duvar gazeteleri gibiydiler. Panolarda yer alan çok uluslu şirketlerin markaları kril alfabesini de hiçe sayarak kendi dillerince yazılmıştı. Moskova'nın içine geldiğimizde reklamların aynı hoyratça saldırganlığının bütün kenti sardığını gördük.

Sovyetler döneminde örnek kent olan Moskova kapitalistler için de seçilmiş bir kent. Kapitalizm bu kenti kazanırsa ve bu kentten geçmişin izlerini silebilirse o zaman tüm Rusya'da zafer kazanabileceğini düşünüyor. Bu nedenle Eylül ayının başlarında tüm yokluğa rağmen Moskova'nın 80. Kuruluş yıldönümü kutlamaları için hiç bir masraftan kaçınılmamış. Tüm gösterilerin ihtisamlı olabilmesi için ellerinden geleni yapmışlar. 850. Yıl kutlamalarının başka bir önemi de 800. yılını büyük bir coşku ile kutlamışlar ve Stalin 800. yıl ve zafer anısına alman esirlere kentin çeşitli yerlerine yedi adet bina yaptırmış. Bugün kimi Çeçen mafyasının elinde bulunan bir otel, kimi halk tarafından apartman olarak kullanılan bu binalar her şeye rağmen 850. yıl kutlamalarına gölge düşürmüştü.

Stalin binaları olarak adlandırılan bu binalar Stalin döneminin sonuna kadar geçerli olan mimari anlayışın da birer örneği. Birbirlerinin ikizi gibi duran bu binaların üzerindeki işlemeler ve heykeller için harcanan emek, binanın kendisi için harcanan emeğin çok üstünde. Daha sonraki dönemde ortaya çıkan sosyal gerçekçilik akımı ile binaların görünümünden öte ihtiyaçları karşılamak adına düz beton binalar inşa edilmiş.

Moskova bunun dışında bir anlamda yeraltı kenti görünümünde. Faşizme karşı verilen mücadele sırasında inşasına başlanılan Moskova Metrosu dünyanın en ünlü metrolarından biri. Kentin tüm banliyöleri de metrodan rahatlıkla yararlanabiliyor. Metronun hemen üstünde yeraltı çarşıları ve onun üstünde de altgeçitler var. Altgeçitler benim Türkiye'de gördüklerimden çok farklı. Hepsi ışıltılı ve özüllülerin de rahatlıkla kullanabilmeleri için özel girişler yapılmış. Moskova aynı zamanda bir orman kenti olarak da anılabilir. Çünkü kentin içinde özel bakım görmeyen ağaçlık bölgeler dahi

var.

Moskova'daki evlerin bir özelliği de bacasız olmaları. Tüm şehir merkezi ısıtma sistemi ile ısıtıyor ve her evde istisnasız sıcak su var. Moskova'nın dondurucu soğuğu burada pek problem olmuyor. Yine elektrik ve telefon çok ucuz. Bir süre öncesine kadar şehir içi telefon görüşmeleri tamamen ücretsizmiş ancak artık 600 dakika ile sınırlandırılmış. Elektrik şu anda devlet tarafından sübvansiyon ediliyor ama bu sübvansiyonun da bir süre sonra kaldırılacağı söylentisi dolaşıyor.

Kapitalizm artık gerçek yüzünü göstermeye başlamış durumda. Tüm devletin olduğu gibi şehrin de yönetimi bir avuç mafyanın elinde. Şimdiden ülkenin kaynaklarına el koymaya başlayan bu bir avuç asalak, tüm yönetim mekanizmalarına işlemiş durumda. Şu anda vahşi kapitalizm dönemi yaşanıyor. Bir yanda son model lüks arabaları görürken bir yandan halk açlıkla karşı karşıya. Moskova'da işsizlik ve açlık ciddi boyutlarda. İnsanlar sokaklarda, caddelerde trafiğin ortasında dileniyorlar ve çıplak ayakla geziyorlar. İnsanlar aylık 100-150\$ ücrete çalışırken, bir şişe içme suyu 5 dolara satılıyor. Şehrin merkezinde ev kiralari 2000-3000\$ civarında. Bu nedenle yoksul halk Moskova dışı olarak adlandırılan banliyölerde yaşıyorlar. Bu durum son Belediye Başkanlığı seçimlerinde de siyasi yansımaları bulmuş. Komünist Parti'ye verilen oyların çoğunluğu bu banliyölerden gelmiş. Komünist Parti %40'ın üzerinde oy alınca diğer tüm partiler ikinci turda birleşip, Komünist Parti'nin kazanmasını engellemişler.

Geçmişe yönelik ciddi bir saldırı var. Ancak bunu aleni yapamıyorlar. Örneğin Moskova'ya gittiğimizde Lenin'in gömülüp, gömülmemesi hala tartışılıyordu. Bu arada hergün gezilebilen mozolenin de ziyaret saatleri haftanın belli günlerinde, belli saatlerle sınırlandırılmıştı. Ancak oradaki gözlemim Lenin'in hala bir halk kahramanı olarak varlığını sürdürmesi idi. Kentin gördüğüm hiçbir yerinde Stalin'e dair bir heykel ya da bir iz bulamamama rağmen Lenin'in heykelleri duruyordu ve caddelerde ismi anılıyordu. Bu nedenle oldu-bittiye getirilmediği müddetçe mozolenin kaldırılabilceğini sanmıyorum.

Kızıl Meydan'a yaptığımız ziyarette, meydanın etrafında bulunan kiliselere halkın belli bir ilgisinin olduğunu gördük. Orada bir süredir yaşayan bir arkadaşla bunun kiliseye bir dönüş olup olmadığını sorduğumuzda, hükümetin şu anda bu konuda yoğun bir çabaşının olduğunu hatta kısa bir süre önce Moskova

Belediye Başkanı'nın Stalin'in yıktığı ve yerine yüzme havuzu yaptırdığı bir kilisenin aynısının yeniden inşa edildiğini ve açıldığını söyledi. Ancak bu arkadaşın gözlediği kadarıyla bu gerçek bir ilgi değil. Kiliseye giden birine neden kiliseye gittiğini sorduğunda meraktan olduğunu öğrenmiş. Bu kişi bir süre sonra ayınlar anlamsız olduğu için gitmemeye başlamış.

Orada tanıştığımız tüm insanların eğitim seviyeleri çok yüksek ve bu insanlar işsizlik nedeniyle mesleklerini yapamıyorlar. Örneğin fizik bölümünü başarıyla bitirmiş bir kişi sekreterlik yaparak, dört dil bilen bir kişi de modellik yaparak para kazanmaya çalışıyordu. Geçmiş karalayan bir çok insan, kapitalizmin burjuvaziye sunduğu imkanların kendilerine de sunulacağını zannediyor.

Cumhuriyet gazetesinde Bulgaristan'da emekli bir albayla yapılan röportajda, albay; eğitim, sağlık, ısınma gibi problemleri hallettiklerini ancak değişimi yakalayamadıklarını ve yeni dünya düzeni için, halkın %10'u mutlu olacak diye kalanların sefalet çekmesinin kendi yaptıklarına alternatif olamayacağını söylüyordu. Kapitalistler kazandıkları bu geçici zaferde elde ettikleri imkanlarla özellikle eski sosyalist ülkelere yönelik yoğun bir ideolojik saldırı içindeler. Şu anda Moskova'da tanıdığım insanlar, dişlerini göstermeye başlayan kapitalizmin gerçek yüzünü göremiyor ve kapitalizm peyderpey geçmişten kalan sosyal hakları tırpanlıyor. Buna karşılık Rusya halklarının gerçek bir komünist öncüsü de mevcut değil. Halihazırda kendini komünist olarak adlandıran parti Yeltsin uygulamalarına temelde karşı çıkmıyor aksine uzlaşıyor.

Moskova'dan ayrılırken ne kadar önemli bir imkanı elimizden kaçırdığımızı düşündüm. Ancak tüm zaaflarına rağmen atılan adımların da ne kadar önemli olduklarını gördüm. Kapitalizme karşı verilen mücadelenin devrimden sonra da sürmesi gerektiğini ve bu mücadelenin sadece fiziksel güçle ve ülkenin üretim imkanlarını artırmakla olmayacağını, bilakis toplumsal ve bireysel yaşamın yapı taşlarının üretkenler tarafından yeniden örülmesi gerektiğini anladım. Bundan sonra dünya komünist hareketine düşen görev yapacağımız devrimle hem kapitalizmin pisliklerini kazımak hem de komünizmin temellerini, yaşanan zaafları da dikkate alarak yeniden oturtmak olacaktır.

Artık köle olmaktan kurtulalım!

Ben bir buçuk sene öncesine kadar Maden-koop'ta çalışan bir işçiydim. Ta ki buradan Şemsi Denizer tarafından işten atılınca kadar. Denizer'in işsizliğe ve açlığa mahkum ettirdiği işçilerden bir tanesiyim, benimle birlikte 60 arkadaşım da aynı kaderi paylaştı.

Maden-koop Zonguldak maden işçileri adına kurulmuş bir kooperatifti. Bu kooperatifin amacı işçiye hizmet vermektir. Üyeleri maden işçileriydi. Üyelerden belirli aidatlar kesildi, karına zararına ortak yapıldı. Üyeler kârını hiç görmediler, ama üst üste gelen zamların faturasını ödemeye devam ettiler. Kooperatifin merkezi Zonguldak'ta GMİS binasının altında, şubeleri ise Kilimli, Çatalağızı, Gelik, Kozlu, Rat ve Kandilli'de idi. Buralar o kadar iyi çalışıyordu ki insanlar bir paket margarin için bile saatlerce sırada bekliyorlardı, rahatlıkla binlerce kişiye hizmet veren ve nakit çalışan bir yerd. Ama ağa çok yiyince sütün kaymağı azalmaya başladı. Sürekli kaymak yenilirse geriye ne kalır. Burayı işçiye hizmet için değil, kendi maddelerini büyütme için açmışlar, hesap kabardıkça sonunda işçiler sokağa atılarak kapıya kilit vuruldu. Bu Denizer'in yaptıklarından sadece bir tanesi.

Eskiden köylerde ağa olurdu, o ne derse o yapıldı, köylü çalışır ağa yerd. Şimdi ise maden işçisi çalışıyor, Ş. Denizer yiyor. Sendikalarda ağalık yapıyor, işçilerin oylarıyla bir merdiven daha çıkıyor. İşçiler yürüdü, o yükseldi, işçiler çalıştı ağaların ağası oldu, sonunda Türk-İş'e kadar çıktı. Çıkmasına çıktı ama sizleri, bizleri, işçileri düşündüğü için değil, sadece kendisi için. Şimdi soruyorum, herkese, bir sendikacının görevi nedir, işçileri sokağa atmak mı yoksa onların haklarını aramak mı?

Bu yapılanlara ya boyun eğip köle olmaya devam edeceğiz ya da Denizer ve onun gibilerine haddini bildireceğiz. Ben diyorum ki; artık köle olmaktan kurtulalım, kendi kendimizin efendisi olalım, bu ve bunun gibi düşünceler oldukça, bizler de sesimizi çıkarmadıkça cebimize çok el girer, cebimize onlarca el girmeye devam ederse, bizler de aç kalmaya devam ederiz.

Bütün işçi kardeşler size sesleniyorum; biz kendi emeğimizle, gücümüzle kazandığımız paranın ağalığını niye kendimiz yapamıyoruz, bizler bir ekmeği zor bulurken, ağalar ekmeğin fiyatını biliyorlar mı acaba? Onlara bu fırsata biz tanıyoruz, bizler suskun kaldıkça, ezilmeye mahkumuz. En düşük sendikacının maaşı 200 milyondan başlarsa, bunların yaptıkları sendikacılık, işçi değil sermaye sendikacılığıdır. Emeğimiz, sesimiz, gücümüzle paranın gücünü yenip herkesi insanca bir dünyaya davet ediyorum.

Çeteler mecliste öğrenciler hapiste!

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete